DÖNEM : 1 TOPLANTI : 4

MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

CİLT : 38

85. Birleşim

1 . 4 . 1965 Perşembe

İçindekiler

	Sayfa
1. — Geçen tutanak özeti	2:3
2. — Gelen kağıtlar	3:4
3. — Yoklama	4
4. — Başkanlık Divanının Genelkurula sunuşları	4
1. — Dışişleri Bakanı Hasan Esat Işık'ın, Arabulucu Galo Plaza'nın Kıbrıs konusunda son verdiği raporda yetkileri dışına çıkarak meselenin esası hakkında kanaatini izhar etmiş olmasiyle ara buluculuk sıfatının sona erdiğine dair demeci	4:5
2. — C.H.P. Grupu adına Kocaeli Milletvekili Nihat Erim'in, Galo Plaza'nın raporu karşısında Hükümetin takınmış olduğu tavrı yerinde bulduklarına dair demeci	5:6
3. — Başbakan Suad Hayri Ürgüplü'nün Etnos Gazatesi muhabiriyle Dışişleri Bakanlığının bir yetkilisi yanında konuşma yaptığı ve Hükümet proğramında Kıbrıs politikasının gayet açık olarak ifade edildiği konularında demeci	6:7
4. — Ticaret Bakanı Macit Zeren'in, Trabzon Milletvekili Ali Rıza Uzuner'in önceki birleşimde Buğday satışları konusunda yaptığı konuşmaya cevabı	7
5. — Erzurum Milletvekili Turhan Bilgin'in, önceki birleşimde İstanbul Milletvekili Suphi Baykam'ın, Edirne Milletvekili Fahir Giritlioğlu tarafından kendisine haksız isnat yapıldığı iddiasına cevabı ve Suphi Baykam'ın mukabil konuşması	7:11
6. — Aydın Milletvekili Reşat Özarda'nın, Ereğli Demir ve Çelik fabrikaları Anonim Şirketindeki yolsuzluk iddialarını incelemek üzere, Anayasanın 88 nci maddesi gereğince kurulması kabul edilen Meclis Araştırma Komisyonuna bir üye seçimi.	11
7. — Giresun Milletvekili İ. Etem Kılıçoğlu'nun, İstanbul Emniyet Teşkilâtında kaçakçılık, hırsızlık, uyuşturucu madde, beyaz kadın ticareti ve bunlarla ilgili konularda inceleme yapmak üzere, Anayasa-	

Sayfa

nın 88 nci maddesi gereğince kurulması bul edilen Meclis Araştırma Komisyonuna üye seçimi (10/19) 11:12

8. — Antalya Milletvekili İhsan Ataöv'ün, Devlet Radyosunun TRT Kanunu hükümlerini ihlâl edici tarafsız radyo olmaktan çıkıcı partizan bir davranış içerisinde bulunduğu iddia ve isnatlarının gerçek olup olmadığı hususunu incelemek üzere Anayasanın 88 nci maddesi gereğince bir Meclis Araştırma Komisyonu kurulmasına dair önergesi (10/20) 12

5. — Görüşülen işler 12

× 1. — 1965 malî yılı bütçeleri kanunlaşıncaya kadar Devlet harcamalarına yetki veren 19 . 2 . 1965 günlü ve 544 sayılı Kanunda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı ve Cumhuriyet Senatosunca yapılan değişiklikler hakkında Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı tezkeresi ile Karma Bütçe Komisyonu raporu (M. Meclisi 1/822, C. Senatosu 1/454) (S. Sayısı : 923) 12:30,41:44

Sayfa

2. — Nüfus Plânlaması hakkında kanun tasarısına dair Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı tezkeresi ve Cumhuriyet Senatosunca yapılan değişiklikler hakkında Millet Meclis Plân Komisyonu raporu (Millet Meclisi 1/480; Cumhuriyet Senatosu 1/438) (S. Sayısı : 388); (Millet Meclisi S. Sayısı : 388 e 1 nci ek; Cumhuriyet Senatosu S. Sayısı : 530) 30:39

3. — Cumhuriyet Senatosu Kastamonu Üyesi Ahmet Nusret Tuna'nın, Anayasayı ihlâl suçundan Yüksek Adalet Divanınca mahkûm edilenlerin cezalarının kısmen affı hakkındaki 78 sayılı Kanunun 2 nci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkındaki kanun teklifine dair Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı tezkeresi ve Cumhuriyet Senatosunca yapılan değişiklikler hakkında Millet Meclisi Adalet Komisyonu raporu (Millet Meclisi 2/771; Cumhuriyet Senatosu 2/152) (Millet Meclisi S. Sayısı : 814 e 1 nci ek, Cumhuriyet Senatosu S. Sayısı : 554) 40

1. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

Trabzon Milletvekili Ali Rıza Uzuner, üretim bölgelerinden hububat satınalıp tüketim bölgelerinde satan Toprak Mahsulleri Ofisinin, Karadeniz Bölgesinde Trabzon, Ordu ve Giresun illerinde Fiskobirlik kanaliyle yaptığı satışlarda ortaya çıkan zorlukların giderilerek bu satışların daha istifadeli şekle sokulmasına ve tüketicilerin karşılaştıkları güçlüklerin önlenmesine dair,

Sakarya Milletvekili Muslihittin Gürer, son yağmurlar dolayısiyle Sarıyer Barajında fazla miktarda su birikmesi yüzünden Sakarya Nehrine fazla su verildiği, bu yüzden Sakarya Ovasındaki köylülerin korku içinde bulunduğu, Bakanlık tarafından gerekli tedbirin alınması hususunda ve

İstanbul Milletvekili Suphi Baykam, önceki birleşimde gündem dışı söz alan Edirne Milletvekili Fahir Giritlioğlu'nun konuşması sırasında kendisi hakkında yaptığı isnadın doğru olmadığına, bu gibi isnatları ispat edilmediği takdirde iftiradan ibaret kalacağına dair gündem dışı demeçte bulundular.

Aydın Milletvekili Reşat Özarda'nın, Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları Türk Anonim Şirketindeki yolsuzluk iddialarını incelemek üzere, Anayasanın 88 nci maddesi gereğince kurulması kabul edilen Meclis Araştırma Komisyonuna seçilecek bağımsız üyelik için seçim yapıldıysa da ayırım sonunda bağımsız üyelerden hiçbirinin yeterli çoğunluk sağlıyamadıkları ve gelecek birleşimde seçimin tekrarlanacağı bildirildi.

Giresun Milletkili İ. Etem Kılıçoğlu'nun, İstanbul Emniyet Teşkilâtında (Kaçakçılık, hırsızlık, uyuşturucu madde, beyaz kadın ticareti ve

bunlarla ilgili konularda) inceleme yapmak üzere, Anayasanın 88 nci maddesi gereğince, bir Meclis Araştırma Komisyonu kurulmasına dair önergesi üzerinde yapılan görüşmelerden sonra, konunun 5 kişilik bir Araştırma Komisyonunda incelenmesi, bu komisyonun görev süresinin 1 ay olması ve gerektikçe Türkiye içinde başka yerlere de gidebilmesi için yetkili kılınması hususları kabul olundu.

1 Nisan 1965 Perşembe günü saat 15 te toplanılmak üzere (saat 18,45 te) birleşime son verildi.

Başkan	Kâtip
Başkanvekili	Yozgat
Mekki Keskin	*İsmet Kapısız*

Kâtip
Siirt
Süreyya Öner

SORULAR

Yazılı sorular

1. — İzmir Milletvekili Şinasi Osma'nın, 10 milyon liralık bir yatırımın Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğünden kısıtlanmasının tasvibedilip edilmediğine dair yazılı soru önergesi, Başbakanlığa gönderilmiştir. (7/701)

2. — İzmir Milletvekili Şinasi Osma'nın, Kıbrıs adlı Rum gemisiyle Türkiye'ye gelmekte iken öldürülen Sadi Kuyumcu isimli gencin, öldürülmesinden sorumlu bulunan gemi mesulleri hakkında ne yapıldığına dair yazılı soru önergesi, İçişleri ve Dışişleri bakanlıklarına gönderilmiştir. (7/702)

2. — GELEN KÂĞITLAR

Teklif

1. — Elâzığ Milletvekili Nurettin Ardıçoğlu ve 10 arkadaşının, Elâzığ'da Fırat Teknik Üniversitesi adı ile bir üniversite kurulmasına dair kanun teklifi (2/828) (Millî Eğitim ve Plân komisyonlarına)

Raporlar

2. — 3456 sayılı Noterlik Kanununun 4166 sayılı Kanunla değişik 1 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ile İzmir Milletvekili Şeref Bakşık'ın, 3456 sayılı Noterlik Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi, bir maddesinin yürürlükten kaldırılması ve bu kanuna 3 geçici madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (1/734, 2/773) (gündeme) (S. Sayısı : 924)

3. — Eleşkirt'in Remadan köyü hane 13, cilt 4, sayfa 36 da nüfusa kayıtlı Miralioğlu, Fidan'dan doğma 1 . 12 . 1933 doğumlu Kaçak (Kaçar) Çelik, Eleşkirt'in Remadan köyü hane 22, cilt 4, sayfa 40 da nüfusa kayıtlı Mirzeoğlu Ayşan'dan doğma 21 . 4 . 1929 doğumlu Abdülmecit (Mecit) Taşdemir, Eleşkirt'in Köle köyü hane 43, cilt 8, sayfa 47 de nüfusa kayıtlı Hasanoğlu Fatma'dan doğma 341 doğumlu Abdülgani (Gazi) Karasu ve Eleşkirt'in Köle köyü hane 17, cilt 7, sayfa 185 de nüfusa kayıtlı Mustafaoğlu Cevahir'den doğma 2 . 4 . 1939 doğumlu Mehmet (Nurettin) Demir'in ölüm cezasına çarptırılmaları hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/1143) (Gündeme) (S. Sayısı : 926)

4. — 1076 sayılı İhtiyat subayları ve ihtiyat Askerî memurları Kanununun 14 ncü maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu raporu (1/820) (Gündeme) (S. Sayısı : 929)

5. — İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca ve 6 arkadaşının, gecekonduların düzenlenmesi hakkında, Konya Milletvekili İhsan Kabadayı ile Ankara Milletvekili Ahmet Üstün'ün, Gecekonduların ıslâh, tasfiye ve önlenmesi hakkında ve İstanbul Milletvekili Vahyi Özarar ve 3 arkadaşının, 6785 sayılı İmar Kanununa geçici bir madde eklenmesine dair kanun teklifleri ve Geçici Komisyon raporu (2/605, 2/620, 2/411) (Gündeme) (S. Sayısı : 930)

BİRİNCİ OTURUM

Açılma saati : 15.00

BAŞKAN — Başkanvekili Mekki Keskin

KÂTİPLER : İsmet Kapısız (Yozgat), Süreyya Öner (Siirt)

BAŞKAN — Birleşimi açıyorum.

3. — YOKLAMA

BAŞKAN — Yoklama yapılacaktır. Otomatik cihazlara lûtfen işaret ediniz.

(Yoklama yapıldı.)

BAŞKAN — Yoklama işlemi bitmiştir. Çoğunluğumuz var, görüşmelere başlıyoruz.

4. — BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — Dışişleri Bakanı Hasan Esat Işık'ın Arabulucu Galo Plaza'nın Kıbrıs konusunda son verdiği raporda yetkileri dışına çıkarak meselenin esası hakkında kanaatini izhar etmiş olmasiyle arabuluculuk sıfatının sona erdiğine dair demeci

BAŞKAN — Gündem dışı Sayın Dışişleri Bakanı Hasan Işık. Mevzu ne idi efendim? Plaza'nın raporu hakkında mı, efendim?

DIŞİŞLERİ BAKANI HASAN IŞIK — Evet.

BAŞKAN — Plaza'nın raporu hakkında buyurun Sayın Işık.

DIŞİŞLERİ BAKANI HASAN IŞIK — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Arabulucu Galo Plaza Kıbrıs meselesi hakkında son defa yeni bir rapor tevdi etmiştir. Bu rapor incelenmiş ve raporda Bay Galo Plaza yetkileri dışına çıkarak Kıbrıs meselesinin esası hakkında kanaat izharında bulunduğu müşahede edilmiştir. Bu durum muvacehesinde Galo Plaza'nın bu raporun neşri ile arabulucu sıfatının hitam bulmuş olduğu nazariyle bakmanın zaruri olduğu kanaatine varılmıştır. («Bravo» sesleri) Bu kanaatin mucip sebepleri dün akşam yayınlanan bildiride verilmiştir. Bunlar Yüksek Meclisinizin malûmu olduğundan tekrar burada üzerinde durmak istemiyorum.

CEVAD ODYAKMAZ (Sivas) — Zabıtlara geçsin, efendim.

DIŞİŞLERİ BAKANI HASAN IŞIK (Devamla) — Arabulucunun vazifesinin hitam buluşu hususundaki görüşümüz New - York'taki daimî temsilcimiz vasıtasiyle Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine de resmen bildirilmiştir.

Raporda Galo Plaza tarafından meselenin esasına ilişkin olarak yer almış olan telkinler, hiç şüphe yok ki, yetkilerinin dışındadır, bu sebeple ancak kendi şahsını bağlıyan ve şahsına izafe edilebilen mahiyette kanaatlerdir. Bunların resmî bir mahiyet taşıması ve bir arabulucu mesaisi addedilmesi mümkün değildir ve yine bu sebepledir ki, bunlar Kıbrıs meselesi üzerindeki ilerdeki çalışmalarımızda bir mesnet teşkil edemez.

Arabulucu Bay Galo Plaza'nın bu telkinleri tamamen şahsi bir kanaat mahiyetinde olduğuna göre, bu telkinler hakkında bu kürsüden maruzatta bulunmayı isabetli addetmemekteyim. Yalnız şurası muhakkaktır ki, bu telkinlere bizim iştirakimiz kabil değildir. Fakat bunlar şahsi görüştür. Biz bunlara ıttıla kesbetmiş oluyoruz.

Bizim görüşümüz evvelce muhtelif vesilelerle belirtilmiş olan görüştür. Hükümetimizin kanaatine göre Kıbrıs meselesine devamlı ve tatminkâr bir hal çaresi bulabilmek sadece bu meseleyi hakiki çerçevesi içinde mütalâa etmekle kabildir. Bu çerçeve de Türk - Yunan münasebetleri çerçevesidir. Bunun dışında bu noktai na-

zardan hareket etmiyerek Kıbrıs meselesine hal çaresi aramak gayretleri kanaatimizce daima başarısızlığa uğrıyacaktır ve Hükümetimizin bütün gayretleri Kıbrıs meselesini bu hakiki çerçevesi içerisinde mütalâa ettirebilmek imkânlarını araştırmaktır. Tabiatiyle bunu yaparken takibedeceğimiz yol barış ve müzakere yoludur.

Yalnız bu arada Kıbrıs Türk camiasının durumuna karşı ilgisizlik göstermek de kabil değildir. Kıbrıs Ada'sındaki Türk camiası normal şartlar altında yaşamalıdır. Bunu temin için her türlü gayret sarf edilecektir.

Ümidediyoruz ki, emrivaki teşebbüslerine yeniden başlanmıyacaktır. Fakat her halükârda bu nevi hareektlere karşı lâkayıt kalmamak kararındayız. Bugün bu konu hakkında arz etmek istediğim husus bunlardır.

Teşekkür ederim. (Sağ ve soldan, alkışlar)

2. — C. H. P. Grupu adına Kocaeli Milletvekili Nihat Erim'in, Galo Plaza'nın raporu karşısında Hükümetin takınmış olduğu tavrı yerinde bulduklarına dair demeci

NİHAT ERİM (Kocaeli) — Sayın Başkan, C. H. P. Grupu adına söz istiyorum.

BAŞKAN — Efendim, gündem dışı söz verdim.

COŞKUN KIRCA (İstanbul) — Efendim, 139 ncu maddenin notuna göre Sayın Erim söz istiyorlar, vermiyecekseniz usul hakkında söz istiyorum.

BAŞKAN — Usul hakkında da söz veremem. Bunlar benim takdirime kalmış bağlı bir iş. Her halde tüzüğü biliyoruz biz... Buyurun Sayın Nihat Diler. (Soldan, gürültüler, «Müzakere mi açtık?» sesleri)

Hükümet tarafından bu mevzu ile ilgili olarak bir konuşma oldu. Muhalefet Sözcüsüne de söz verdim, onun için arkadaşımız konuşuyor. Buyurunuz efendim.

NİHAT ERİM (Devamla) — Büyük Meclisin sayın üyeleri, değerli Dışişleri Bakanımız üç günden beri aleni kılınmış olan Birleşmiş Milletler Kıbrıs Arabulucusu Galo Plaza'nın raporu hakkındaki ilk Hükümet tepkisini dün gece basına açıklandıktan sonra bugün de bu yüksek kürsüden milletvekillerine arz etmiş bulunuyor.

Sayın Bakanı dikkatle dinledik ve Hükümetin bundan önceki hükümetlerin gütmekte oldukları politika yolunda ilerlemek arzusunda olduğunu bu kürsüden tescil ettirmesini büyük bir memnuniyetle karşılamaktayız. (Soldan, gürültüler)

BAŞKAN — Dinleyiniz arkadaşlar, çok rica ederim, karşılık vermeyin.

NİHAT ERİM (Devamla) — Bu vesile ile yine Galo Plaza'nın raporuna dokunan C. H. Partisi Grupu görüşlerini Yüksek Meclisin huzurunda milletimize arz etmek isterim.

Galo Plaza'nın raporunu bendeniz de dikkatle okudum. Galo Plaza'nın raporunda önemle üzerinde durulması gerekli bâzı noktalar vardır. Bu noktalardan bir tanesi Galo Plaza'nın Zürih ve Londra Anlaşmalarını gereği gibi değerlendirmemiş olmasıdır. Halbuki Kıbrıs buhranının çıktığı günden bu ana kadar eski Hükümetler, gerek müttefiklerimiz nezdinde, gerek Birleşmiş Milletler nezdinde Türkiye'nin Kıbrıs mevzuu üzerindeki her türlü davranışının Zürih ve Londra Anlaşmalarının bağlayıcı tesirlerini göz önünde tutarak değerlendirilmesi yolundadır. Galo Plâza raporunun netice kısmında şöyle bir ifade kullanmıştır: «Taraflar takınmış oldukları tavırlardan bâzı hissî mülâhazalarla, izzetinefis mülâhazalariyle, vazgeçmek veyahut kendiliklerinden bir uzlaşmaya gelmeye istidadında görünmüyorlar, ben öyle hissettim ki, ben bâzı telkinlerle ortaya çıkarsam bu telkinler üzerinde tarafların müzakereye yanaşmaları ihtimali veya ümidi vardır. Galo Plâza'ya kendi telkinleri yolunda Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin her hangi bir müzakereye yanaşacağı intıbaını bundan evvelki Hükümetler vermemiştir, şimdiki Hükümetin de vermiş olabileceğini biz tahmin etmiyoruz. Yani, Türkiye baştan beri samimiyetle sarılmış olduğu prensipten ayrılabileceği intıbaını biran için, her kim olursa olsun verirse o anda Kıbrıs dâvası kaybedilmiş olur arkadaşlar. Bizim en kuvvetli mesnedimiz Zürih ve Londra Anlaşmalarının tek taraflı oldubittilerle ortadan kaldırılamıyacağı prensibidir. Bu prensibi Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinde müttefiklerimiz temsilcileri ifade etmişlerdir, bu prensip Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti tarafından Türk - Amerikan müşterek tebliğinde ifade edilmiştir; bu prensip Birleşik Kırallık Hükümeti tarafından, Türk - İngiliz Haziran tebliğinde

ifade edilmiştir; bu prensip her sefer bundan önceki Hükümetlerin her türlü müzakerelerde üzerinde ısrarla durdukları prensiptir ve karşımızdakilerin bu prensip ortada bulundukça işin içinden çıkmamalarını sağlıyan da bu davranıştır. Yunanistan'ın bugüne kadar Türkiye ile ikili müzakereden mütemadiyen kaçınmasının sebebi de bizimle karşı karşıya bir masaya oturduğu zaman «1959 ve 1960 yılında imzaladığımız anlaşmaları tanıyor musun tanımıyor musun?» Sualine, imzasına sadık, haysiyetli, şerefli bir Hükümetin verebileceği cevaptan başka bir cevap vermenin güçlüğünü bildiği için Yunan Hükümeti yanaşmamıştır.

Arkadaşlarım, Galo Plâza'nın raporu münasebetiyle Cumhuriyet Halk Partisi grupu adına şu mütalâaları ortaya sürmemin bir sebebi de Sayın Başbakanın Etnos Gazetesi muhabiriyle yaptığı görüşmede söylediği sözlerin Atina Gazetesinde yayınlanış tarzından Atina'da çıkarılan mânaların, ne yazık ki, bu prensibin Türkiye tarafından sulandırılabileceği intıbaını onların yaratmak istemesidir. Dikkat buyurun, onların yaratmak istemesidir diyorum, çünkü henüz Sayın Başbakanın o beyanları aynen kendi ağızlarından çıktığı gibi neşredilmiş beyanlar olarak teyit veya tasdik etmiş değildir. Ama tekrar bu kürsüde izah etmek isterim, «Kıbrıs'taki Türk Cemaatine biraz rahatlık ve ferahlık verilsin, ondan sonra Makariyos Kıbrıs'ı istediği gibi tahkim etsin, Kıbrıs müdafaasını istediği gibi tanzim etsin» sözünü Türkiye Başbakanı söylemez ve söyliyemez arkadaşlar. Çünkü bu sözü söylemek, Makariyos'un «anlaşmalar ölmüştür» şeklindeki mütalâasını kabul etmenin bir şeklidir.

Bizim bakımımızdan anlaşmalar varsa Makariyos hukukan Kıbrıs savunmasını ancak o anlaşmaların çizdiği çerçeve içinde tanzim edebilir.

Kısaca arkadaşlar, Galo Plâza'nın raporu karşısında Hükümetimizin takınmış olduğu tavrı yerinde bulmaktayız. Kıbrıs dâvasında bizim hukukî mesnedimiz olan milletler arası anlaşmalara sımsıkı bağlı kalmak ve milletler arası anlaşmaları göz önünde tutumıyan hiçbir müzakereye Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin, dün olduğu gibi bugün de, yanaşmıyacağını her vesile ile ifade etmekten memleketimiz için doğacak faydaları bir kere daha belirtmektir. Saygılarımla. (Alkışlar.)

3. — Başbakan Suad Hayri Ürgüplü de, Etnos Gazetesi muhabiriyle Dışişleri Bakanlığının bir yetkilisi yanında konuşma yaptığı ve Hükümet programında Kıbrıs politikasının gayet açık olarak ifade edildiği konularında demeci

BAŞKAN — Sayın Başbakan, bu mevzu etrafında değil mi efendim?

BAŞBAKAN SUAD HAYRİ ÜRGÜPLÜ (Cumhuriyet Senatosu Kayseri Üyesi) — Evet efendim.

BAŞKAN — Buyurun efendim.

BAŞBAKAN SUAD HAYRİ ÜRGÜPLÜ (Cumhuriyet Senatosu Kayseri Üyesi) — Eğer mesele, sayın arkadaşlarım Kıbrıs meselesi olmasa idi ve memleketimizin millî bir dâvası olmasa idi cevaba ihtiyaç görmiyecektim. Fakat kötü bir tefsire mahal verirse bundan memleketimizin siyasi vaziyeti çok müteessir olur. (Soldan «bravo» sesleri) Evvelâ sayın Hariciye Bakanının buraya getirdiği mesele Galo Plaza'nın neşredilmiş olan raporu ve o rapora karşı Hükümetimizin gösterdiği süratli reaksiyondur. Bunu izah etti. Bundan evvelki Hükümetin Kıbrıs hakkındaki politikası ve yeni Hükümetin politikası gizli celsede Büyük Meclisin malûmatına arz edilmiştir. Bunun üzerinde tefsirde bulunmıyacağım. Yalnız Sayın Erim arkadaşımız da gayet dikkatle dış meseleleri takip buyururlar, bu meyanda takibetmiş olmaları gerekir; benim Etnos gazetesi muharririne verdiğim beyanatı - kendileri de gayet yakından bilirler, diğer Vekil arkadaşlar da bilir - bu şekildeki konuşmalar Hariciyenin mesul ve mütehassıs bir arkadaşının yanında ve zabıt tutularak yapılır. Bunlar ezbere konuşulan, âni ve fevrî gazeteci arkadaşlarımıza koridorda ve yolda verilen malûmat mahiyetinde değildir. (A. P. sıralarından «bravo» sesleri, alkışlar) Bu sebepledir ki, benim yaptığım beyanat yanlış neşredilince, Hariciyenin Enformasyon Dairesi Reisi bir basın konferansı tertibetmiştir ve bu basın konferansını aynen tutulan zabıt ecnebi ve yerli muhabirlere bildirilmiştir. Binaenaleyh bu beyanatın acaba Galo Plaza'nın raporuna tesiri oldu mu, olmadı mı gibi bir tereddütleri varsa, bunu izale etmek isterim. Böyle bir tereddüt yok.

Galo Plaza ile bizden evvelki Hükümetin yaptığı konuşmalar zaten Galo Plaza'nın raporunun üst kısmında yazılı. Bizim Galo Plaza'ya söylediklerimiz ve Kıbrıs meselesinde nasıl azimli ve şiddetli bir politika takibettiğimiz, o da bu 80 sayfalık raporda naklediliyor.

Arkadaşlar, bu zat burada Hükümetle konuştuktan sonra Sayın Muhalefet Liderimizi ziyaret etmiştir ve o ziyarette de Sayın Muhalefet Lideri yeni Hükümetin Kıbrıs meselesindeki siyaseti hakkında kendisine verilen malûmatı teyiden Galo Plaza'ya bildirmiştir. Galo Plaza ayrılmadan evvel raporun katiyen bir telkin koymıyacağını bize, şahsan bana ve Hariciye Vekilime ve Hariciye Genel Sekreterine söz vermiştir arkadaşlar, taahhüdetmiştir. Buradan ayrıldıktan sonra Lefkoşe, Atina, Londra, New-york seyahatlerinden sonra, raporunda dediği gibi, bu işin içinden sıyrılmak için doğrudan doğruya telkinleri yapmakta fayda gördüm diyor, bunu yapıyor.

Yani Sayın Nihat Erim arkadaşım, eğer aynı Hükümet devam etse idi, Galo Plaza Kıbrıs'ta federasyonu kabul ediyor ve edecektir demek istiyorsa, rapor karşımızda öyle bir mâna vermiyor. Ama bunu tavzih etmeye mecburum arkadaşlar. Kıbrıs meselesindeki politikamızı zaten izah ettik, programımız da gayet sarihtir. Binaenaleyh, bu bizim millî dâvamızdır. Türk Milletinin şerefine lâyık olduğu istikamette müdafaa edilecektir. (Sağdan ve soldan alkışlar)

OSMAN BÖLÜKBAŞI (Ankara) — Söz istiyorum.

BAŞKAN — Gündem dışı söz mü Sayın Bölükbaşı?

OSMAN BÖLÜKBAŞI (Ankara) — Gündem dışı bu mevzuda söz istiyorum.

BAŞKAN — Hayır, bu haricî mevzu üzerinde Sayın Bölükbaşı, Hükümetin verdiği izahattan sonra 119 ncu dip notumuza göre muhalefet partisinden bir kişiye söz verilir. Başka imkânımız yok, özür dilerim.

4. — Ticaret Bakanı Macit Zeren'in, Trabzon Milletvekili Ali Rıza Uzuner'in önceki birleşimde buğday satışları konusunda yaptığı konuşmaya cevabı

BAŞKAN — Ticaret Bakanının gündem dışı bir talebi var. Toprak Mahsulleri Ofisi ile Fisko Birlik arasındaki Protokol hakkında. Buyurun Sayın Bakan.

TİCARET BAKANI MACİT ZEREN (C. Senatosu Amasya Üyesi) — Trabzon Milletvekili Ali Rıza Uzuner arkadaşımın dün yaptığı gündem dışı konuşma sebebiyle, Yüce Heyetimize bilgi sunmak istedim.

Ordu, Giresun, Trabzon illerinde halkın ekmeklik buğday ihtiyacını karşılamak üzere Toprak Mahsulleri Ofisi ile Fiskobirlik arasında 1962 yılının 4 ncü ayında bir protokol imza edilmiştir.

Bu protokole göre Fiskobirlik 6,75 kuruşluk bir komüsyon karşılığında, Karadeniz halkına buğday satışı yapmaktadır.

Fiskobirlik bu görevini, gerek kendi mülkiyetinde bulunan ve gerekse kiralamak suretiyle temin edeceği depolardan ifa etmektedir. Halen elinde 119 deposu vardır.

1964 yılına kadar her yıl ortalama 20 bin ton buğday sattığından, aldığı komüsyon masraflarını karşılamıştır.

1964 yılında, gerek talebin azlığı ve gerekse serbest piyasada fiyatın daha noksan oluşu sebebiyle, ancak 6 bin ton civarında satış yapabilmiştir. Husule gelen zararın 450 ilâ 500 bin lira civarında olduğu tahmin edilmektedir.

Bu zararın T. M. O. tarafından deruhde edilebilmesi için 440 sayılı Kanuna göre Bakanlar Kurulunun karar vermesi ve karşılığının bütçeye konması icabetmektedir.

Ekmeklik buğday satışının zararsız bir halde icra edilebilmesi için tevziatın Ofis tarafından yapılması düşünülebilir.

Bu takdirde 119 depo ile yapılan hizmet ofisin 45 deposu ile yapılabilecektir.

119 depo ile yapıldığı zaman alıcı ile depo arasındaki mesafe ortalama 6 - 10 Km. civarındadır. 45 depo ile T. M. O. tarafından satış yapılırsa alıcı ile depo arasındaki mesafe 15 - 20 Km. ye çıkacaktır.

Keyfiyet bu açıklığı ile Bakanlar Kuruluna arz olunmuştur.

Saygılarımla.

5. — Erzurum Milletvekili Turhan Bilgin'in, önceki birleşimde İstanbul Milletvekili Suphi Baykam'ın, Edirne Milletvekili Fahir Giritlioğlu tarafından kendisine haksız isnat yapıldığı iddiasına cevabı ve Suphi Baykam'ın mukabil konuşması

TURHAN BİLGİN (Erzurum) — Söz istiyorum, efendim.

BAŞKAN — Sayın Bilgin, kâğıdınız elimizde... Nesi hakkında, zaptı sabık hakkında bir düzeltme mi var?

TURHAN BİLGİN (Erzurum) — Dün Suphi Baykam arkadaşımızın yanlış zapta geçirildiği beyanları üzerinde mâruzatta bulunmak istiyorum.

BAŞKAN — Buyurun.

TURHAN BİLGİN (Erzurum) — Muhterem arkadaşlar, dünkü Birleşimde zaptı sabık hakkında söz alan İstanbul Milletvekili Sayın Suphi Baykam bir gün önce gündem dışı konuşan Edirne Milletvekili Sayın Fahir Giritlioğlu'nun konuşmasını ele alarak, «Millet kürsüsünde söylenen bu iftiraların ve yalan beyanların zabıtlara ve tarihe yanlış intikalini önlemek için söz aldım.» demiş ve Sayın Giritlioğlu'nun konuşmasından bir pasajı ele almak suretiyle - Suphi Baykam arkadaşımızın zabıttan çıkardığım konuşmasından aynen okuyorum - Fahir Giritlioğlu konuşmasında, «İçimizden bir arkadaşımız 3,5 sene evvel mâsum 3 - 4 tane öğrencinin önüne geçmiş, toplanan parayı yol göstermek suretiyle Bir Sayılı Kanunun kabulü sırasında konuşan bir milletvekili arkadaşımıza göndertmiştir. Ben bu davranışı kabul etmiyorum demiştir.» diyor ve «3,5 sene önce Millet Meclisinde yaptığım konuşmanın sonunda hâdiseyi benim yaptığımı iddia eden haysiyetli insan gelir, burada iddiasını ispat eder, bildiklerini söyler demiştim. Fakat hiç kimse hayalî iftiraların ötesinde her hangi bir delili ileri sürememiştir. Meclis haysiyetini korumak iddiasında bulunanlar iftira olduğu gün ışığına çıkmış bir konuyu ele alarak bir meclis üyesinin haysiyetine tecavüz edemezler.» diyor. Suphi Baykam arkadaşımızın dünkü zabtı sabık hakkındaki konuşması budur.

Şimdi, Giritlioğlu arkadaşımız konuşmasında ne demiş?. «İçimizden bir arkadaşımız 3,5 sene evvel mâsum 3 - 4 tane öğrencinin önüne geçmiştir. Toplanan parayı yol göstermek suretiyle Bir sayılı Kanunun kabulü sırasında konuşan bir milletvekili arkadaşımıza göndertmiştir.» Yani burada bahsedilen içimizdeki Suphi Baykam arkadaşımız 3 - 4 tane mâsum gence yol göstermiştir. Bu iddianın 3,5 sene evvel tamamen bir iftira olduğu anlaşıldığı Suphi Baykam tarafından ileri sürülüyor ve katiyen böyle bir yol göstermenin vâkı olmadığı beyan ediliyor. Bu şekildeki hayalî isnatlarda bulunanların birer müfteri olduğu ilâve ediliyor.

Bendeniz de tarihe yanlış geçmemesi bakımından o günkü zabıtlarda başka beyanları, bu hususiaki iddiaları değil; sadece muhterem Suphi Baykam arkadaşımızın bu konuda zapta geçen beyanlarını arz edeceğim. Aynen okuyorum :

Birleşim 29, 5 . 1 . 1962, Oturum 1, Sayfa 502.

«Suphi Baykam — Ancak size bir hâdiseyi kendim nakledeyim. Meclise gelmiştim. Senebaşı olduğu için Bütçe Komisyonu toplanmıştı. Bunun üzerine Meclisten ayrılıyordum ki, kapı önünde gazeteci arkadaşlarım Mete Akyol ve Nurettin Tekindor, ağabey gelirmisin diye beni çağırdılar ve Kemal Aybar'ı tanıyoruz diye beni tanımadığım bir gence tanıttılar. Bu sırada bu konuşma cereyan ederken bir fotoğrafçı arkadaş da resim çekti. Sonra sordular, Genel Sekretere odasını gösterdim.»

Şimdi aynı konuda ikinci müzakerenin, yani birleşim 30, oturum 1, 8.1.1962 tarih ve 587 nci sayfa :

«Sayın gazeteci ve talebe arkadaşlarımız tarafından söylendiği gibi benim yaptığım sadece bu gazeteci ve talebe arkadaşlara kapı önündeki şakaya uymak suretiyle Genel Sekreterin odasını göstermekten ibarettir. (Orta sıralardan müdahaleler) Benim fonksiyonum bir başka personel tarafından da görülebilir. Ancak konuyu kapatmadan bir kere daha söylemek isterim ki bu hâdisenin bana intikal eden kısmı sadece Kemal Aybar için toplanan yılbaşı parasını Meclis Genel Sekreterine götürmek isteyenlere odayı göstermekten ibarettir. Bu götürenlere benim odayı göstermem ile Meclis haysiyetinin uzaktan yakından alâkası yoktur. Kemal Aybar'ın haysiyeti, Meclisin haysiyeti demek değildir.»

Arkadaşımızın beyanı. 588 nci sayfada gene Suphi Baykam devamla: «Hâdisenin tek şahidi olan gazeteciden başka hiç kimsenin görgü şahidi yapmasına imkân yoktur,» diyor. 589 ncu sayfada ise: «Hepimize düşen vazife sıfatımız ve mevkiimiz ne olursa olsun, partimiz ne olursa olsun, hepimize düşen vazife cemiyetin murakabesinden kaçmak değil, cemiyetin murakabesini en iyi istikâmette işletmek olmalıdır» buyuruyorlar.

Şimdi bu konuşma üzerine muhterem Meclis üyelerinden Saadet Evren hanım sayfa 504 te aynen şöyle söylüyor; diyor ki : «Bir fikre tezyif ile mukabele etmemek hususunda bir karara varırsak ve o zaman Kemal Aybarı çıkar da Suphi Baykam müdafaa ederse, Suphi Baykam'ı da çıkar Saadet Evren müdafaa ederse, işte o zaman bu milletin dertlerine deva bulmuş oluruz» diyor.

Şimdi muhterem arkadaşlar, yine zabıtlara yanlış intikalini önleyebilmek maksadiyle Yeni Sabah Gazetesinin görgü şahidi olarak ikâme ettiği Nurettin arkadaşımızın Yeni Sabah Gazetesinin 6 Ocak 1962 Cumartesi günkü nüshasının sayfa 5 teki 4 ncü sutünunu okuyorum: «Münakaşalar Meclis koridorlarında da devam etmiş ve bu arada gazetemiz muhabiri Nurettin Tekindor orada bulunan milletvekillerine gençlerle ilgili mesele hakkında izahat vermiştir. Nurettin Tekindor para paketlerini taşıyan gençlere Suphi Baykam'ın genel sekreterlik odasını gösterdiğini söylemiştir.» Bu da şahidolarak ikame edilen Nurettin beyin beyanıdır.

Şimdi muhterem arkadaşlarım, 3,5 yıl evvelki bir münakaşanın bu vesileyle buraya getirilmesini elbetteki caiz görmezsiniz. Fakat bir gün evvelki gündem dışı konuşan Fahir Giritlioğlu ne söylemiş? Suphi Baykamın zabıttan okuyorum, diyor ki: «İçimizden bir arkadaşımız 3,5 sene evvel masum 3-4 tane öğrencinin önüne geçmiştir. Toplanan parayı, yol göstermek suretiyle, 1 sayılı Kanunun kabulü sırasında konuşan bir milletvekili arkadaşımıza göndertmiştir.» İddia budur.

Şimdi, Suphi Baykam bu zabıtlarda diyor ki, «Evet ben dışarıda idim, sokağa çıkarken gazeteciler iki tane benim yanıma genç getirdiler, Esat Kemal Aybar budur dediler, şaka yaptılar. Hayır ben değilim dedim ve meseleyi böyle konuştuk, o sırada gazeteciler geldiler, fotoğrafımı çektiler. Bana da Esat Kemal Aybar'a verilmek üzere toplanan para paketlerini Genel Sekreterliğe göstermek istediklerini söylediler. Ben de Genel Sekreterlik odasını gösterdim.» diyor zabıtlar. Şimdi bu 3,5 sene evvel vukubulan yol gösterme tâbiri ile arkadaşlarımızın ifade ettiği «3,5 sene önce Millet Meclisinde yaptığım konuşmanın sonunda hâdiseyi benim yaptığımı iddia eden haysiyetli insan gelir burada iddialarını ispat eder, bildiklerini söyler demiştim. Fakat hiçbir kimse hayalî iddiaların ötesinde her hangi bir delil ileriye sürememiştir. Şimdi tekrar ediyorum, bu mevzu ile ilgili kim ne biliyorsa, herkese ispat tanıyorum bildiklerini bu kürsüde açıklamaya davet ediyorum.» Şu halde muhterem arkadaşlarım.

CİHAD BABAN (İstanbul) — Ne alâkası var?

TURHAN BİLGİN (Devamla) — Muhterem Cihad Baban Beyefendi, zabıtları okudum. Zabıtlarda açıkça diyor ki, evet bir Esat Kemal demek Meclisin şahsiyeti demek değildir. Esat Kemal Aybar'ın haysiyeti zedelenirse Meclisin haysiyeti zedelenmez» diyor ve Suphi Baykam diyor ki: «Ben gelen talebelere Genel Sekreterin odasını gösterdim.» diyor.

Muhterem arkadaşlarım, bir Meclisin bütün üyelerinin gözüne baka, baka zabıtlar varken kalkılır, denilirse «Bunlar iftiradır, ben kimseye yol göstermedim.» İşte ben de bunu... (Orta sıralardan, müdahale) Heyecanlanmayın ben zabıt okudum, en ufak hürmete münafi bir kelime söylemedim. Buradaki ifade şudur, diyor ki, ben yol göstermedim. Arkadaşımız Fahir Giritlioğlu bir arkadaşımıza para gönderilmek üzere yol gösterme hâdisesini burada tekrarlamıyacağım bir kelime ile vasıflandırıyor. Onun cevabını arkadaşımız versin. Fakat zabıtları okudum ve bu zabıtlarda ayrıca muhterem C. K. M. P. Üyesi Saadet Evren Hanımefendinin dahi bir milletvekiline yapılan tezyifi diğer milletvekili teşvik değil, bilâkis müdafaa eder. Birgün gelir Suphi Baykam'ı biz de müdafaa ederiz, şeklindeki konuşmalarının esprisi içerisinde hâdisenin Giritlioğlu arkadaşımızın ifadelerine uygun cereyan ettiğini arz ettim. Hürmetler ederim.

SUPHİ BAYKAM (İstanbul) — Bir şey söyliyeceğim.

BAŞKAN — Sayın Baykam bir dakikanızı rica edeceğim. Bir şey sorayım da, ondan sonra efendim. Siz Sayın Bilgin'in okuduklarının hilâfına mı konuşacaksınız. Yani onların olmadığını mı söyliyeceksiniz.

SUPHİ BAYKAM (İstanbul) — Evet, kendisinin zabıtları eksik okuduklarını söyliyeceğim, tamamlıyacağım.

BAŞKAN — Peki, buyurun.

SUPHİ BAYKAM (İstanbul) — Muhterem arkadaşlarım, Sayın Bilgin arkadaşıma teşekkür

ederim. Bu suretle Türkiye'de o zaman Çanakkale'den Antalya'ya kadar açılmış olan bir kampanyayı benim idare ettiğime dair o zaman yapılmış ve şimdi okumadığı zabıtları bir kenara bırakarak benim hâdiseyi nakledişi tarzıma uygun tarzda benim beyanlarımı okuyarak bir dâvayı ispat etmeye kalktılar.

Hepiniz hatırlıyacaksınız, o zaman günlerce bu talebeleri benim teşvik ettiğim, Antalya'da, Çanakkale'de, İstanbul'da, Ankara'da benim para toplattığım iddia ediliyor idi. Bunun asılsız olduğu bir daha ortaya çıkmıştır.

Şimdi beni de sizi de bu millet kürsüsünde işgal eden bahsi kapatacağı için bir vesikayı daha burada okumuş oluyorum. Dün burada bahsettiğim Ankara'da gazetecilik yapmakta olan iki arkadaş Sayın Fuad Sirmen'e hitaben bir yeni mektup yazmışlar ve kendisine göndermişlerdir. O mektubu okuyorum. (Sağdan, soldan gürültüler.) («Ne alâkası var?» sesleri, sıra kapakları vurmaları.) Yeni bir vesika ile meseleyi kapatıyorum. 1 numaralı Kanun...

BAŞKAN — Suphi Bey lûtfen mealini söyleyiniz.

KADRİ EROĞAN (Urfa) — Ne alâkası var, her gün kürsü mü işgal edilir?

SUPHİ BAYKAM (Devamla) — Arkadaşlarım, kimseyi itham etmiyorum. Yalnız bu mevzuun, bir arkadaşımızın haysiyetine sizin de saygılı olacağınıza inanarak, kapanması ve açıklanması için ortaya koyacağım.

BAŞKAN — Meali hakkında konuşunuz, okumayınız.

SUPHİ BAYKAM (Devamla) — Arkadaşlarım, okuyacağım vesika benim bu mevzu ile olan ilişkimi ve sizlerin önünüzde bu konunun içyüzünü aydınlatması bakımından fevkalâde kısa, bir dakika sürecek bir vesikadır. («Ne alâkası var?» sesleri.) Arkadaşlarım, hep beraber dinliyeceğiz. Bir arkadaşımızın iftira halinde kalması bir gün sizin de aynı duruma düşmenizi gerektirebilir. Arkadaşım kalkmış, diyor ki : «Bir defa daha şu şekilde söylendi»... O zaman ortaya çıkmış olan hâdisede, hepiniz hatırlıyacaksınız, bu ağır ithamı tavzih etmiş olması için...

BAŞKAN — Suphi Bey, lâfı uzatmayın, mektubun meali hakkında bilgi verin, kâfi. (Gürültüler) Arkadaşlar, rica ederim, konuşacak...

SUPHİ BAYKAM (Devamla) — Arkadaşlarım, «1 numaralı ve milletvekilleri ödenekleriyle ilgili Kanun görüşülmekte iken...»

BAŞKAN — Okumayınız efendim, mahiyetini izah ediniz sadece. (Soldan, «Bununla ne alâkası var?» sesleri), (Ortadan «Müdahale ediniz Başkan» sesleri.)

BAŞKAN — Bir mektup gelmiştir, şu mahiyettedir diyeceksiniz?

SUPHİ BAYKAM (Devamla) — Arkadaşlar, yeni bir vesika ile gerçeği neden öğrenmek istemiyorsunuz? («Zabıtla olan alâkası ne?» sesleri) Zabıtlarla olan alâkası burada olan arkadaşınıza taallûku olmadığı halde bir iftira yapılmıştır, bu yazı ile gün ışığına çıkıyor. Neden dinlemek istemiyorsunuz? (Gürültüler ve «yok öyle şey» sesleri.)

BAŞKAN — Suphi Beyefendi, lûtfedin söyleyin.

SUPHİ BAYKAM (Devamla) — Peki arkadaşlarım, ben şimdi stenograflara veririm ve yine zabıtlara geçirtirim, bu suretle meseleyi söylemiş olurum. Ama buradan mealini söylüyorum :

Sayın Fuad Sirmen
Millet Meclisi Başkanı
Ankara

1 numaralı, milletvekilleri ödenekleri ile ilgili kanun görüşülürken, Esat Kemal Aybar ve zammı savunan diğer milletvekilleri için açılan iane kampanyasının İstanbul Milletvekili Dr. Suphi Baykam tarafından idare edildiği ileri sürülmüştü. Bu ithama sebebolan olayın görgü şahidi olarak - tek görgü şahididirler - Baykam'ın talebi üzerine zatıâlinize bir kere daha açıklıyoruz.

Topladıkları parayı Esat Kemal Aybar'a verilmek üzere Meclise getiren iki üniversite öğrencisi ile Meclisin birinci döner kapısı önünde konuşurken, Suphi Baykam kapıdan çıkıyordu. Öğrencilere şaka olsun diye «İşte Esat Kemal Aybar gidiyor.» diyerek, kendilerini Baykam'a gönderdik. Baykam kendisinin Esat Kemal Aybar olmadığını söyleyince hep beraber gülüştük. Öğrenciler, Baykam'dan bu defa Genel Sekreter odasını sordular. - Bu benim eski konuşmamda da vardır. - Baykam da, odanın birinci katta oldu-

ğunu kendilerine söyledi ve sonra bizimle birlikte Meclis binasından ayrıldı.

Bu konu bilâhara Turhan Bilgin tarafından Parlâmentoya getirilip, Meclis İdare Âmiri Şevki Güler Baykam'ı itham edince, Baykam bize müracat etti ve görgü şahidi olarak açıklama yapmamızı istedi. Biz de o zaman yukarıdaki açıklamayı yaptık. Aynı istikamette bir açıklamayı öğrenciler de yaptılar ve hepimizin imzasını taşıyan bir deklârasyon Meclis ve Grup Başkanlıklarına gönderildi.

Aynı ithamın tekrarlanması üzerine Baykam bize müracaat ederek, olayı tekrar aynı şekilde açıklayıp açıklamıyacağımızı sordu. Tekrar ediyoruz. Baykam öğrencilerle bir tesadüf eseri Meclisin kapısında karşılaştı ve öğrencileri Baykam'a Aybar'dır diye biz gönderdik. Şaka olarak yaptığımız bir hâdisenin bu derece ehemmiyet kazanması ve böyle uzaması bizleri üzdü. Bu olaya sebebiyet verdiğimiz için müteessiriz.

Saygılarımızla.

Mete Akyol	Nureddin Tekindor
Milliyet Gazetesi	Dünya Gazetesi
Muhabiri	Muhabiri

Sevgili arkadaşlarım, konu huzurunuza bir defa daha gelmiştir. Bu arkadaşımızın hâdise ile ilgili olan tarafı işte size geçen defa konuşulduğu zaman da söylenildiği gibi sadece budur. Ne bir yerde kampanya açtırmış ne bu kampanyayı teşvik etmiştir. Yapılmış olan bütün ithamlar âdi ve küçük bir iftiradan ibaret kalmaktadır. Bu sebepledir ki, sevgili arkadaşlarım, ben bu konuda Mecliste herbirlerinizin her zaman uğraması mümkün olan böyle bir hâdiseyi gün ışığına çıkarmaya bilhassa hassasiyet gösterdim. Yoksa bugüne kadar bana yapılmış nâmütenahi ithamları, veya yazılmış makalelerin hiçbirinin dâvacısı olmadım.

Millet her şeyi bilir ve görür. Ama bu Millet Meclisinin bir üyesi sıfatiyle bu Meclise saygılıyım. Ne içinde, ne dışında bu Meclisin itibarına gölge düşürecek hiçbir hareketin içinde bulunmam ve teşvik etmem. Hiçbirinizin teşvik etmiyeceği gibi.

Muhterem arkadaşlarım, meseleyi burada tekrar kapatıyorum ve olduğu gibi bir kere daha zabıtlara intikal ettirerek tarihe bırakmış oluyorum.

Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Gündeme başlıyoruz.

6. — Aydın Milletvekili Reşat Özarda'nın, Ereğli Demir ve Çelik fabrikaları Türk Anonim Şirketindeki yolsuzluk iddialarını incelemek üzere, Anayasanın 88 nci maddesi gereğince kurulması kabul edilen Meclis Araştırma Komisyonuna bir üye seçimi.

BAŞKAN — Geçen tasnif sonucunu okuyorum. Lûtfen arkadaşlarımız dışarıya çıkmadan bu üye seçimine oylarını kullansınlar.

(Geçen seçim tasnif sonucu okundu.)

BAŞKAN — Efendim, okuttum tasnif neticesini.

Şimdi 3 kişilik tasnif heyetini seçeceğiz.

Kemal Ataman (Konya), Burada mı? («Burada sesleri.)

Hâldan Kısayol (Kocaeli), Burada mı? («Burada» sesleri.)

Mehmet Altınsoy (Niğde), («Bakan olmaz» sesleri.)

Nuri Ahıskalıoğlu (Çorum), Burada mı? («Burada» sesleri.)

Zonguldak seçim çevresinden başlıyoruz.

İHSAN ATAÖV (Antalya) — İki seçimi birden yapalım efendim.

BAŞKAN — Araştırma Komisyonu üyeleri namzetleri henüz elimize gelmedi. Şu anda bize gelen bir şey yoktur.

COŞKUN KIRCA (İstanbul) — Bu konuda söz istiyorum.

BAŞKAN — Henüz o konuya geçmedik.

Seçime başlıyoruz efendim.

(Zonguldak seçim çevresinden başlanılmak suretiyle oylar toplandı.)

Oylarını kullanmıyan arkadaşlarımız lûtfen kullansınlar.

7. — Giresun Milletvekili İ. Etem Kılıçoğlu'nun, İstanbul Emniyet Teşkilâtında kaçakçılık, hırsızlık, uyuşturucu madde, beyaz kadın ticareti ve bunlarla ilgili konularda inceleme yapmak üzere, Anayasanın 88 nci maddesi gereğince kurulması kabul edilen Meclis Araştırma Komisyonuna üye seçimi (10/19)

BAŞKAN — Efenlim, ikinci maddemiz malûmuâlileriniz, İstanbul Emniyeti hakkında tahkikat yapacak üyelerin seçimi hakkındadır. Yalnız, geçen seferki oylamaya Başkanlık Divanında bir kâtip arkadaşın bulunmaması sebebiyle C. H. P. Grupu adına Coşkun Kırca arkadaşımızın Riyaset Divanına bir itirazı vardır. Bu itirazı Riyaset Divanınca tetkik etmezden evvel bu mevzuda her hangi bir müzakere açamıyacağım.

8. — Antalya Milletvekili İhsan Ataöv'ün, Devlet Radyosunun TRT Kanunu hükümlerini ihlâl edici tarafsız radyo olmaktan çıkışı partizan bir davranış içerisinde bulunduğu iddia ve isnatlarının gerçek olup olmadığı hususunu incelemek üzere Anayasanın 88 nci maddesi gereğince bir Meclis Araştırma Komisyonu kurulmasına dair önergesi (10/20)

BAŞKAN — Önergeyi okutuyorum.

Meclis Yüksek Başkanlığına

Devlet Radyosunun bilhassa yeni Hükümet kurulduktan sonra Parlâmento kürsülerinde, basın sütunlarında ve çeşitli çevrelerde TRT Kanunu hükümlerini ihlâl edici, tarafsız radyo olmaktan çıkıcı partizan bir davranış içerisinde bulunduğu yönünde sayısız beyanlar yapılmıştır.

Türk Milletinin vergileri ile işliyen ve en ucra köşelerde dünya ve memleket meselcleri hakkında Devletinin dili olarak güven ve inanla sesini duymak arzusunu taşıyan vatandaşlar arasında bugünkü radyo hakkında şüphe, itimatsızlık ve güvensizlik duyguları artmış bulunmaktadır.

1. — Türk Vatandaşına Devletinin radyosunu Devletine ve Hükümetine karşı olmadığı inancını verebilmek yapılan beyanların iddia ve isnatların gerçek olmadığı imkânlarını sağlamak; veya,

2. Şayet bu iddia ve isnatlar gerçekse en kısa zamanda suçlularını tesbit ve adalete teslim ile Devlet Radyosunu TRT Kanununun gerçek hükümlerine göre işletmek için Anayasanın 88 nci maddesine göre Meclisimizde mevcut siyasi partilerden seçilecek birer üyeden kurulu komisyon marifeti ile bir Meclis Araştırması açılması hususunun teminini saygı ile arz ve teklif ederim.

Antalya
İhsan Ataöv

BAŞKAN — Bilgilerinize sunulur. Sayın arkadaşımızın önergeleri yarınki birleşimde görüşülecektir.

5. — GÖRÜŞÜLEN İŞLER

1. — 1965 malî yılı bütçeleri kanunlaşıncaya kadar Devlet harcamalarına yetki veren 19 . 2 . 1965 günlü ve 544 sayılı Kanunda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı ve Cumhuriyet Senatosunca yapılan değişiklikler hakkında Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı tezkeresi ile Karma Bütçe Komisyonu raporu (M. Meclisi 1/822, C. Senatosu 1/454) (S. Sayısı : 923) (1)

BAŞKAN — Hükümet ve komisyon... Buradalar. Raporu okutuyorum.

(Karma Bütçe Komisyonu raporu okundu.)

BAŞKAN — Tümü hakkında söz istiyen arkadaşımız var mı?

KEMAL OKYAY (Kars) — Ben, grup adına söz istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN — Sayın Okyay, Komisyon Sözcüsü de söz istemişlerdir. Kendilerinin tekaddüm hakkı vardır. Kendisine önce söz vermek mecburiyetindeyim. Buyurun Komisyon Sözcüsü.

KARMA BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ NURİ BAYAR (Sakarya) — Muhterem arkadaşlarım, 544 sayılı Kanunu tadil eden ve şimdi müzakere etmek üzere olduğumuz tasarının birinci maddesi sonundaki «bâzı zaruretler halinde 1/12 limitini aşmamaya evvelâ Maliye Vekilini ve sonra Senatoda yapılan değişiklikle Bakanlar Kurulunu yetkili kılan fıkranın Mec-

(1) 923 S. Sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.

lisimizdeki müzakereleri kolaylaştırmak gayesiyle tasarıdan çıkarılması teklifini huzurunuza getirmekteyiz. Şimdi Riyasete takdim edeceğim bir takrirle bu fıkranın kaldırılmasını, metinden çıkarılmasını talebetmekteyiz. Onun yerine gerek Karma Komisyonda ve gerekse Yüksek Senatoda tavsiye edilen bir usulle Maliye Bakanlığından ve bilâhara Bakanlar Kurulu şeklinde değiştirilen hükmün kaldırılmasiyle ufak tefek ilâveler yapılmasına mütedairdir. Bu suretle arkadaşlarımın bu hususu ittılaına arz ediyorum, müzakerelerin kolaylaşmasına medar olacağı düşüncesiyle. Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Söz alan arkadaşlarımızı okuyorum. Ferda Güley, Kemal Sarıibrahimoğlu, Kemal Okyay.

Buyurun Cumhuriyet Halk Partisi Grupu adına Sayın Kemal Okyay.

C. H. P. GRUPU ADINA KEMAL OKYAY (Kars) — Sayın Başkan, muhterem arkadaşlarım, 1965 malî yılı bütçeleri kanunlaşıncaya kadar Devlet harcamalarına yetki veren 544 sayılı Kanunda değişiklik yapılması hakkındaki kanun tasarısı üzerinde C. H. P. nin görüşlerini huzurunuzda arz etmeye hazırlanmış bulunuyorduk.

Biz, bildiğiniz gibi, Üçüncü İnönü Hükümetinin bildiğiniz sebeplerle çekilmesinden sonra yeni Hükümet kurulıncaya kadar yine Sayın İnönü Hükümeti vazifesine devam etmiş, bu devamı sırasında Devlet hizmetlerinin aksamamasını, Devlet harcamalarının devamlılığını sağlamak için 544 sayılı Kanunu tasarı halinde getirmiş ve Yüce Meclislerden de tasarı kısa zamanda kanunlaşarak çıkmış bulunuyor idi. Böylece, Devlet harcamaları durmamış, bütçenin olmamasından doğacak mahzurlar önlenmiş ve yeni Hükümete de büyük bir kolaylık, büyük bir imkân hazırlanmış bulunuyor idi. Bu kanunun tatbikatı esnasında yeni Hükümet bâzı aksaklıkların doğduğunu, bâzı zaruri harcamaların yapılabilmesi için bu kanun hükümlerinin mevcudolmadığını ileri sürerek 544 sayılı Devlet harcamalarına müsaade eden Yetki Kanununda tadil tasarısı hazırlanmış ve huzurunuza gelmiş bulunuyor.

Biz bu tadil tasarısının Cumhuriyet Halk Partisi Grupu olarak karşısında, cephesinde yer almış bulunuyor idik. Sebebi, bu kanun tasarısını biz Cumhuriyet Halk Partisi Grupu olarak bütçe ve Anayasa hukukuna aykırı bulmaktaydık. Yine bu kanun tasarısını biz Muhasebei Umumiye Kanununun ana prensiplerini ihlâl ettiği için yanında yer alamıyacağımızı ifade etmek için hazırlanmış bulunuyorduk; fakat dün bize şifahen Hükümetin ve Sayın Komisyon Sözcüsünün, bugün de huzurunuzda kürsüden ifade ettiği gibi bizim, tasarının ağırlık noktasını teşkil eden 1 nci maddenin sonundaki fıkrayı çıkardıklarını, komisyondan geçmiş, Yüce Senatoda kabul ettirilmiş olan bu fıkranın Meclisimizde görüşüldüğü sırada çıkarılacağını ifade ettikleri için, niçin Anayasaya aykırıdır, niçin bütçe hukukunu ihlâl etmektedir, niçin Muhasebei Umumiye Kanununun ana prensipleri ihlâl edilmektedir, mevzuunda detaylara girip izahlardan çekinmiş olacağız ve ayrıca bu kanunun 1 nci maddesindeki cetvelde yer alan madde ve bölümlerde de daha önceden Sayın Bütçe Komisyonu Sözcüsü ile görüşmüş ve mutabakata varmış bulunuyoruz. Grubolarak, bu cetvele yeniden ilâve ettikleri hususlara da mutabakatimizi bildirmiş bulunuyoruz. Böylece tasarıdaki sekliyle zaruretlerin sınırını asmış Anayasa ve bütçe hukukunu ihlâl eder mahiyette olan kanunun bilâhara komisyon tarafından verilecek bir takrirle düzeltileceğini burada da ifade etmiş olduklarına göre, grubolarak, bu düzeltilmiş şekli ile bu tasarının yanında yer alacağımızı ifade ederek hepinizi saygı ile selâmlarım. (Alkışlar)

BAŞKAN — Sayın Güley.

FERDA GÜLEY (Ordu) — Muhterem arkadaşlarım, Sayın Hükümet ve Komisyon Sözcüsü grupumuzun komisyon üyeleriyle dün şifahi olarak mutabakat sağlamışlar, bugün de Komisyon Sözcüsü, bizi çok yakından ilgilendiren ve Anayasa hukuku bakımından 1 nci maddeye mâlûllük getirdiğini sandığımız kısmı çıkardıklarını bizzat beyan etmek suretiyle benim burada uzun uzadıya konuşmama hacet bırakmamışlardır. Sadece teşekkür etmek için kürsüye çıktım.

Bu mutabakati bilmiyordum. Hakikaten bugün huzurunuzda görüşülecek olan tasarının 1 nci maddesinin son fıkrası, gerek bütçe hukukuna, gerek Anayasanın espris'ine aykırı idi. 13 Şubat 1965 günü bütçeye kırmızı oy

verilmesi üzerine istifa eden Üçüncü İnönü Hükümeti, hakikaten Meclis içi, Meclis dışı bütün Türk Milletinin ve mümessillerinin takdir ve tahsinle kabul ettikleri müspet bir tutumla, âlicenabane, vatanperverâne bir tutumla işten uzaklaşmış ve o günden itibaren rakiplerinin daha kolaylıkla icrayı hükümet edebilmeleri için ve cari gidişi durdurtmamak için hemen geçici bir bütçe hazırlanması cihetine sahip çıkmış ve düşmesinden altı gün sonra 19.2.1965 günü hazırlamış olduğu Yetki Kanununu Meclislerden geçirerek durma tehlikesine mâruz bulunan Devlet çarkının devamlı işleyişini imkân dâhiline sokmuştur.

Bu Yetki Kanuniyle gelen 1 nci maddenin sonuncu fıkrasında Muhasebei Umumiye Kanununun esprisine ve Anayasanın maddelerine zıt olarak Maliyeye ve Hükümete geniş bir harcama yetkisi vermekte idi. Cumhuriyet Senatosunda yapılan görüşmelerde bu husus sözcüler ve senatörler tarafından belirtilmeye çalışılmış, fakat Hükümet ve komisyon görüşünde ısrar ettiği için bu mâlûl haliyle Senatodan geçmiş bulunuyordu. Bugün minnet ve şükranla öğrendik ki, komisyon ve Hükümet görüşmelerin ışığı altında meydana çıkan gerçeği kabul etmek, eski görüşünde direnmemek yolunu tercih etmiştir ve bu bundan sonraki komisyon ve Hükümet çalışmalarında da örnek teşkil edecek kadar iyi bir tutumdur. Buna bir milletvekili olarak teşekkür ediyorum ve bu teşekkürü yaparken gerçekten zevk duyuyorum.

Saygılarımı sunarım.

BAŞKAN — Sayın Sarıibrahimoğlu.

KEMAL SARİİBRAHİMOĞLU (Adana) — Muhterem arkadaşlarım, bir hususu Yüce Heyetinize arz ve şahsi mütalâamı beyan için söz almış bulunmaktayım.

Bu kanun yani şimdi tadil edilmekte olan 544 sayılı Kanun, Bütçe ve Plân Komisyonunda müzakere edilirken görüşlerimi o zaman arz etmiş idim ve yeni teşekkül etmekte olan iktidara da bir tavsiyede bulunmuş idim. Esefle ifade edeyim ki bu tavsiyem yerine getirilmemiştir. O zaman Anayasanın 94 ncü maddesini aynen okumuş, bu 94 ncü maddenin bütçelerin hazırlanması, Senatoya, Bütçe Plân Komisyonuna Millet Meclisine sevk tarihlerini, günlerini kesin olarak tesbit etmiş olduğunu arz etmiştim. Ve 4 ncü fıkrasının son cümlesinde de bütçenin malî yıl başında mutlaka karara bağlanmış olacağı hususunu yine arz etmiştim. Ve yeni teşekkül eden Hükümetin ve iktidar gruplarının 94 ncü maddenin açık hükmünü bilmeleri kadar tabiî bir hâdise mevcudolmadığına göre, güvensizlik oyu verirken ve Hükümet düşürürken gerekli hazırlıkları da yapmış olmaları lâzımgeldiğini ifade etmiştim. Ve henüz vakit var, bir hafta on gün içinde bütçeyi derhal sevk edin Yüce Meclisten geçirimeniz iktiza eder. Eğer Mart'ın birine kadar bütçeyi Meclisten geçirmezseniz, Anayasayı ihlâl etmiş duruma düşersiniz demiştim ve mevcut Hühükümet, yani kırmızı oy verilmiş bulunan Hükümet, emanet idarede bulunan Hükümet, bir aylık bir teklifi getirmekle bir âlicenaplık yapmıştır. Ama, bu 94 ncü madde hükmünün kaale alınmaması için bir sebep teşkil etmemelidir. Bu bir mâzaret değildir, diye de ifade etmiştim.

Muhterem arkadaşlarım, tabiî bu ikazlarımız nazara alınmadı. Şimdi millet huzurunda bu maddeyi aynen okumak isterim. Çünkü arkadaşlarım, biliyorsunuz kanunlar Anayasaya aykırı olamaz, Anayasanın âmir hükümlerine, açık metinlerine aykırı davranışlar da hükümetlerden, Meclislerden sâdır olmamak iktiza eder. Değil böyle açık hükümler, kesin emirler, delâlet yolu ile Anayasaya aykırı bulduğumuz meseleler üzerinde ciddiyetle ve ısrarla durduğumuz bir gün de böyle Anayasanın kesin hükümlerinin ihlâl edilişi karşısında susmamız ve yetkili ve ilgili mercilerin susması asla bahis mevzuu olamaz ve olmamalıdır. Ve böyle bekleriz.

Bakınız 94 ncü madde ne diyor :

Matlabı «Bütçenin görüşülmesi ve kabulü; diğer artırıcı ve gelir azaltıcı teklifler.»

«Genel ve katma bütçe tasarıları ile millî bütçe tahminlerini gösteren rapor, malî yıl başından en az üç ay önce» Bakınız arkadaşlar en az üç ay önce, «Bakanlar Kurulu tarafından, Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur.»

Demek ki, Mart birden üç ay önce bütçe sunulur.

«Bu tasarılar ve rapor, otuzbeş milletvekiliyle onbeş Cumhuriyet Senatosun üyesinden ku-

rulu bir Karma Komisyona verilir. Bu komisyonun kuruluşunda, iktidar grupuna veya gruplarına en az otuz üye verilmek şartiyle, siyasi parti gruplarının ve bağımsızların oranlarına göre temsili göz önünde tutulur.

Karma Komisyonun en çok sekiz hafta içinde kabul edeceği metin, önce Cumhuriyet Senatosunda görüşülür ve en geç on gün içinde karara bağlanır.

Cumhuriyet Senatosunca kabul edilen metin, en geç bir hafta içinde yeniden görüşülmek üzere, Karma Komisyona verilir. Karma Komisyonun kabul ettiği son metin Millet Meclisinde görüşülür ve malî yılbaşına kadar karara bağlanır.»

Muhterem arkadaşlarım, şurada gelip, şu hükümlerin, hukukî tâbiri ile, ahkâmı âmireden olmadığını iddia edecek, aklı başında hiçbir hukukçunun bulunacağı zannında değilim. Kanunların âmir hükümleri yani tefsire müsaidolmıyan, takdir hakkı vermiyen, mutlaka uyulması zaruri olan hükümleri, hele bu Anayasa hükmü ise, mutlak surette muhataplarını bağlar, Meclisleri, bu Hükümetleri, iktidarı ve bilcümle millet fertlerini bağlar.

Şimdi 94 ncü maddenin zabıtlarda, mucip sebepler lâyihalarını da tetkik ettim. Acaba 1 Martta yürürlüğe girmez veya bu müddet kayıtlarına riayet edilmezse ne gibi bir muamele yapılacaktır diye. Bu o derece kesin bir hüküm halinde benimsenmiş ve sevk edilmiştir ki, Kurucu Mecliste bunun üzerinde itiraz ve münakaşa dahi olmamıştır. Yani Anayasa bütçenin Meclise sevkiyle 1 Martta yürürlüğe girmesi arasında âdeta bir mütareke devri kabul eylemiştir, bir sulh devri kabul eylemiştir. Hattâ bu görüşün ışığı altında, affetsinler arkadaşlarım, şunu ifade etmek isterim; Bütçe münasebetiyle Hükümete kırmızı oy verilmesinin dahi 94 ncü maddenin esprisine aykırı olduğu kanısındayım. («Geçti» sesleri)

Muhterem arkdaşlarım, dün geçti ama yarın var. Bu milletin önünde daha ebedi yarınlar var. Onun için burada bunu ifade etmek, tesbit etmek ve bundan sonra politika yapacakların kulaklarında kırmızı küpe olmak üzere burada noktalamakta fayda vardır. Haydi güzel, kırmızı oy verildi, Hükümet düşürüldü. Düşürülmez diye kesin bir hüküm mevcut değil. Espirisi böyledir diyoruz. Ama, Hükümeti düşürmek için hazırlık yapan grupların ve politikacıların, bu 94 ncü maddenin gereklerini, düşürmek onun icaplarını yerine getirmek zorunda olduklarını da kabul zarureti vardır. Kesin Anayasa hükümlerinin nazara alınmadığı ve riayeti mecburi olan kanun hükümlerinin yerine getirilmediği bir cemiyette vatandaş, millet, politikacı sorarım size neye güvenecektir?

BAŞKAN — Sayın Sarıibrahimoğlu, tasarı üzerinde lûtfen, efendim.

KEMAL SARİİBRAHİMOĞLU (Devmala) — Tamam tasarı üzerinde konuşuyorum, Sayın Reis.

RÜŞTÜ ÖZAL (Konya) — Tasarının üzerinde konuşuyor, daha nasıl tasarı üzerinde konuşulur?

BAŞKAN — Canım efendim, tasarıyı mı konuşuyoruz, Anayasayı mı konuşuyoruz Sayın Özal?

RÜŞTÜ ÖZAL (Konya) — Tasarının Anayasa ile münasebetini vaz'ediyor. Konuşturmayın daha iyi.

BAŞKAN — Hayır, anlamadım da, bu tasarı üzerinde fikrini imal etmesini söylüyorum. Buyurunuz efendim. (Gürültüler.)

KEMAL SARİİBRAHİMOĞLU (Devmala) — Muhterem arkadaşlarım, arkadaşımız bütün iyi niyetiyle yeni Hükümet daha güvenoyu almamış iken Anayasanın bir hükmünü Bütçe ve Plân Komisyonunda okumuş ve «94 ncü maddenin âmir hükmünü ihlâl etmek durumuna düşeceksiniz, en azından 1 Mart'a kadar bütçeyi Meclise sevk ve süratle Meclisten çıkarmak zozundasınız. Hiç bir mazeret bu ihmalinizi haklı göstermez» demiştim.

Muhterem arkadaşlarım, bütçe Meclise gelmeden, Mecliste görüşülmeden pekalâ kırmızı oy verilebilir, istendiği gibi hazırlanabilirdi. Büyük Meclisten çıktıktan sonra da bu mümkündü. Bu arada yaptığına göre 94 ncü maddenin bâtıl olduğunu da iddia etmek mümkün olmadığına göre bunu sizlere isnadetmenin bir saygısızlık olduğunu da bildiğime göre, her halde siz de, vatanperver ve vazifesini bilir insanlar olarak kırmızı oy verip bütçeyi işlemez hale getirdiğiniz zaman ve hattâ ona takaddüm eden günlerde süratle bunun tedbirlerini almanın lüzumuna inanmış bulunuyordunuz. Ted-

birlerini almış olmanız ve süratle Meclise bütçeyi getirmeniz lâzımdı.

HALİL ÖZMEN (Kırşehir) — Kurucu Meclis böyle yapmış ne yapalım efendim.?

KEMAL SARIİBRAHİMOĞLU (Devmala) — Muhterem arkadaşlarım, Kurucu Meclis Dünya Parlâmento tarihinde görülmemiş, bir güvensizlik oyu ila bütçe sebebi ile Hükümetlerin düşürüldüğünü, düşürüleceğini hatırına getirmemiştir.

Muhterem arkadaşlarım, bütçe demek, milletin bir yıllık hayatî faaliyeti, midesi, kalbi, gönlü ve zihni demektir. Bir millet hayatının motorunu, iktidar değişikliği sebebiyle dahi olsa, durdurmaya kimsenin hakkı olmadığı kabul ettiği için Kurucu Meclis bu hükmü böyle getirmiştir.

NİHAT DİLER (Erzurum) — Sizler de itiraz etmeyin öyle ise.

KEMAL SARIİBRAHİMOĞLU (Devmala) — Muhterem arkadaşlarım, biz itiraz etsek te iktidar, ekseriyet rey verecektir, çıkaracaktır, bunda endişeye lüzum yok. Ama muhterem arkadaşlarım, ekseriyet reyi ile çıkarılacaktır falan ama, tarih de bunların hesabını soracaktır. Onun için tarih önünde konuşuyoruz....

İHSAN ATAÖV (Antalya) — Herkes kendi hesabını verecektir.

KEMAL SARIİBRAHİMOĞLU (Devmala) — Sayın Ataöv, herkes kendi hesabını verecektir, ben de size diyorum ki, bu hesapları vermek biraz zor olur. Tarih baba affetmez. Babalar affeder ama tarih affetmez, insanları.

Muhterem arkadaşlarım, hulâsa zararın neresinden dönülürse kârdır. Hükümetten istirham ediyorum, süratle esas bütçeyi çıkarsın, faaliyete başlasın. Bu bir aylık bütçelerle, muvakkat Bütçelerle bu işin sonunu bulmamız mümkün değildir. Hepinizi hürmetle selâmlarım.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Özal.

RÜŞTÜ ÖZAL (Konya) — Çok muhterem arkadaşlarım, Bütçe Komisyonunda da düşündüğümüz şekilde maksadımızı ifadeye çalıştık. Ama neticeye tesirimiz olmadığı huzurunuza gelen tasarının şekliyle ortadadır. Gayretimiz tasarının bir başka istikamet almasına mâtuf olamıyacağı görülmekle beraber, Anayasaya olan saygımız, kanunların zedelenmemesine olan dikkatimiz bizi yine de konuşmaya sevk etmekte, hattâ mecbur tutmaktadır. Maruzatımızı bu açıdan telâkki etmenizi istirham ederim.

Ayrıca Devlet hizmetlerinin aksamaması lâzımgeldiğine ve âmme düzeninin devamlılığını sağlayabilmek için elbette harcamalar yapılması zaruretine, yatırımların yapılması ve hattâ yatırımların aksatılmamasına, bütün bunların lüzumuna inanmış insanlar olduğumuz için konuşurken bunlara karşı telakki edilebilmenin korkusu ve endişesi içinde de bulunuyoruz.

Maksadımız düzenin devamlılığını sağlamaktır. Âmme hizmetlerinin görülmesini kolaylaştırmaktır, kalkınma plânımızın istihdaf ettiği mânada yatırımların aksatılmamasına el birliği ile çalışmaktır. Ancak bunları yaparken sözlerimin başında da arz ettiğim gibi, yanlış gelenekleri tesis etmemek, kanunlarımızın ruhu ve mânalarına aykırı davranmamak hususunda da düşündüklerimizi söylemek görevdir, ödevdir. Bu inançla konuşuyoruz.

Sayın Sarıibrahimoğlu arkadaşımız Anayasanın 94 ncü maddesine temas etti. Bendenizin anlayışına göre bundan evvelki Hükümet bir endişe ile, hizmetlerin aksatılmaması endişesiyle bir geçici kanunun çıkmasına gayret sarf etti.

Şimdi 544 sayılı bu Kanunun acele hazırlandığı gerekçesiyle tadiline gidilmektedir. Ama bu tadil hakikaten Meclislerin yetkisinin doğrudan doğruya, hattâ Bakanlar Kuruluna da değil, bir bakana devri mahiyetindedir. Bizim üzerinde durduğumuz nokta budur.

Yüksek Meclisin, meselâ Gümrük Tarifeleri cetvelini tetkik ettiği sıralarda Kilit Kanunu ismi verilen maddenin hükmü üzerinde ne derece titizlik gösterdiği ve gümrük tarifelerinin muhtelif kayıtlarından sonra hükümet bir taban ve bir tavan arasında yetki veren hükmüne karşı nasıl hassasiyetle davrandığını hatırlamaktayız. Ama bugün huzurunuzda tetkik etmekte olduğumuz tasarı hiçbir kayda tabi olmaksızın Parlâmentonun bütçe yapmak hakkını ve görevini doğrudan doğruya bir bakanın yetkisine vermektedir.

Bir arkadaşımız komisyonun bir fıkrayı geri almasından dolayı, yanlış anlamadımsa, şahsı adına minnettarlık duyguları ifade etmiştir. Bendeniz bu kanaatte değilim. Bendeniz Komisyon son derece yanlış olan bir fıkrayı ancak bir dereceye kadar düzeltme çabasında olabilmiştir.

Eğer bu düzeltme çabası da olmamış olsa idi, hakikaten arz ettiğim hususlarda çok daha dikkatli, çok daha hassas olmamız gerekirdi. Ama huzurunuzda bulunurken aynı hassasiyetin tasarının dördüncü maddesinde de gösterilmesine zaruret olduğunu işaret etmek isterim.

Sarıbrahimoğlu arkadaşımızın Anayasanın 94 ncü maddesinden sonra 126 ncı maddesi üzerinde de duracağını tahmin etmiştim. Bu noktaya ilişmedikleri için bendeniz huzurunuzdayım. Anayasanın 126 ncı maddesinde sarahaten harcama bütçelerinin yıllık yapılacağı kaydı vardır ve âmir hüküm halinde mevcuttur. 544 sayılı Kanun maalesef bu hükmü bozmuştur veya hiç değilse zedelemiştir. Bir mucip sebebimiz vardır: Anayasanın 94 ncü maddesinin müddetlere tabi olarak, «Tasarıyı Hükümet en geç hangi ayda Meclise tevdi edecektir, Karma Bütçe Komisyonunda ne müddet tetkik edilecektir, Senatoda ne müddet tetkik edilecektir, Mecliste ne müddet tetkik edilecektir.» kayıtlarını koymuş olmakla beraber Meclis bunu yapamadığı zaman ne gibi bir usule tabi olunacağı hususu meskût geçilmiştir. İşte bu meskût geçiliş ve bir aksine hüküm bulunmaması gerekçesiyle âmme hizmetlerini yürütebilmenin çabası yanyana getirildiği zaman bir çare bulmak zarureti de kendini gösteriyor, ama bu çareyi ararken ve bu çareyi bulduk diyebiliyorken Meclislerin salâhiyetini Hükümete veya bir bakana devretmemeye dikkat etmek gerekir. Biz dilimizin döndüğü nisbette Komisyonlarda bu hususa nazarı dikkati çektik ve yapıcı formüller takdim etmeye çalıştık ama itibar görmediler.

Muhterem arkadaşlarım, tasarının bu birinci maddesinde 12 de bir kaydına tabi olmıyacak birtakım mevad daha ithal edilmektedir. Bu zaruretten doğmuş olabilir. diyoruz. 544 sayılı Kanun kabul edilmiş olduğuna göre, bendeniz muhaliftim, Komisyonda söz hakkımı saklı tuttum ama, Yüksek Meclisler kabul etmiş bulunduğuna göre bu maddelerin istenildiği kadar zaruretlerin ve icapların zorladığı nisbette artırılması mümkündür. Bunu görüyoruz, tasarıda da bu var. Ama ayrıca bir kayıt, öyle bir kayıt ki kayıtsızlığı ifade ediyor, hudutsuzluğu ifade ediyor. Bir yetki istiyor ki, Maliye Bakanlığı, Hükümet zorunlu olduğu hallerde istediği kadarını ilâve etsin. Buna hacet yok, lüzum yok, zaruret yok.

Yani Anayasanın Meclislere vermiş olduğu yetkiyi Hükümete devredersek, demin bir zaruretten bahsettik ama bu zaruret yok. Niçin yok? Listeyi istediğimiz kadar genişletebilmek imkânına sahibolduğumuz için yok. Nasıl sahiboluyoruz? İşte tasarıda görüldüğü gibi, bundan evvel de olduğu gibi! Koymuşuz birtakım maddeler, mademki bu Meclis bu kanunu kabul etmiş diyoruz, öyleyse bir kısım maddeler daha koyun. Ne miktar? Hükümetin lüzum gördüğü miktar kadar. Öyle ise zorunlu hallerde Hükümete de bir yetki verelim. Ama zorunluluğun tâyinini, takdirini yapabilecek her hangi bir kriter de tanımıyalım. E, o takdirde Hükümet alabildiğine Meclisin faaliyetini yapsın. Hattâ endişe ederim ki arkadaşlarım, böyle bir yetkiyi Hükümete tanıdıktan sonra yeniden 1965 bütçesini kanunlaştırmak için ayrı bir çaba sarf etmeye ihtiyaç kalmıyacaktır. Haziran ayının başını bulduğumuz zaman, Bütçe Kanunu yetişmemiştir diye, bu kanunu istediğimiz kadar uzatabilmek mümkündür ve o takdirde Anayasa hakikaten ciddî şekilde rahnedar olur.

Ayrıca muhterem arkadaşlarım, gerek Anayasanın 94 ncü maddesinde, gerek 126 ncı maddede yıllık bütçe yapılacağı kaydı ve bütçelerin müddetlerle tahdidedilmiş bulunmasına mukabil her hangi bir geçici bütçe yapmak imkânı ve hali de öngörülmemiş. Ama bu yaptığımız ameliye ile artık bundan sonra çok kötü bir gelenek vaz'edilmekte, Anayasaya aykırı bir gelenek vaz'edilmekte ve bundan sonra her sıkışıldığı zaman, her dar vaziyette yeni bir bütçe, muvakkat bir bütçe yapılması imkânları hâsıl olmaktadır.

Arkadaşlarımın hâtıralarına yardımcı olmak için söylüyorum, geçen sene de bütçenin Karma Bütçe Komisyonunda müzakeresi sırasında Hükümet buhranı oldu. Bütçenin müzakeresi bu yüzden gecikti. Ama Anayasanın âmir hükmüne uyabilmek için Hükümetin biran evvel teşekkülüne çaba gösterildi. Komisyonlar ve Meclisler daha sıkı çalışmak zaruretini duydular ve Anayasanın emrettiği müddet içerisinde bütçe çıkarıldı. Ama bugün tesis ettiğimiz gelenekle artık bu kayıtları tamamen kapatmaktayız ve bundan sonra kötü bir yola tamamiyle serbestlik içerisinde önvermekteyiz.

Bulunmadığım bir sırada sayın doktor ko-

misyon sözcüsü arkadaşımızın tasarının 1 nci maddesindeki son fıkrayı çıkaracaklarına dair beyanı, izahatım muvacehesinde ancak kısmen ferahlık vermektedir. Ama şahsi endişelerimi ve tasarının karşısında bulunduğum halini bertaraf etmemektedir.

Muhterem arkadaşlarım, tasarının Senatodaki müzakereleri sırasında 4 ncü madde üzerinde bir değişiklik yapılmıştır. Bu değişiklik Hükümete tanınan hakkın Bakanlar Kuruluna tanınması şeklindedir. İlk bakışta bu değişiklik yine kısmi bir ferahlık vermektedir. Bir Bakana verilen yetkiyi Hükümete devretmenin bir dereceye kadar güvenini getirmektedir. Ama bugün Hükümetin bir koalisyon halinde çalışmış olması, Hükümette muhtelif kanatların bulunmuş olması dolayısiyle bu değiştirme dahi meselenin aslına müesser olacak mahiyette görülmiyebilir veya böyle izah edilmemesi mümkündür. Denilebilir ki, Maliye Bakanına tanınan yetki sadece kanatların birisine bir imtiyaz vereceği için diğer kanatlara mensup bakanlıkların hizmetlerinin görülmesine belki de bir dereceye kadar müsait davranılmaması ihtimalini ortaya koyacağı için böyle bir kompromiye gidilmiş olabilir. Ama aslında mesele yine Meclisin yetkisinin Bakanlar Kuruluna verilmesi şeklinde tecelli etmektedir.

Arkadaşlarım 4 ncü madde diyor ki, «1965 yılındaki kaydedilecek irad, hasılât Maliye Bakanının tensibedeceği kalemlere, tertiplere konulur. Bu Yüksek Meclisin bütçe yapma yetkisinin tam kendisidir. Bunu sadece Maliye Bakanına tasarı devretmektedir. Senato, demin işaret ettiğim şekilde, bu yetkiyi Bakanlar Kuruluna vermektedir, ama kâfi değildir. Çünkü bu Bakanlar Kuruluna yetkinin devri, Meclislerin yetkileri bakımından üzerinde durulmuş bir mesele olmakla beraber, tefsiri ve hâsıl edeceği zan bakımından bu hesabın dışında kalmaktadır. Bendeniz Karma Bütçe Komisyonunda teklif ettim, burada da teklif ediyorum: Yapıcı olmanın en son haddine vararak kanunlarımızın çerçevesi içerisine mümkün olduğu kadar hâdiseyi yaklaştırmaya zorlıyarak yapmak istediğim, yapmakta bulunduğum teklif şudur : Yine Hükümet hasılâtı, temin ettiği iradı, tertipler kaydedebilsin. Bu bir zaruret ise.. Ama bu tertiplere yapacağı kayıt 1964 yılı bütçesinin rakamları ile orantılı olsun. Maliye Bakanının veya Hükümetin ben şu tertibe şu kadar lira koyuyorum, ama diğer tertibe hiçbir para koymuyorum demek gibi hudutsuz takdir ölçüsünü bir dereceye kadar sınırlamanın, kanaatimce, makûl olan, zaruri olan yolu budur. Diyoruz ki 1964 yılının bütçe rakamları oranında tertiplere kayıt yapsın. Bu teklifimiz zannediyorum ki, sözlerimin başında âmme hizmetlerinin aksatılmaması, yatırımların devamlılığının sağlanması, âmme düzeninin bozulmaması yolunda gösterdiğimiz iyiniyetin bir ifadesi olarak sayılmak lâzımgelir. Bu gibi hareketlerin aksatılmasının karşısında bulunmadığımızın ifadesi olarak telâkki edilmesi insaflı ve yerinde bir hareket olur.

Ben sayın komisyondan ve Maliye Bakanımızdan teklifimi sükûnetle mütalâa ettikleri takdirde işlerin hiç aksatılmıyacağı, Meclis yetkisinin bir dereceye kadar mahfuz kalacağı ve maksatlarının hâsıl olacağı şeklinde mütalâa edeceklerini ve bu sebeple de kabul edeceklerini ümüdediyorum. Arkadaşlarımdan da takririme müspet oy kullanmalarını rica ederim. Saygılarımla.

BAŞKAN — Sayın Ülker?... Yoklar.
Sayın Özek.

KADRİ ÖZEK (İzmir) — Muhterem arkadaşlarım, benden önce, halen müzakere edilmekte bulunan 544 sayılı Kanunun tadilini öngören kanun tasarısını tekideden ve bu hususta görüşlerini gerçekten samimiyetle ifade ettiklerinden şüphe etmediğim arkadaşlarımın görüşlerine aynı ile katılıyorum.

Muhterem arkadaşlarım, Sayın Kemal Sarıibrahimoğlu arkadaşımın da beyan ettiği gibi Anayasanın 94 ncü maddesi tetkik edildiği zaman harcamalara ulu orta imkân verdirmemek için Anayasa bütçenin ne zaman hazırlanmaya başlıyacağı hususunda müddetleri kesin ibarelerle tâyin ve tesbit etmek suretiyle buna mâni olmak hedefini gütmüştür.

Muhterem arkadaşlarım, filhakika kabul etmek lâzım, Anayasada bir boşluktur, sarih bir hüküm yoktur. Esasen 544 sayılı Kanun bundan önce bütçe geçikmeleri halinde Meclislerden geçirilmiş muvakkat bütçelerin mevcudiyetini nazarı itibara alarak ve bir teamüle da-

yanarak getirilmiştir ve meclisten geçirilmiştir. Ancak bu kanun aceleye getirilmek suretiyle hazırlanmış değildir. Çünkü bendeniz şimdi bu 544 sayılı Kanunun 1965 bütçesinden 12 de bir harcama imkânını vermesi muhakkak surette ki, istenildiği şekilde harcamalara hududsuz imkân verdirecek her hangi bir görüşün tevlidedeceği mahzurları nazarı itibara almak suretiyle ancak kanunda derpiş edildiği gibi 12 de bir nisbetinde harcama imkânı verilmiştir.

Muhterem arkadaşlar, elbetteki senelik bir bütçenin birden harcamalarının tükeltilmesine imkân olmadığı ve olamıyacağı mülâhazasını da katarsak, bir bütçenin 12 de birinin harcanması hiç olmazsa Anayasada normal bir bütçenin sevkini öngören zaman içinde çıkartılabilmesini sağlıyabilmek için bir hudut olarak gösterilmek istenmiştir.

Muhterem arkadaşlar, bu tadil tasarısında görüyoruz ki, harcamalara bütçe çıkmadan dahi geniş mikyasta yer verilmektedir. Eğer bütçe senelik olarak tedvin edilmeyip de muayyen fasıllarla tedvin edilen bir bütçe olmuş olsaydı ve onun mahzurları bahis konusu olmasaydı böylesine bir harcamada her hangi bir mahzur görmeye imkân yoktu. Ancak bütçenin eski tabiri ile Muvazenei Umumiye Kanununun.. Muhterem arkadaşlar, böylesine muvakkat bütçeler çıkartırlarsa, hele burada öngörüldüğü gibi harcamalarda geniş yetki tanınmak suretiyle zaman zaman muvakkat bütçeler çıkartılırsa umumi muvazeneyi temin edecek yıllık bütçelerin çıkarılmasına veya gerçekleşmesine hem şahsan imkân göremekteyim.

Kaldı ki Muhterem arkadaşlarım, bundan önceki Hükümet bütçeye kırmızı oy kullanılmak suretiyle vazifeden çekilmesi temin edilmiştir. Ama bu yola gitmeden önce bütçenin tümü üzerinde uzun uzun burada, şimdiki iktidar mensubu siyasi teşekküllerin sözcüleri görüşlerini ortaya koymuşlardır.

Bugün öğreniyoruz ki muhterem arkadaşlar, yarından itibaren görüşülmesi kararlaştırılan komisyonda görüşülmesine başlanacak olan 1965 yılı bütçesinde ciddî bir değişiklik de yoktur. Şu halde 544 sayılı Kanunun 1965 bütçesinden 12 de bir nisbetinde harcamaya imkân vermesi ve bu imkânı bir zaman içinde mütalâa etmek gerektiğinde demek 1965 bütçesini bütçeye itimat oyu alamıyan hükümetlerin çekilmesini müteakıp gelecek hükümetlerin Anayasanın 94 ncü maddesinde vaz'edilmiş bulunan müddetleri ilânihayet tecavüz edecek ve ihlâl edecek bir hak ve selâhiyete sahiptir mânasını çıkartmaya imkân yoktur.

Muhterem arkadaşlar Anayasanın yine 94 ncü maddesinin diğer bir paragrafında, «Bakanlıkların özel ve katma bütçeli idarelerin bütçeleri ayrı ayrı müzakere edilir ve tümü üzerinde her Parlâmento üyesi görüşünü vaz'eder» diyor.

Muhterem arkadaşlar; şurada ileride tenkid mevzuu olacak olan bakanlıkların henüz bütçe üzerinde bir görüşme açılmadan, tenkidi yapılmadan, muhasebesi daha görülmeden bugün harcamaya imkân vermek, kanaatimce bütçe anlayışı ile kaabili izah değildir.

Netice olarak şunu arz edeceğim. Muhterem arkadaşlar; bu kanun kabul edildiği takdirde, şimdiki Hükümet 1965 senesi bütçesinin geçikmiş olmasından hiçbir suretle endişe duymıyacaktır. Çünkü, 1965 programında öngörülen yatırımları bu kanunla sağlamak imkânını bulacaktır.

Bu arz ettiğim sebepler muvacehesinde bunlar fayda yerine büyük mahzurlar getirir. Temennim odur ki, şimdiki Hükümet ve Maliye Bakanlığı bu kanunun tatbikatında doğması melhuz bulunan mahzurları nazarı itibara alarak, tedbirlerini de şimdiden almış olurlar. Saygılarımla.

BAŞKAN — Sayın Ataöv.

İHSAN ATAÖV (Antalya) — Muhterem arkadaşlarım, şimdiye kadar konuşan arkadaşlarımızdan C. H. P. Grup sözcüsü olan sayın arkadaşımız buraya çıktıkları zaman hakikaten çok yapıcı bir beyanda bulundular, «komisyon fıkrayı geri aldığı için bunun üzerinde durmaya lüzum görmüyoruz» dediler. Bu kanunun yanındayız ifadesini buyurup buradan indiler. Ondan sonra Ferda Güley arkadaşımız da hakikaten olumlu bir yolda beyanlarda bulundular. Ondan sonra bir grupun yanında olduğu kanun, muhalefet şerhinde iddia edilen gerekçe ortada kaldıktan sonra üzerinde fazla durulması iktiza ederdi.

Arkadaşlarımızdan sonra buraya çıkan Sayın Sarıibrahimoğlu, Rüştü Özal ve Kadri Özek

arkadaşlarımız meselenin teknik tarafını bırakıp umumi veçhesi üzerinde durdular. Niçin bir bütçeye kırmızı rey verildi, Hükümet o zaman düşürülmelimi idi, Anayasa ile bütçe şu zamanda Meclise gelir, bu zaman çıkar, onun için Kurucu Meclis böyle bir şeyi nazara almamış ve bütçe dolayısiyle bir Hükümetin düşürüleceğini düşünmemiş gibi beyanlarda bulundular.

Sevgili arkadaşlarım, bütçe bir kanundur. Kanun Büyük Meclisten geçerken lehte ve aleyhte beyanlar olacak, kırmızı ve beyaz reyler verilecektir. Hiçbir zaman bütçe kanunlarının Meclisten reddedilmiyeceğine dair eğer bir anane bir temayül olsaydı, ozaman bu kadar merhalelerden geçip, bu kadar uzun boylu müzakerelere lüzum kalmazdı. Komisyondan geçtiği gibi bu tasarı kanunlaşır ve tatbik edilirdi.

Şimdi Anayasanın emrettiği müddetler içerisinde bütçeler Meclise gelmiş, Meclisler bunu komisyonlardan, Senatodan geçmiş ve Yüksek Huzurunuza geldiği zaman o bütçenin teknik cephesinde değil, o bütçenin daha çok rakamlarında değil, bütçenin, Sarıibrahimoğlu arkadaşımızın söylediği gibi, bir memleketin motoru, gövdesi, dili, kulağı, bünyesi, beyni olduğuna göre, geçmiş bir sene zarfındaki icraatın aksaklıklarına ve o kadronun yeni bütçeyi daha iyi bir şekilde tatbik edemiyeceği gerekçesiyle kırmızı oy verilmişitr. Şimdi arkadaşımız dediler ki, yarın komisyonlarda konuşulacak olan bütçenin bundan evvelki bütçeden farksız olduğunu görüyoruz. Ben şimdi arz edeyim: O bütçeyi yeni bir kitabın içine basarak huzurunuza getireceksek onun altında bugünkü muhalefet kanadının imzası bulunmadığına göre, o bütçe de sizin tarafınızdan saatlerce burada Anayasa mevzuu yapılacak ve saatlerce tenkid edilecektir. Mademki sizin arzunuza göre aynı rakamlarla, Sayın Ferid Melen'in basına verdiği beyanda olduğu gibi, altında bir imza değişikliği ile Meclis huzuruna bütçe gelmiştir. Bütçe Komisyonunda bütçenin yeni sene tatbikatı hakkındaki dilekler bundan iki ay evvel serdedilmiş, zapta geçmiştir; şimdi yeni dilekler serd etmiyelim ve bütçeyi getiren Hükümetin tatbikatta bir mâzisi olmadığına gören geçen sene onu tatbik edemediniz diye bir hücum vesilemiz olmıyacağı için şu halde bu bütçeyi müzakeresiz geçirelim. Bu sakat bir düşüncenin ifadesidir ve arkadaşlarımız bütçenin rakamlarında değişiklik yapılmadığı gerekçesiyle şu gelen Geçici Bütçe Kanununu tadil eden yeni yetkiler tanıyan tasarı hakkında bunlara gitmemelidirler.

Şimdi aziz arkadaşlarım, dün daha, sayın muhalefet grupunun toplantısında, akşam radyolarda dinledik, muhalefet Genel Başkanı: «Ne rey aldıysak onu vereceğiz bütçeye» diyor. Demek ki, bütçelerin yapıları, rakamları, değişiklikleri, zihniyetleri değil, peşin kararlar muteber oluyor. Bakınız «ne rey aldıysak onu vereceğiz derken kırmızı rey verdiler, biz de kırmızı reye hazırlanıyoruz» diyorlar. Daha bütçe Maliye Bakanlığından komisyona takdim edilmeden evvel işte samimiyet arıyacağımız hususlar bunlar olmalıdır.

Anayasanın maddesine uyar veya uymaz, benim şahsi kanaatim de bu fıkranın kaldırılması yönündedir. Bakanlar Kuruluna veya Maliye Vekiline yetki tanımayı ben de kabul etmiyorum şahsan. Maliye Bakanına yetki tanımak veya Bakanlar Kuruluna yetki tanımak birbirine bağlı değildir. Senatoda yapılan değişiklik, Maliye Bakanlığından bu yetkiyi almış, Bakanlar Kuruluna verilmiştir. Bakanlar Kurulu Maliye Bakanlığının getireceği teklifi götürecektir. Yani bir kırtasiyeciliğin genişlemesinden başka bir şey değildir. Bu bakımdan ben Senatonun yaptığı bu değişikliği aslında değişiklik kabul etmiyorum. Senatodaki millî iradenin tezahürleri içerisinde gerçeklere uyan sayın komisyonun bu fıkrayı almış olması dolayısiyle hakikaten olumlu bir yola girdiğini, hakıkaten Anayasanın ruhuna uyduğunu, çok samimî bir hareketin içinde bulunduğunu kendileri burada hepimizden evvel çıkıp beyan buyurmuşlardır. Bu gerçek içerisinde, bu iyi niyet karşısında buraya çıkıp da Anayasanın falan maddesinden dolayı tarih hesap soracaktır, zabıtlara geçirmek mecburiyetindeyiz.

Tarih baba affetmez, esas baba affeder gibi lâflar hayalle iştigal etmek olur. Tarih huzurunda hepimiz mesülüz aziz arkadaşlarım. Yalnız şu geçici bütçenin bir fıkrası üzerinde konuşmamızdan dolayı değil, millet huzu-

runda her hareketimizden dolayı mesulüz. Bu mesuliyetlerin hesabını herkes önce vicdanlarında verecek, sonra tarihe bırakacaktır. Vicdanların mesul ettiği insanları kanunlar affetmez arkadaşlarım, Önce vicdanlarımızda hesap verip vicdanlarımız huzurunda beraet edebiliyorsak o zaman kanunlar ve tarih huzurunda çoktan beraet etmiş oluruz. Tarih ancak vicdanları huzurunda beraet etmiyen insanları tescil eder. O bakımdan biz, vicdanlarında beraet etmiş insanlar olarak tarihin mesuliyetine her zaman kendimizi hazırlamış, bunun hesabını verecek bir durumdayız.

Şimdi nedir konuştuğumuz? Geçici Bütçe, bizden evvelki, bugünkü iktidardan evvelki Hükümet tarafından hazırlanmış, Büyük Meclise getirtilmiş, hakikaten Maliye Bakanlığı teşkilâtının çok dinamik, çok faal, çok enerjik çalışmalarının bir mahsulü olarak Büyük Meclisten geçmiştir. Elbetteki o kadar kısa zaman içinde siyasi hayatımızda örneklerine çok rastlamadığımız bu tip hareketlerde nelerin hatalı olduğunu, ne gibi açıklar verildiğini daha henüz sayın memurlar bilemezlerdi. Birinci tatbikat devresinde, yani Mart ayında bâzı aksaklıklar görülmüş, Devlet harcamalarında bâzı noksanlıklar, kalkınma plânının tahakkukunda bâzı geçikmelere vesile olan haller karşıya çıkmıştır. Bunları izale etmek için o eksikleri tamamlıyan, araya sıkışmış o alelacele ve iyi niyetle getirdiğimiz geçici bütçedeki açıkları kapatmak için huzurunuza bir tasarı getirmişler. Bu tasarının içinde bir çıban başı olarak gördüğümüz birinci maddedeki fıkra vardı. Bunu komisyon geri aldığına göre Senato'nun değiştirmesini dahi nazara almadan fıkrayı tasarıdan çıkarmış olduğuna göre sayın muhalefet grupu sözcüsünün iddia ve beyan buyurduğu gibi, muhalefet ve iktidar bir kanunun yanında bulunuyor demektir. Şimdi bize düşecek olan şey gelmiş olan tasarıyı, artık Anayasa muvacehesinde konuşacak bir şey kalmadığı cihetle yanında olduğumuz kanunu tezelden çıkarmaktır. Samimiyetle, hüsnüniyetle, vicdanlarımızın emrine uyarak oylarımızı kullanalım. Komisyonun getirdiği kanunu biran evvel çıkarmak suretiyle Plânın gerçekleşmesine, harcamaların biran evvel yerini bulmasına ve memleket hizmetlerinin devamına yardım edelim.

Mesele bundan ibarettir. Hepinizi hürmetle selâmlarım.

BAŞKAN — Yeterlik önergesi var. Komisyon söz istiyor. Komisyonu konuşturacağım, Bakandan sonra da sıradaki bir arkadaşa Sayın Gürer'e söz vereceğim.

Buyurun Sayın Bayar.

Bir dakikanızı istirham edeceğim Sayın Bayar. Oylamaya iştirak etmemiş arkadaşımız var mı? Yok. Oylama işlemi bitmiştir.

KARMA BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ NURİ BAYAR (Sakarya) — Muhterem arkadaşlarım, 1 nci maddedeki son fıkranın metinden çıkarılmasiyle ilgili takririmiz münasebetiyle lûtfedip takdirlerini bildirmek zahmetinde bulunan arkadaşlarıma komisyon adına sonsuz teşekkürlerimi arz etmek benim için yerine getirilmesi gerekli bir vazife olmaktadır. Bilhassa Sayın Cumhuriyet Halk Partisi Grupu sözcüsünün gerçekten yapıcı beyanlarına özetle şükranlarımı sunmak isterim.

Muhterem arkadaşlarım, bunun dışında Sayın Rüştü Özal ve Kemal Sarıibrahimoğlu arkadaşımızın Anayasaya uygunluğu cihetine taallûk eden beyanlarını önümüzreki kanunla ilgili saymamaktayız. Malûmâlileri bu kanun bundan evvel Yüksek Meclislerce kabul edilen, 544 sayılı Kanunun tâdiline, biraz genişletilmesine mütedair bir kanundur. 544 sayılı Kanun Meclislerin tasdikine iktiran ettiği cihetle bu münakaşayı bitirmiş, bu safhayı geçirmiş sayılabiliriz. Ancak, bir Anayasa münâkaşası zeminine medar olmamak kaydiyle bu hususta bir iki noktaya işaret etmek istiyorum.

Anayasamızın 94 ncü maddesinde tadadedilen usul, prosedür, takdir edersiniz bütçe kanunları ile ilgilidir. Önümüzdeki tasarı ve 544 sayılı Kanun bir Bütçe Kanunu değildir. Vasfı ve mahiyeti itibariyle Hükümete harcama yetkisi tanıyan bir başka kanundur. O itibarla 94 ncü maddenin ne metnine, ne de ruhuna iltisakı olmamak iktiza eder.

Diğer taraftan yıllık olacağı meselesi de aynı mahiyettedir. O itibarla arkadaşlarım, bütçeler elbette yıllık olacaktır. Önümüzdeki 1965 bütçesi de yıllık olarak Yüce Meclise takdim edilmiştir.

Muhterem arkadaşlarım, Rüştü Özal arkadaşımızın bilhassa ısrarla beyan ettiği hususu işa-

ret ettikten sonra huzurunuzdan ayrılmak istiyorum. Rüştü Özal arkadaşımızın geniş ölçüde Bütçe Hukukuna mugayir telâkki ettiği 544 sayılı Kanunun 4 ncü maddesi üzerindeki değişiklikler hakkındaki fikrimizi hulâsatan arz etmek istiyorum.

4 ncü maddeyi aynan okuyorum : «Yürürlükteki mevzuat gereğince Devlet gelirlerinin - katma bütçe gelirleri dâhil - yıllık olarak tarh ve tahsiline devam olunur ve 1964 malî yılı bütçesine bağlı (B) işaretli cetvellerdeki mütenazır tertiplere irat kaydedilir.»

Şimdi aziz arkadaşlarım, bu tadil metninde Devlet varidatının kaydedileceği tertiplerin Maliye Bakanlığınca tesbiti istenmektedir. Şundan neş'et etti muhterem arkadaşlarım; malûmuâlileri 1964 senesi içinde Yüksek Meclislerin kabulüne iktiran eden birçok vergi kanunları oldu. Bu meyanda birçok değişiklikler oldu, birçok vergiler isim değiştirdi, vasıf değiştirdi. Hattâ bâzı vergiler Hazine geliri olmaktan çıktı. Hatırlıyacak muhterem arkadaşlarım, 1964 senesinde Yüksek Meclislerde kabul edilen kanunlar dolayısiyle... Meselâ Tayyare Resmi, Sefineler Resmi, Hayvan Sağlık Zâbıta Resmi gibi vergiler kaldırıldı ve meselâ Radyo vergileri de bir Hazine geliri olmaktan çıktı, TRT Kurumunun tahsil edeceği vergiler meyanına girdi. Değişiklik işte bu zaruretten gelmektedir. Verginin mahiyeti değişmiş, 1964 yılı bütçesinin (B) tertibinde mütenazır tertibi kalmamış, 1964 bütçesinin mütenazır tertibinde kaydedecek karşılığı yok.

Aziz arkadaşlarım, bu meselede büyük endişe izhar etmelerinin, samimiyetle ifade edeyim, mânasını anlıyamıyorum. Bu madde ile Maliye Vekiline yeniden bir vergi ihdas etmek gibi bir salâhiyet tanınmamaktadır. Devlet varidatı normal, özel kanunlarla tahsil olunacak, tahsil edilen vergiler, az evvel bahsettiğim zaruretle - ki bir başka formül bulunamadığı için bunda karar kılınmıştır - Maliye Bakanlığı tarafından tesbit edilecek tertiplere irat kaydolunacak. Bunun bir başka ölçüde, bir başka mânada değerlendirilmesini doğrusu yersiz bulmaktayım. Başka bir formül ve başka bir çare bulunamadı.

Sadece bu pratik mahzuru gidermek için geçen Hükümet tarafından, istifa eden Hükümet tarafından acele hazırlandığı malûm; büyük bir endişe ile, büyük bir telâşla, maaş alırlar alamazlar gibi memlekette geniş bir endişe zemini vardı, bu zemin içinde son derece iyi bir niyetle acele bir kanun tedvin edildi. Ondan doğan mahzurları izale gayretinden öteye hiçbir mâna ve mahiyet taşımamaktadır.

Saygılarımı sunarım.

BAŞKAN — Maliye Bakanı Sayın İhsan Gürsan.

MALİYE BAKANI İHSAN GÜRSAN (İzmir) — Muhterem arkadaşlar,

Bilindiği gibi istifa eden Hükümet tarafından hazırlanmış olan 1965 malî yılı bütçe tasarısı Yüce Meclisinizde cereyan eden müzakereler neticesinde reddedilmiş, kurulan Hükümet tarafından hazırlanarak Büyük Millet Meclisine sevk edilecek bütçe tasarısının kanuniyet iktisabedeceği tarihe kadar geçecek süre içinde, Devlet harcamalarının aksamamasını temin için, üç aylık bir müddete şâmil olmak üzere 544 sayılı Kanun kabul ve tedvin edilmiştir.

Bu kanunun bugüne kadar geçen kısa tatbikatı birtakım önemli aksaklıklar göstermiştir.

Bu cümleden olmak üzere, cari giderler ve transfer harcamalarına dâhil bir kısım giderlerin, önceden derpiş edilmesi mümkün olmıyan bâzı mecburiyetler dolayısiyle onikide bir tediye ölçüsiyle bağlı kalınmasının, hizmetlerin arz ettiği şartlar ve icaplarla telifine imkân olmadığı tatbikatta tezahür etmiştir. Yatırımlar konusunda da bu kanunla derpiş edilen harcama yetkisinin de ihaleten ve emaneten yapılan işler dışında kalan, işletme hizmetleri, makina ve teçhizat onarımları gibi devamlı ve mûtat bir mahiyet arz eden hizmetlere teşmilinde de zaruret bulunduğu görülmüştür.

Ayrıca 544 sayılı Kanunun ikinci maddesi ile, 1965 yılı programına dâhil işler için Bakanlar Kurulunca tanınan taahhüde girişme yetkisinin hizmetin ve programın aksamaması bakımından emanet suretiyle yapma konularına ve bu konularla ilgili ödemelere de teşmili lüzumu karşımıza çıkmıştır.

Muhterem arkadaşlarım; bu kanunun birtakım eksikliklerini gidermek maksadiyle huzurunuza getirmiş olduğumuz tasarıda başlıca iki madde, münakaşa ve üzerinde durulmasında zaruret görülen bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun birincisi, 1 nci maddenin son fıkrasına ilâve etmiş olduğumuz veya ilâve etmek

zaruretini duyduğumuz bir fıkra idi. Çünkü, önceden derpişi mümkün olmıyan birtakım hâdiseler birtakım mevzular karşımıza çıktığı zaman onlkide bir salâhiyetle hareket etme tediyata imkân vermediği için hizmetlerin aksamasiyle karşı karşıya kalıyorduk. Bunların tertiplerini daha evvelden tesbit etmenin, tadadî ve tahdidî bir mahiyette maddeye ilâve etmenin de imkânsızlığı ile karşı karşıya kaldığımız için sırf bir masûm tatbikat aksaklığının ortadan kalkmasını temin için ve tamamen bir art düşüncenin tesirinden uzak olarak bu fıkrayı ilâveye lüzum görmüştük. Fakat gördük ki, gerek Bütçe ve Plân Karma Komisyonundaki müzakere sırasında, gerekse Senatodaki müzakereleri sırasında, kısmî dahi olsa veya umumi dahi olsa, birtakım tepkilere, reaksiyonlara meydan veriyor. Bizim prensibolarak ele aldığımız mevzu, bir tatbikat aksaklığını izale etmekle beraber, bir tatbikat vuzuhu ve bu tatbikatın, bir kanun teklifinin istinadettiği prensiplerde her hangi bir müphem noktalar varsa bunların izalesini de prensibolarak ele almak şıkkıdır. Bu bakımdan böyle bir tepkiyi devam ettirecek, tatbikatta istifhamlar yaratacak bir fıkranın maddede kalması yerine bütün bu müphemiyetleri, tereddütleri, şüpheleri ortadan kaldıracak bir yola gitmenin ve fıkranın bu maddeden çıkarılmasının lüzumuna kaani olduğumuz içindir ki; Hükümet olarak da, bu konuda verilecek ve tatbikat aksaklıklarını giderecek tertipleri tesbit etmek suretiyle istisnai tatbikat tertiplerini tadadî bir mahiyette tesbit edecek bir teklife iştirak edeceğimizi memnuniyetle belirttik.

Bu bakımdan bu mevzuda bize teşekkürlerini ifade etmiş olan arkadaşlarıma minnettarlığımızı da arz etmekle beraber, vazifemizi yapmış olmanın hazzı içerisinde bulunduğumuzu da bilhassa belirtmek isteriz.

Muhterem arkadaşlarım, üzerinde sebepsiz olarak münakaşalar cereyan etmiş olan 4 ncü madde üzerinde bir nebze durmak istiyorum.

Zannediyorum ki, bu maddenin medlûlü, delâlet ettiği tatbikat sahaları lâyıkiyle anlaşılamamıştır. Bu sadece bugünkü istisnai durumdan çıkan bir netice olarak karşımızda bulunmaktadır.

Sizlere ve bu mevzuda belki şüpheleri devam edecek olan arkadaşlara vaziyeti izah etmek için bunun açıkça hangi lüzum ve zarurete dayandığını belirtmek isterim.

1. 544 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinde, Devlet gelirlerinin 1964 yılı bütçesine bağlı (B) cetveline mütenazır tertiplere irat kaydedileceği yazılıdır.

2. Hazırlanarak B.M. Meclisine sevk edilmiş olan 1965 yılı bütçesinin (B) cetveli 1964 yılı bütçesinin (B) cetveline nazaran bâzı noktalarda zaruri olarak farklılık arz etmektedir.

Bu meyanda :

A) 1964 senesinde Damga Resmi, Damga Vergisi haline getirilmiştir.

B) Aynı senede Tayyare Resmi, Sefineler Resmi, Hayvan Sağlık Zâbıta Resmi ve Gümrük Savunma Pulu ilga edilmiş ve bunlara ait maddelerin Gelir Bütçesinden çıkarılması gerekmiştir.

C) Radyo gelirleri 1964 senesinde TRT Kurumuna tahsis edilmiş ve genel bütçe geliri olmaktan çıkmıştır.

3. Her biri kanun tadilâtına dayanan bu değişiklikler dolayısiyle 1965 bütçe yılında yapılan gelir tahsilâtının 1964 senesinin (B) cetvelinde yer alan tertiplere kaydedilmesi keyfiyeti Bütçe hesaplarında karışıklıklara ve bunların düzeltilmesi de küçümsenmiyecek zaman ve emek kaybına sebebiyet vereceği içindir ki, 4 ncü maddeyi tasarımıza koymuş bulunuyoruz. Bu tasarının kabulünü arz eder, hepinizi hürmetle selâmlarım.

BAŞKAN — Sırada Sayın Gürer var. Coşkun Kırca arkadaşımız grup adına konuşacağından tekaddüm etti, buyurun Sayın Kırca.

C. H. P. GRUPU ADINA COŞKUN KIRCA (İstanbul) — Muhterem arkadaşlarım, her hangi bir yanlış emsale meydan vermemek maksadı ile Sayın Bütçe Karma Komisyonu Sözcüsünün bâzı beyanlarına burada temas etmek zarureti doğdu.

Kendileri huzurunuzda bulunan kanunun bir bütçe kanunu olmadığını, bu itibarla Anayasanın 94 ncü maddesindeki prosedüre tabi olmadığını söylediler. Biz C. H. Partisi Grupu olarak bu kanaatte değiliz. Zannederim tatbik ettiğimiz usul de bizi teyidetmektedir.

Önümüzdeki kanun, ismi ile müsemma, Devlet harcamalarına yetki veren bir kanundur. Anayasamızın 126 ncı maddesi «Devletin ve Ka-

mu İktisadi Teşebbüsleri dışındaki kamu tüzel kişilerinin harcamaları yıllık bütçelerle yapılır.» der. Elbetteki Anayasanın 96 ncı maddesine göre Parlâmentonun getirilen bir yıllık bütçeyi reddetme yetkisi mevcudolduğuna göre bu yıllık bütçe tekrar Meclise getirilip kanunlaşıncaya kadar harcamaların geçici olarak yapılması gerekir. Ama harcamalara yetki veren her kanun bir bütçe kanunudur. Bu gibi kanunların müzakeresi de Anayasanın 94 ncü maddesindeki prosedüre tabidir. Yani Karma Bütçe Komisyonunda müzakere edilir, sonra Senatoya gider, sonra tekrar Karma Komisyona ve sonra da Millet Meclisine gelir. Aksi vâridolsa idi Anayasanın 92 nci maddesi tatbik edilir ve konu evvelâ Bütçe ve Plân Komisyonunda görüşülür, sonra Millet Meclisi Genel Kuruluna gelir, ondan sonra Senatonun Plân Komisyonuna, nihayet Senato Genel Kuruluna gider, sonra da maddelerde ihtilâf çıktığı zaman da malûm prosedür uygulanırdı. Öyle yapılmayıp Anayasanın 94 ncü maddesi uygulandığına göre bu noktayı tasrih etme zaruretini duyuyoruz.

Sayın Maliye Bakanının verdiği izahlar kanunun 4 ncü maddesine göre tatminkârdır. Yalnız, öyle zannediyoruz ki, burada bir noktayı ufacık bir tashihle tasrih etmekte fayda vardır. «Tahsilâtın irat kaydedileceği tertipler Maliye Bakanlığınca belli edilir» deniyor. Tahsilâtın irat kaydedileceği tertipler denince bunda her hangi bir idari yanlışlığa meydan vermemek için, şöyle bir şey akla geliyor : Tahsilâtın irat kaydedileceği tertipler, sanki bu irat doğrudan doğruya bir nevi Bakanlıkça tâyin edilecek kıstaslara göre masraf tertiplerine kaydedilmesin. Bu maksatla acaba denemez mi ki, «Tahsisatın irat kaydedileceği gelir tertipleri Maliye Bakanlığınca belli edilir. Böyle olunca zannederim, kanun teknik bakımdan çok daha mükemmel bir hal almış olur ve esasen Grupumuz bu hususta da bir takrir verecektir. Komisyonun ve Yüce Meclisin iltifatına mazhar olması ricası ile huzurunuzdan ayrılıyorum.

BAŞKAN — Yeterlik önergesi vardır, okutuyorum.

Sayın Başkanlığa

Müzakerelerin kifayetine karar verilmesini arz ve teklif ederim.

Edirne
Nazmi Özoğul

BAŞKAN — Yeterlik aleyhinde Sayın Muslihittin Gürer.

MUSLİHİTTİN GÜRER (Sakarya) — Muhterem Başkan, muhterem arkadaşlarım; Devlet harcamalarına yetki veren bu kanunun müzakerelerini takip buyurduğumuz zaman, Anayasanın 94 ncü maddesi ahkâmına göre Yüksek Meclisinizde tamamiyle durum tavazzuh etmiyecek şekilde bir kısım arkadaşlarımız konuştular. Sırada bekliyen ve haddizatında Devletin yaşıyan bir varlık olduğunu ve dolayısiyle dünya tatbikatında «Douziemes provisoires» denen onikide birlerin nasıl tatbik edileceğine dair Sayın Cumhuriyet Halk Partisi Sözcüsünün de sarahatle belirtmiş olduğu hususların sarahatle gün ışığına çıkması lâzımdır. Onun için müzakereler tavazzuh etmemiş ve kâfi görülmemiştir. Haddizatında Hükümetin hüsnüniyeti meydanda olmakla beraber bizim de görüşmemize imkân sağlamak bakımından şayet kifayetin aleyhinde oy kullanırsanız müteşekkir kalırız.

Hürmetlerimizi arz ederim.

BAŞKAN — Yeterlik önergesini oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Kanunun tümü üzerinde konuşmalar bitti. Maddelere geçilmesini oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

1 nci maddeyi okutuyorum :

1965 malî yılı bütçeleri kanunlaşıncaya kadar Devlet harcamalarına yetki veren 19 . 2 . 1965 günlü ve 544 sayılı Kanunda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı

MADDE 1. — 19 . 2 . 1965 günlü ve 544 sayılı Kanunun birinci maddesine ekli (1) sayılı cetvelden aşağıdaki tertip numaraları ve ibareler çıkarılmıştır.

BAŞKAN — Cetveli okutuyorum, komisyonun bir tadil teklifi var, onu da okutacağım. Bölüm

---

31.000 Köy elektriklendirilmesi için döner sermaye teşkil etmek üzere Etibanka

Aynı kanunun birinci maddesine ekli (2) sayılı cetvelden aşağıdaki teptip numaraları ve ibareler çıkarılmıştır.

Bölüm	
13.000	Tarımsal mücadele sağlık araç, gereç ve ilâç alımları ve giderleri
14.000	İhale ile yapılacak mücadele işleri giderleri
16.000	Dış memleketlerde Türk kültür varlığını koruma ve tanıtma giderleri
21.000 22.000 23.000	Teknik personel ücretleri
36.000	İç Devlet borçları
36.000	Dış Devlet borçları
36.000	Geçen yıllar borçları
36.000	İlâma bağlı borçlar
36.000	Geriverilecek paralar

Aynı cetvele aşağıdaki tertipler eklenmiştir :

14.000	Kurs giderleri
14.000	Burs giderleri
16.000	Dış memleketlerde Türk kültür varlığını koruma ve tanıtma giderleri «(R) işaretli cetvelde Maliye Bakanlığına tanınan aktarma yetkisi saklıdır.»
16.000	Örtülü ödenek
16.000	Gizli haber alma giderleri
16.000	Bakım ve küçük onarım giderleri
31.000	Köy elektriklendirilmesi için döner sermaye teşkil etmek üzere Etibanka
32.000	Kamulaştırma ve satınalma bedelleri
34.000	İl özel idarelerine transfer (Köy içme suları için nakdi ve aynî yardım miktarı Bayındırlık Bakanlığınca tesbit olunur.)
36.000	Borç ödemeleri bölümüne dâhil tertipler
—	Hastalıklarla savaş ve tarımsal mücadele hizmetleriyle ilgili «Ulaştırma», «Taşıt işletme ve onarma giderleri» ile bu hizmetlerle alâkalı «Geçici görev yollukları»
—	5 nci maddede taahhüde girişme yetkisine konu olan tertipler.

Bu cetvelde yer almıyan tertiplerde bu tahdidin kaldırılmasını gerektiren zorunlu sebeplerin zuhuru takdirinde harcama limitini belirtmeye Maliye Bakanlığı yetkili kılınmıştır.

BAŞKAN — Efendim komisyonun bir önergesi var, okutuyorum.

Yüksek Başkanlığa

1. Müzakere mevzuu kanun tasarısının birinci maddesinin son fıkrasını teşkil eden «Bu cetvelde yer almıyan tertiplerde oniki de bir tahdidinin kaldırılmasını gerektiren zorunlu sebeplerin zuhuru takdirinde harcama limitini belirtmeye Bakanlar Kurulu yetkili kılınmıştır.» hükmünün metinden çıkartılmasını;

2. Bunun yerine (2) sayılı cetvele aşağıdaki tertip numaralarının ve ibarelerin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Karma Bütçe Komisyonu Başkanı	Karma Bütçe Komisyonu Temsilcisi
İsmet Sezgin	Nuri Bayar

Bölüm	
12.000	Personel giderleri bölümünün 12.440 ncı «Ders ücretleri» ve 12.800 ncü «Yönetim yollukları» ile 12.900 ncu «Özel hizmet yollukları» kesimlerine dâhil tertipler
13.000	Yayın alımları ve giderleri
13.000	Taşıma giderleri
14.000	Reaktör binasının nükleer kaza dışındaki kazalara karşı sigorta giderleri
14.000	Sayım ve anketler giderleri
14.000	Fevkalâde sanat istidatlı çocukların öğretim ve eğitim giderleri
14.000	Parasız yatılı öğrencilerin pansiyon giderleri
14.000	Spor ve izcilik giderleri
14.000	Beslenme giderleri
15.000	Kurum giderleri bölümünün 15 800 ncü «Dış kuruluşlar giderleri» kesimine dâhil tertipler
16.000	Çeşitli giderler bölümünün 16.400 ncü «Uluslararası ilişkiler» ve 16.700 ncü «Temsil, ağırlama ve tören giderleri» kesimlerine dâhil tertipler
31.000	Sermayesine mahsuben İktisadi Devlet Teşekkülleri ve benzeri müesseselere yapılacak ödemeler
34.000	İlâve gıda yardımı karşılığı olarak Merkez Bankasına CARE'in fon hesabına
35.000	Şehit aile ve yetimlerine yapılacak para yardımları

BAŞKAN — Efendim, Komisyonun teklifinin dikkate alınmasını oylarınıza arz ediyorum.

Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Madde üzerinde görüşmeler yapacağız; Sayın Gürer, 1 nci madde üzerinde buyurunuz.

MUSLİHİTTİN GÜRER (Sakarya) — Muhterem Başkan, muhterem arkadaşlarım; hakikaten Senatonun değiştirgesi olarak Yüksek Meclise sunulmuş olan madde ilerde birtakım ihtilâflar doğuracağından Komisyonun getirmiş olduğu önergeyi takdirle karşıladığımı peşinen huzurunuzda arz etmek isterim.

Muhterem arkadaşlarım, Devlet yaşayan canlı bir varlıktır ve onun hergün kendisine has birtakım işleri ve bu çarkın dönmesi için lâzım gelen kanaldan beslenmesi iktiza etmektedir. Biliyorsunuz, bir bütçe dolayısiyle şimdi onikide birlerin tatbikatında, üç aylık bu kanunun tatbikatında haklı olarak, bu yaşıyan varlık olan devletin işlerini görmek babında bir takım aksaklıklar neşet etmiş. Ve bunları karşılamak üzere 544 sayılı Devlet harcamalarına yetki veren bu kanunun bu mahzurlarını giderici ve genişletici bir hüküm olarak, huzurunuza ek bir teklif getirilmiş bulunmaktadır. Bu mevzuda bilâkis öyle hizmetler vardır ki, meselâ bu maddelerde tadadedilen hizmetlerin bir çoğunun 12 de birbirleriyle karşılanmasına maddeten ve mânen imkân bulunmamaktadır. İşte bu yetkiyi, doğrudan doğruya istisnai bir hüküm olarak tanımak suretiyle, vermenin yerinde olduğu kanasını taşımaktayım.

Muhterem arkadaşlarım, Anayasanın 94 ncü maddesine göre bu yetkinin genişliği ve dolayısiyle bu şekilde ki 12 de birlerin tatbiki hakkında bu Mecliste bir Hükümet istifası veya düşürülmesini hâlâ kulaklarda bir küpe olarak ifade eden arkadaşlarım...

BAŞKAN — Madde hakkında Sayın Gürer.

MUSLİHİTTİN GÜRER (Devamla) — Hiç bir zaman bu mevzuu sarahaten ortaya koymadığı sabittir. Çünkü bu mevzu hakkında bütün parti sözcüleri kendi görüşlerini sarahaten ortaya koymuşlardır. Onun için maddenin Komisyon tarafından verilen değiştirge önergesini yerinde görmekteyim.

Yüksek Heyetinizi hürmetle selâmlarım.

BAŞKAN — Madde hakkında başka görüşmek isteyen? Yok. 1 nci madde üzerinde bir önerge var, okutuyorum.

Yüksek Başkanlığa

1 nci maddenin son fıkrasının çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

C.H.P. Grupu Adına
Kars
Kemal Okyay

KARMA BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ NURİ BAYAR (Sakarya) — Çıkardık zaten.

BAŞKAN — Çıkardık diyorlar, Sayın Okyay. Önergeye katılıyor musunuz?

KARMA BÜTÇE KOMİSYONU ADINA NURİ BAYAR (Sakarya) — Efendim, fıkranın çıkarılmasına taraftarız. Ancak çıkarılan fıkranın yerine tertiplerin konması şartiyle. («İşitilmiyor» sesleri)

BAŞKAN — Lûtfen gelin kürsiden söyleyin.

NURİ BAYAR (Devamla) — Muhterem arkadaşlarım, Sayın Kemal Okyay arkadaşımızın takririne elbette katılıyoruz. Bizim Riyasete takdim ettiğimiz metinde de var. Ancak bu fıkra bâzı zaruri hallerde vukuu muhtemel ihtiyaçları karşılamak maksadıyle konmuştu. Şimdi bizim takrirde bu fıkra çıktıktan sonra birtakım bölümler ilâve edilmiştir. Bu bölümlerin ilâvesi kaydıyle fıkranın kaldırılmasına taraftarız.

BAŞKAN — Bir soru var, Sayın Bayar,

ASIM EREN (Niğde) — Teklifin bir numaralı cetvelinden bahsediliyor, 544 sayılı Kanunun 1 nci maddesine bakıyorum, böyle bir şey yok. Hangisi doğru efendim.

NURİ BAYAR (Devamla) — Tashih ettik, efendim.

BAŞKAN — Önergeyi oyluyorum. Komisyonun izah ettiği şekilde önergeyi kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir. Şimdi maddenin tadili şeklinde komisyonun kabul buyurduğunuz bölümlerini okutup bölüm bölüm oylarımıza sunacağım.

1965 malî yılı bütçeleri kanunlaşıncaya kadar Devlet harcamalarına yetki veren 19 . 2 . 1965 günlü ve 544 sayılı Kanunda değişiklik yapılmasına dair Kanun

MADDE 1. — 19 . 2 . 1965 günlü ve 544 sayılı Kanunun birinci maddesine ekli (1) sayılı cetvelden aşağıdaki tertip numarası ve ibare çıkartılmıştır.

Bölüm

31.000 Köy elektriklendirilmesi için döner sermaye teşkil etmek üzere Etibanka
BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Aynı kanunun birinci maddesine ekli (2) sayılı cetvelden aşağıdaki teptip numaraları ve ibareler çıkarılmıştır.

13.000 Tarımsal mücadele sağlık araç, gereç ve ilâç alımları ve giderleri
BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

14.000 İhale ile yapılacak mücadele işleri giderleri
BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

16.000 Dış memleketlerde Türk kültür varlığını koruma ve tanıtma giderleri
BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

21.000
22.000 } Teknik personel ücretleri
23.000

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

36.000 İç Devlet borçları
BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

36.000 Dış Devlet borçları
BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

36.000 Geçen yıllar borçları
BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

36.000 İlâma bağlı borçlar
BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

36.000 Geriverilecek paralar
BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Aynı cetvele aşağıdaki tertipler eklenmiştir :

14.000 Kurs giderleri
BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

14.000 Burs giderleri
BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Bölüm

16.000 Dış memleketlerde Türk kültür varlığını koruma ve tanıtma giderleri «(R) işaretli cetvelde Maliye Bakanlığına tanınan aktarma yetkisi saklıdır.»
BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

16.000 Örtülü ödenek
BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

16.000 Gizli haber alma giderleri
BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

16.000 Bakım ve küçük onarım giderleri
BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

31.000 Köy elektriklendirilmesi için döner sermaye teşkil etmek üzere Etibanka
BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

32.000 Kamulaştırma ve satınalma bedelleri
BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

34.000 İl özel idarelerine transfer (Köy içme suları için nakdi ve aynî yardım miktarı Bayındırlık Bakanlığınca tesbit olunur.)
BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

36.000 Borç ödemeleri bölümüne dâhil tertipler
BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

— Hastalıklarla savaş ve tarımsal mücadele hizmetleriyle ilgili «Ulaştırma», «Taşıt işletme ve onarma giderleri» ile bu hizmetlerle alâkalı «Geçici görev yollukları»
BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

— 5 nci maddede taahhüde girişme yetkisine konu olan tertipler.
BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

12.000 Personel giderleri bölümünün 12.440 ncı «Ders ücretleri» ve 12.800 ncü «Yönetim yollukları» ile 12.900 ncu «Özel hizmet yollukları» kesimlerine dâhil tertipler

Bölüm

BAŞKAN — Efendim, Sayın Kemal Okyay arkadaşımızın önergeleriyle çıkan, komisyonun önergeleriyle giren bu tertibi oya sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

13.000 Yayın alımları ve giderleri
BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

13.000 Yayın alımları ve giderleri
BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

13.000 Taşıma giderleri
BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

14.000 Reaktör binasının nükleer kaza dışındaki kazalara karşı sigorta giderleri
BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

14.000 Sayım ve anketler giderleri
BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

14.000 Fevkalâde sanat istidatlı çocukların öğretim ve eğitim giderleri
BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

14.000 Parasız yatılı öğrencilerin pansiyon giderleri
BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

14.000 Spor ve izcilik giderleri
BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

14.000 Beslenme giderleri
BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

15.000 Kurum giderleri bölümünün 15.800 ncü «Dış kuruluşlar giderleri» kesimine dâhil tertipler
BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

16.000 Çeşitli giderler bölümünün 16.400 ncü «Uluslararası ilişkiler» ve 16.700 ncü «Temsil, ağırlama ve tören giderleri» kesimlerine dâhil tertipler
BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Bölüm

31.000 Sermayesine mahsuben İktisadi Devlet Teşekkülleri ve benzeri müesseselere yapılacak ödemeler
BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

34.000 İlâve gıda yardımı karşılığı olarak Merkez Bankasına CARE'in fon hesabına
BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

35.000 Şehit aile ve yetimlerine yapılacak para yardımları
BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Maddeyi bölümleriyle birlikte oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Birinci madde kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Aynı kanunun ikinci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

1965 malî yılından önce yapılmış yatırım ihalelerine, başlanmış emanet usulü ile yapılmakta olan işlere ve harcaması yatırım bütçelerinden yapılan etüt, proje, atelye, şantiye ve işletme hizmetleri, makina, teçhizat ve taşıt onarımları gibi devamlı ve mûtat faaliyetlerin gerektirdiği, (R) işaretli cetvele uygun gider ve alımlara, işçi istihkakları ve yolluklarına, ayrıca 21.000, 22.000 ve 23.000 nci bölümlere dâhil teknik personel ücretlerine ve geçici görev yolluklarına ait ödemelere devam olunur.

Tabiî âfetler sonucu hâsıl olan hasarın telâfisi amaciyle yeniden girişilecek emaneten inşaat ve büyük onarım işleri için gerekli ödemeler, malî yıldan önce başlanmış olma kaydından müstesnadır.

Bakanlar Kurulu, 1965 programına dâhil yatırımlardan derhal başlanmasında zaruret ve fayda görülenler hakkında dairelere, taahhüde girişmek veya emaneten başlanmak ve gerekli harcamaları yapmak için yetki verebilir.

Millî Eğitim Bakanlığı bütçesinin 22.891 nci maddesinden Orta - Doğu Teknik Üniversitesine, Sanayi Bakanlığı bütçesinin 21.210 ncu maddesinden Maden Tetkik ve Arama Enstitüsüne, aynı bütçenin 21.410 ncu maddesinden Elektrik İşleri Etüt İdaresine, Karayolları Genel Müdürlüğü bütçesinin 22.564 ncü

İl ve Köy yolları yapımı maddesinden valiliklere, 1965 programındaki miktarları geçmemek kaydiyle ihtiyaç nisbetinde ödeme yapılır.

Millî Suvunma Bakanlığı bütçesinin 22.620 nci «Enfrastrüktürün gerektirdiği her türlü giderler» maddesinden yapılacak harcamalara devam olunur. Bu madde unvanında Maliye Bakanına tanınan aktarma yetkisi saklıdır.

BAŞKAN — Madde hakkında söz istiyen?.. Yok. Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Aynı kanunun üçüncü maddesinin (B) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

B) 1964 malî yılı Bütçe kanunlarına bağlı (D), (N) ve (S) işaretli cetvellere dâhil kadrolar ile (E) işaretli cetvellerde gösterilmiş tertiplerden 1964 malî yılı için Bakanlar Kurulu kararı ile alınmış geçici hizmetli kadroları tam 12 aylık alınmamış olsa bile 1965 yılı bütçesi kanunlaşıncaya kadar yürülükte kalır.

BAŞKAN — Madde hakkında söz istiyen?.. Yok. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Aynı kanunun dördüncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Yürürlükteki mevzuat gereğince Devlet gelirlerinin (Katma bütçeler gelirleri dâhil) yıllık olarak tarh, tahakkuk ve tahsiline devam olunur. Tahsilâtın irat kaydedileceği tertipler Maliye Bakanlığınca belli edilir.

BAŞKAN — Madde hakkında söz istiyen?.. Yok. 4 ncü madde üzerinde bir tadil teklifi vardır, okutuyorum.

Yüksek Başkanlığa

4 ncü maddedeki 2 nci cümlenin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

«Tahsilâtın irat kaydedileceği gelir tertipleri Maliye Bakanlığınca belli edilir.»

C. H. P. Grupu adına
Kars
Kemal Okyay

BAŞKAN — Komisyon katılıyor mu?.. Komisyon katılıyor. Oylarınıza sunuyorum. Öergeyi kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Maddeyi kabul buyurduğunuz önergeyle birlikte oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Aynı kanunun sekizinci maddesinde, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından Hazineye açılacak kısa vâdeli avans limitini artıran nisbet % 50 olarak değiştirilmiştir.

BAŞKAN — Madde hakkında söz istiyen? Buyurun Sayın Okyay.

KEMAL OKYAY (Kars) — Efendim, şahsım adına bir hususu sayın komisyon sözcüsünden öğrenmek istiyorum. Bu 5 nci maddenin gerekçesinde şöyle diyorlar : Mart ayı masrafların, giderlerin çok fazla olduğu bir aydır. Hükümetin, icra organının likiditeye, paraya ihtiyacının en yüksek olduğu bir aydır. Onun için 544 sayılı Kanunun yüzde 25 olarak tanıdığı miktar ihtiyaçları karşılamıyacaktır. Bu miktarın yüzde 25 oranının yüzde 50 ye çıkarılmasını bu maddeyle teklif etmektedirler.

Bizim bildiğimize göre Mart ayı Gelir Vergisinin tahsil edildiği aydır. Mart, Nisan aylarında Devlet gelirlerinin tahsilâtında hayli yükselme olur. Bu aylar Gelir Vergisi aylarıdır. Tahsilâtın yüksek olduğu aylardır. Üstelik harcamaların diğer yatırımların müsaidolduğu mevsimlere nazaran daha az olması icabederken; bu yüzde 25 oranını neden yüzde 50 ye çıkarma zaruretini hissettiler? Bu gerekçede gösterdikleri sebepleri biz hakiki sebebolarak görmüyoruz. Bunun hakiki bir sebebi varsa lûtfen bize ifade etsinler.

Saygılarımla.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Komisyon.

KARMA BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ NURİ BAYAR (Sakarya) — Muhterem arkadaşlarım, beşinci maddede hazine avansının % 25 ten % 50 ye çıkarılması teknik maruzatını arza gayret edeceğim.

Efendim, mâlûmuâlileri, mer'i mevzuata göre, hazine avansları bütçenin giderine göre % 5 civarını aşamaz. Mer'i mevzuat böyledir. Mamafih bugünkü şartlar muvacehesinde bu nisbet az bulunduğu için Devlet hizmetlerinin bu nisbet içinde görülmesi imkânsızlığı anlaşıldığı için Yüksek Meclisinizden çıkan bir kanun ile bu avans miktarı % 10 a çıkartılmış bu kanun Senatonun tetkiklerine arzedilmiş bulunmaktadır. bu sebeplerle Hazine hesaplarını karşılamak, gelirlerle mas-

raflar arasında yüzde 25 nisbetinde kalmsaydı 168 milyonluk bir açık meydana gelecekti. Bu teknik zaruret dolayısiyle yüzde elliye çıkartılmıştır. Bu suretle 14,5 milyar dikkate alındığı takdirde 1 milyar 11 milyon civarında bir avans elde etmek imkânı hâsıl olmaktadır. Bunun da bütçenin giderlerine nisbeti % 6,9 a baliğ olmaktadır. Derdesti tetkik olan Hükümet tasarısının çok dûnunda kalmaya gayret edilmiştir. Ama tahsilât seyriyle masraflar arasındaki farkı da kapatmak zaruretiyle Hükümet 544 sayılı Kanundaki yüzde 25 nisbetini yüzde 50 ye çıkarmaya lüzum hissetmiştir. Tamamen ihtiyaca cevap verecek mahiyettedir.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Maliye Bakanı.

MALİYE BAKANI İHSAN GÜRSAN (İzmir) — Muhterem arkadaşlarım, 5 nci madde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının Hazineye açacağı avans limitini 1964 yılına göre hesaplanacak âzami haddin yüzde 50 si nisbetinde artırmayı derpiş etmektedir.

Ben Sayın Kemal Okyay arkadaşımı neden bu mevzu üzerinde durduğunu lâyıkı ile anlıyamadım. Bunun esbabı mucibesi biraz eskidir ve Merkez Bankası Kanununun 34 ncü maddesinin tesbit ettiği yüzde 5 i, yüzde 10 a çıkarmayı derpiş eden kanun tasarısı hangi esbabı mucibeye dayanıyorsa bu da aynı esbabı mucibenin bir neticesi olarak karşımıza çıkmaktadır. O esbabı mucibe üzerinde burada durulmuş, zannediyorum ki, ittifaka yakın bir ekseriyetle kanun teklifi Yüce Meclisinizce kabul edilmiş ve nihai safhada tetkik edilmek üzere Cumhuriyet Senatosunda bulunmaktadır. Bunun vergi tahsilâtiyle mucip sebepleri içerisinde bir alâka ve münasebeti yoktur.

Zaruret şuradan doğmaktadır : Biliyorsunuz bu taban yani yüzde 10 nisbetinin tesbit edileceği taban, 1965 malî yılı bütçesinin harcama global yekûnuna (umumi yekûnuna) nisbet edilerek harcanacaktır. Bugün 1965 için bunu temin edecek bir şey elimizde yoktur. 544 sayılı Kanunda baz olarak 1964 senesi ele alındığına göre, ancak bu esasa istinaden temin etmek 1965 yılının bütçe tasarısı bir Haziranda yürürlüğe gireceği için o zamana kadar bu kanun Senatodan çıkmış olsa dahi kabiliyeti tatbikiyesi olamıyacaktı. Bu zarureti, bu neticeyi nazarı itibara aldığımız için Hazine muamelelerinin bugün zannediyorum ki, Sayın Okyay arkadaşımın da gayet iyi bildiği âcil zaruretleri nazarı itibara alarak bu maddeyi huzurunuza getirmek zaruretinde, mecburiyetinde kaldık. Gayet tabiîdir ki, kabul ve tasvip Yüce Heyetinizindir.

BAŞKAN — Madde hakkında başka söz istiyen?.. Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Madde hakkında söz istiyen?.. Yok. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — Madde hakkında söz istiyen?.. Yok. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının tümü hakkında lehte, aleyhte konuşmak istiyen arkadaşlarımız var mı?.. Yok. Tasarının tümü açık oylarınıza sunulmuştur. Yuvarlaklar sıralar arasında dolaştırılacaktır.

Gündemimizde Cumhuriyet Senatosundan gelen işler vardır, arkadaşlar onları da bitirelim. Çünkü, Millet Meclisi komisyonumuz uymuştur onlara. Onları da bitirmek mümkün olacaktır.

2. — Nüfus plânlaması hakkında kanun tasarısına dair Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı tezkeresi ve Cumhuriyet Senatosunca yapılan değişiklikler hakkında Millet Meclisi Plân Komisyonu raporu (Millet Meclisi 1/480; Cumhuriyet Senatosu 1/438) (S. Sayısı : 388) (Millet Meclisi S. Sayısı : 388 e 1 nci ek; Cumhuriyet Senatosu S. Sayısı : 530) (1)

BAŞKAN — Raporu okutuyorum.

(Rapor okundu.)

BAŞKAN — Efendim, raporu okuttum. Şimdi Cumhuriyet Senatosu metnini okutacağım, komisyonumuzun benimseyip benimsememesini oylarınıza arz edeceğim.

---

(1) S. Sayısı 388 e 1 nci ek tutanağın sonundadır.

Nüfus plânlaması hakkında Kanun

MADDE 2. — Nüfus plânlaması zaruretinin halka duyurulması ve bu hususlarla ilgili eğitim, öğretim ve uygulama, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca hazırlanacak bir yönetmelik esaslarına göre askerî, resmî ve gönüllü teşekkülleri ile işbirliği yaparak yürütülür.

Bu maksatla Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı özel teşkilât kurmaya ve gebeliği önleyici ilâç ve araçları muhtacolanlara parasız veya maliyetinden ucuz fiyatla vermeye veya verdirmeye veya sattırmak için tedbir almaya yetkilidir.

Nüfus plânlamasında kullanılacak ilâç ve araçların niteliği ile tatbikata ait yönetmelik Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı tarafından, aralarında tıp fakültesi öğretim üyelerinin de bulunduğu bir komisyonun yazılı mütalâası alınmak suretiyle tesbit edilir.

BAŞKAN — Efendim, maddeyi oylatmadan evvel bir hususu arz edeyim. Hükümet adına Nusret Fişek bulunmaktadır. Heyetinize arz ediyorum.

Cumhuriyet Senatosu metnine ikinci madde metnine komisyonumuz uymuştur. Komisyonumuz benimsemiştir. Komisyonun benimseme hususunu oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

II - Tıbbi zaruret halinde gebeliğin sona erdirilmesi ve sterlizasyon yapılmasiyle ilgili hükümler

MADDE 3. — Gebeliğin ana hayatını tehdidettiği veya edeceği, rüşeymin veya ceninin normal gelişmesini imkânsız kılan veya doğacak çocuk ile onu takibedecek nesiller için ağır mâlûliyet sebebi teşkil edecek hallerde Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının yetkili kılacağı kurulların objektif ârazlara dayanan gerekçeli raporları üzerine rahim tahliye edilebilir.

Derhal müdahale edilmediği takdirde hayatı veya hayati organlardan birisini tehdideden âcil hallerde, durumu tesbit eden yetkili hekim tarafından da gerekli müdahale yapılarak rahim tahliye edilebilir.

Ancak, hekim bu müdahaleyi yapmadan evvel veya mümkün olmadığı ahvalde en geç yirmidört saat içinde yapılan müdahale ile müdahaleyi icabettiren gerekçeleri illerde Sağlık ve Sosyal Yardım müdürlüklerine, ilçelerde Hükümet tabipliklerine bildirmeye mecburdur.

Müdahale yoliyle rahmin tahliyesiyle ilgili esaslar, hastalıklar, tahliyenin yapılabileceği yer ve kurumlar ile âcil hallerin nelerden ibaret bulunduğu ve yapılacak ihbarın şekil ve mahiyeti Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı tarafından çıkarılacak bir tüzükle düzenlenir.

BAŞKAN — Efendim, komisyonumuz üçüncü madde hakkında Cumhuriyet Senatosunun değiştirmesini benimsemiştir. Benimsemeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Bir kadının gebe kalmamasını gerektirecek bir hastalık veya ârıza ile mâlûl olduğu veya bir erkek veya kadının irsen intikal eden vahîm bir hastalığı olduğu tıbben sabit olursa, bunların çocuk yapma kabiliyetinin cinsî ihtiyaçlarını tatmine mâni olmadan izalesi için gerekli müdahaleler Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının yetkili kılacağı kurulların objektif ârâza dayanan gerekçeli raporu ile yapılabilir. Bu hususla ilgili esaslar, hastalıklar ve müdahalenin yapılabileceği yerler 3 ncü maddede çıkarılacağı bildirilen tüzükle belirtilir.

Her hangi bir hastalığın tedavisi için yapılan ve mahiyetleri itibariyle sterilizasyon veya kastrasyonu intaceden müdahaleler bu hükmün dışındadır.

BAŞKAN — Cumhuriyet Senatosunun 4 ncü maddesi üzerindeki değiştirisini komisyonumuz benimsemiştir. Bu benimsemeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Üçüncü ve dördüncü maddelerde belirtilen müdahaleler, alâkalı şahsın yazılı rızasına, küçüklerde velinin, vesayet altında bulunup da reşit veya mümeyyiz olmıyan şahıslarda sulh mahkemesinin izin vermesine bağlıdır.

Veli veya sulh mahkemesinden izin alma zamana ihtiyaç gösterdiği ve derhal müdahale edilmediği takdirde hayatı veya hayati organlardan birisini tehdideden âcil hallerde izin şart değildir.

BAŞKAN — Komisyonumuz 5 nci madde üzerinde Cumhuriyet Senatosu değiştirisini benimsemiştir. Benimsemeyi oylarınıza sunuyo-

rum : Kabul edenler... Etmiyenler... Madde kabul edilmiştir.

III - Ceza hükümleri :

MADDE 6. — Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca bu kanunun 2 nci maddesine göre gebeliği önleyici nitelikte oldukları kabul edilmiyen ilâç ve araçları yurt içinde imal edenler veya satanlar veya her ne suretle olursa olsun dağıtanlar veya ticaret maksadiyle yurda sokanlar veya bu maksatla bulunduranlar 7 aydan 2 yıla kadar hapis ve 2 000 liradan 10 000 liraya kadar ağır para cezasına çarptırılırlar, imalâthaneler kaptılır ilâç ve araçlar müsadere olunur.

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca bu kanunun 2 nci maddesine göre gebeliği önleyici nitelikte oldukları kabul edilen ilâç ve araçların reklâm ve propagandası 1262 sayılı Kanunun 13 ncü maddesine göre yapılır. Buna aykırı hareket edenler 1 aydan 6 aya kadar hapis ve 500 liradan 2 000 liraya kadar, ağır para cezasına çarptırılırlar.

BAŞKAN — Cumhuriyet Senatosu 6 ncı madde üzerindeki değiştirisini Komisyonumuz benimsemiştir. Benimsemeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Benimseme kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Bu kanunun 3, 4 ve 5 nci maddeleri hükümlerine aykırı fiil ve hareketlerde bulunanlar, T. C. K. ile ceza hükümleri ihtiva eden diğer kanunlarda daha ağır cezalar tâyin edilmemiş ise 500 liradan 1 000 liraya kadar ağır para cezasına çarptırılırlar.

BAŞKAN — 7 nci madde üzerinde Cumhuriyet Senatosunun değiştirisini Komisyonumuz benimsemiştir. Benimsemeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 9. — 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 3038 sayılı Kanunla değiştirilen 471 nci maddesinin 2 nci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Birinci fıkrada yazılı fiil ve hareketlerin işlenmesini teşvik eden veya bu fiil ve hareketlerin işlenmesi için propaganda yapan bir seneye kadar hapis veya bin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır. Eğer fiil kazanç gayesiyle işlenmiş ise her iki ceza birlikte hükmolunur.

BAŞKAN — Cumhuriyet Senatosunca 9 ncu madde üzerinde yapılan değiştiriyi komisyonumuz benimsemiştir. Benimsemeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 10. — Bu kanunun 1 nci ve 2 nci maddeleri yayımı tarihinde ve diğer hükümleri yayımından üç ay sonra yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Grup adına Sayın Kemal Demir.

C. H. P. GRUP UADINA KEMAL DEMİR (Bolu) — Değerli arkadaşlarım, Nüfus Plânlaması kanun tasarısının 10 ncu maddesi bu kanusun 1 ve 2 nci maddelerinin yayımı tarihinde, diğer maddelerinin ise yayımı tarihinden 3 ay sonra yürürlüğe girdiğini belirtmektedir. Millet Meclisinin kabul ettiği metni de kanun tasarısının bütün maddelerinin yayımı tarihinde yürürlüğe grmesi kabul edilmiş idi: Senatoda yapılmış olan bir kısım değişiklikler Sağlık Bakanlığına gerek ilâçların tesbitinde, gerekse yapılacak olan çalışmaların tesbiti için tüzük ve yönetmeliklerin hazırlanması vazifesi verilmiştir. Bunların yerine getirilebilmesi için bir zamana ihtiyaç vardır. Bu itibarla, bu maddeler daha sonra yürürlüğe girsin düşüncesi hâkim olmuş ve böylelikle üç aylık bir zaman konmuştur. Ancak, esasen bakanlıkça mevzuubahis yönetmelik ve tüzüğün hazırlanması için yeteri kadar çalışmalar yapılmıştır. Kaldı ki, maddeler yürürlüğe girer, kabul edilir. Yürürlüğe girip neşrinden sonra Bakanlık çıkarmayı düşündüğü tüzük ve yönetmeliği hazırlar. Bu, maddelerin yürürlüğe girmesine mâni değildir. Bu itibarla böyle ayırıcı bir hüküm getirerek bâzı maddelerin hemen yürürlüğe girmesini ,bazı maddelerin ise üç ay sonra yürürlüğe girmesini kanunla sağlamağa çalışmak, kanaatimce usulsüzdür.

Nüfus Plânlaması kanun tasarısı, Yüce Meclisin de malûmudur, iki seneye yakın bir süredir. Meclislerde müzakere sırasını beklemektedir.

Değerli arkadaşlarım, kanun tasarısının Senatoda müzakeresi sırasında Senato Başkan Vekili sayın İhsan Hamit Tigrel, kanun tasarısını takdim ederken, «Meşhur Nüfus Plânlaması kanun tasarısının müzakeresine başlıyoruz» dediği gibi, haklı olarak dediği gibi, Nüfus Plânlaması Kanun tasarısı gerek Millet Meclisinde müzakereleri ve gerekse Senatodaki müzakereleri sıra-

sında polemik yapmak arzusunda olan bir kısım arkadaşlarımızın bu arzularını yerine getirmek için kendilerine yeteri kadar fırsat verdiği kanaati ile haksız ithamlara mâruz kalmış bir kanun tasarısıdır.

Değerli arkadaşlarım, bu kanun tasarısının müzakeresinde kanun tasarısının sosyalist bir görüşü getiriyor diye suçlıyanlar çıkmış, yine bu kanun tasarısını müzakereleri sırasında kapitalist gayretlerin bir eseridir, mahsulüdür diye tamamen zıt istikamette suçlıyanlar çıkmıştır. Nüfus Plânlaması Kanun tasarısı birinci koalisyon hükümeti zamanında hazırlanmış, ikinci koalisyon hükûmeti zamanında yüce Parlamentoya sevk edilmiş, üçüncü koalisyon Hükümeti zamanında bizim sorumluluk taşıdığımız devrede, savunulmasına başlanmış ve Yüce Meclisin iltifatına mazhar olmuş kabul edilmiştir.

Benim görüşüme ve bizim görüşümüze göre, çok iyi bir tesadüf eseri olarak, bu dördüncü koalisyon Hükümeti zamanında parlâmentonun Yüce Senatosunda kabul edilmesi ve Millet Meclisinde değişen maddelerinin müzakeresi suretiyle iltifat görmüş olması ile 4 koalisyon Hükümetinin geçirmiş olduğu bir kanun tasarısıdır.

Şimdi, 4 Koilsyon Hükümetinin benimsediği 4 Koalisyon Hükümetinin Savunduğu bir kanun tasarısını vesile ittihaz etmek suretiyle bir taraftan sosyalist bir görüşü getiriyor diye ağır bir töhmetin altında bırakmak, diğer taraftan kapitalist memleketlerin ilâç satma gayretlerinin bir mahsulüdür diye tamamen onun aksi bir yönden törpülemeğe çalışmak, kanaatimizce mesnetsiz suçlamalar olarak Yüce Parlâmentonun zabıtlarında kalmaya mahkûm olacaktır, ama ben bunu bir defa daha üzüntülerimle tescil etmek istiyorum.

Aslında Parlâmentolar büyük bir gayret sarfederek üzerinde titizlikle hassasiyetle durarak enine, boyuna, derinliğine tetkik ettikleri ve bilhassa Komisyonlarda bu kanun tasarısına muarız olan her konudaki ilim adamlarını çağırıp dinlemek suretiyle kanun tasarısını genişliğine ve derinliğine tetkik eden Yüce Meclisin değerli üyeleri memleketin gerçek ihtiyacına cevap verecek olan tasarıyı benimsemek suretiyle, kanaatimizce, çok mühim bir yaranın tedavisine yol açmış bulunmaktadırlar. Bu kanun tasarısı bir reform getirmektedir. Bu kanun tasarısı bir kısım maddî imkânlara ve diğer imkânlara sahip vatandaşlarımızın kendi bünyelerine tatbik ettikleri bir usulü aslında ona en ziyade ihtiyacı olan, çoğunluğu teşkil eden vatandaşlarımıza da tatbik imkânını verecek olan bir kanun tasarısıdır. Bu açıdan daima mütalâa edilmiş ve bu açıdan daima müdafâası yapılmıştır. Yüce Parlâmento bu kanun tasarısını gerçek yönünden mütalâa etmek suretiyle bana lâyık olduğu iltifatı göstermek suretiyle, memleketin büyük bir meselesine bu kanun tasarısı ile çözüm yolu bulmuş olmaktadır. 10 ncu maddenin, birinci ve ikinci maddeleri dışındaki maddeleri hükmünü üç ay sonra yürürlüğe koyan hükmünü Millet Meclisinin kabul ettiği şekle getirmek suretiyle bütün maddeleri Resmî Gazetede neşredildiği andan itibaren, yürürlüğe girer tarzında kabul etmek suretiyle kanun tasarısının tüm maddelerinin bir an önce tatbikine imkân vermelerini Millet Meclisinin değerli üyelerinden saygılarımla istirham ederim.

Kanun tasarısı bilgili, inanmış, tecrübeli Bakanlık personeli elinde ve memleket hizmetinde faydalı ve hayırlı olsun.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Sayın Bilgin.

AHMET BİLGİN (Kırşehir) — Muhterem arkadaşlarım, Nüfus Plânlaması Kanununun gerektirdiği birtakım işlemleri yapabilmek için senatonun koymuş olduğu üç aylık sonradan yürürlüğe girmesi hakkındaki noktai nazar herhalde yerinde bir tadil olmuştur. Bu tadil yalnız bu tüzüklerin hazırlanması için değil, nüfus plânlaması için kullanılacak araç ve gereçlerin ve tıbbi malzemenin ilâçların tesirleri hakkında ciddî bir bilgi edinilmesi için lüzumlu süre 3 aylık değil hatta bir sene olmalıdır. Bu azdır bile. Binaenaleyh bu hususta hiç bir ilmî tetkike lüzum görmeden hemen üç aylık müddetin kaldırılmasına matuf Sayın Kemal Bey arkadaşımızın burada konuşmasını doğru bulmadım. Hele bu maddenin üzerinde konuşmak için adeta bu kanunun başından nihayetine kadar konuşmalarda geçen durumun bir hulâsasını yapmak suretiyle kanunun tümünü konuşmak gibi bir havanın içine girmesi karşısında mecburen söz aldım.

Bu 10 cnu madde üzerinde bu şekilde konuşulmaz, yalnız onun lüzumundan bahsedilirdi. Bu kanunun aleyhinde konuşanlar, polemik ve yatırım yapmak istiyenler şeklinde bir it-

ham altında kalmamış olsaydım elbette söz almıyacaktım.

Biz bu kanunun birçok aksak taraflarına itiraz etmiş ve aleyhinde bulunmuşsak bir polemik yapmak endişesinden vareste olarak sırf memleket ve millet menfaati için konuşmuşuzdur. Binaenaleyh bu ithamı bize tevcih etmekle çok haksız bir harekette bulunmuşlardır. Onun için söz almış bulunuyorum.

Esasen bu kanunu köylerin ta ücra köşelerine kadar götürmeyi taahhüdetmiş olan Sayın Sağlık Bakanlığı ve teşkilâtı bir asra yakın bir zamandan beri ana ve çocuk sağlığının nasıl yapılacağını ve bunun icaplarını Türk anasına götüremiyenlerin bunu derhal götürüp bundan bir fayda alacaklarını asla zannetmiyorum, arkadaşlarım.

İşte biz bu noktai nazarlardan dolayıdır ki, salim bir şekilde tatbik edilmiyecek ve ebelerin, küçük sıhhiye memurlarının, hırtakım tâli memurların elinde dejenere olacak ve Türk analarına fayda yerine mazarrat yapacak olduğu içindir ki, biz bunun aleyhinde bulunmuş ve daha ciddî bir tetkike tabi tutulmasını istemiştik. Şimdi görüyorum ki, daha istical göstermek suretiyle bunun biran evvel çıkması için Senatoda kabul edilen üç aylık müddeti bile çok görüyorlar. Bu doğru değildir arkadaşlarım. hattâ Senatonun koyduğu bu müddet azdır, Senatonun bu tadilâtı yerindedir. Bu memlekette esasen nüfus plânlamasının tam ihtiyaç ve zaruret üzere olduğu bile ciddî bir tetkikten geçmemiştir. Sırf Plânlama Dairesinin, millî gelir nüfus artımına muvazi olarak artmıyor diye bir esasa istinadetmek suretiyle ortaya attığı bir esasa göre nüfus plânlamasına gidilmektedir, muhterem arkadaşlarım. Biz bu esbabı mucibelerin aleyhinde bulunduğumuz zaman, hiçbir zaman için polemik veya yatırım yapmayı düşünmemiştik. Memleketin hakiki ihtiyaçlarının karşısında konuşmaya mecbur kaldık.

Esasen daha dün bir kızamık salgınında zamanında tedbir alınmadığı ve aşısı yapılmadığı için yüzlerce çocuğun telef olmasına sebebolan Sağlık Bakanlığı nüfus plânlamasına kâfi gelmiyor mu? O işi yapamıyanların, bugün bunu yapabileceklerine kim inanır? Binaenaleyh, arkadaşım bu üç aylık konulan müddet yerindedir ve bu kanunun komisyonun da iltihak ettiği şekilde çıkarılmasına zaruret vardır. Bunlar Büyük Meclis huzurunda konuşulurken bunları samimî olarak ifade ettik. Hiçbir zaman yatırım için değil. Bunu Kemal Beyin bilmesi icabeder.

BAŞKAN — Yürürlük maddesi üzerindeki görüşmelere devam edelim. Çığırı değiştirmiyelim. Emsal olmayın Sayın Bilgin.

AHMET BİLGİN (Devamla) — Rica ederim değiştiren ben olmadım. Ben bunu kendim açmadım. Yalnız madde üzerinde konuşmalara girecektim, ama mecbur ettiler. Bir nüfus plânlamasının memleketimizde olan etkilerinin neticesinde hilhassa ferde ilâç verilmek suretiyle mesele dejenere edilecektir arkadaşlar. Söze gelince bir ailenin nüfus plânlaması için istediği kadar çocuk yetiştirmesi için ona yardım etmek vazifemizdir deniyor. Ama bu müracaat edecek vatandaşa yapılacaktır deniyor. Böylece aile mefhumu ortadan kaldırılıyor. Hattâ Senatoda bu yardımın vatandaşa değil, ailelere yapılması teklif edilmiş, Sağlık Bakanlığı onu da kabul etmemiştir. İşte bu suretle fertlere yapılacak yardımın aileyi hedef tutmadığı anlaşılmıştır. Fertler aile sahibi midir? Hakikaten evli midir, iki üç çocuğu olmuştur, besliyemiyor da onun için mi tadil isteniyor? Bunlar araştırılmadan gelip müracaat edecek ilâç istiyecek, ebe bunu verecek, bu ilâçlar kullanılacak.. Ama onun neticeleri ne olacak? Kadın bundan zarar mı görecek, fayda mı görecek, kısır mı kalacak? Doğacak çocuk sakat mı olacak.

BAŞKAN — Sayın Bilgin, bunları tümü üzerinde konuşmuştuk efendim.

AHMET BİLGİN (Devamla) — Binaenaleyh, bu hususları burada tetkik etmeden, bu müddeti de az görmek suretiyle, bunu Senatonun kabul ettiği şekilde kabul etmeyin de, Millet Meclisinden çıktığı şekilde kabul edin demenin yerinde olmadığını arz ederim. Saygılarımla.

BAŞKAN — Grup adına Sayın Demir buyurun. Çok rica ederim madde hakkında konuşunuz.

C. H. P. GRUPU ADINA KEMAL DEMİR (Bolu) — Değerli arkadaşlarım; bu kanun tasarısının kaderi münakaşalarla açılmış, öyle anlaşılıyor. Çünkü bu münakaşalar benim de

şahsan arzu etmediğim bir istikamette halen devam ediyor. Madde ile ilgili konuşacağım.

Evvelâ Sayın Ahmet Bilgin arkadaşımıza belirtmek isterim, yalnış anlamışlardır.

BAŞKAN — Sayın Demir, ben tümü üzerinde müzakere açmadım. Yürürlük maddesi ile ilgili söyliyeceklerinizi arz edin. Münakaşaya yol açmayın.

KEMAL DEMİR (Devamla) — Yalnız, Sayın Başkan müsaade ederseniz, değerli arkadaşınız kanunun hazırlanması vesilesiyle vazife ifa etmiştir. Gerek encümenlerde, gerekse kanunun müzakeresi sırasında burada mesai sarf etmişlerdir. Zaman zaman oturup bu kanun üzerinde kendisiyle konuşmuşuzdur. Bu sebeple bu yanlış anlayışını Yüce Meclis huzurunda bir cümle ile düzeltmede fayda vardır.

BAŞKAN — Sizin konuşmanız onun da cevap vermesine yol açabilir.

KEMAL DEMİR (Devamla) — Hayır hayır Başkanım, açmıyacaktır. Çünkü ben kendisine hak veriyorum. Benim bildiğim, bu sosyalist bir kanun tasarısıdır diye vasıflandırılmıştır, ben kapitalist bir görüşü savunmaktadır diye tavsif ettim. Bu konuşmalar burada olmamıştır. Değerli arkadaşım Senatodaki konuşmaları takibetmediği için, bu konuşmaların orada olduğunu ben de tekrarlamadığım için, bir yanlış anlayışa sahiboldu. Aslında buradaki müzakerelerin bu noktası kendisi tarafından ifade edilmişti, Millet Meclisinde diğer arkadaşlarım tarafından ifade edilmemişti. Onun için bir yanlış anlayışla değerli arkadaşım bir başka açıdan ifade etmiş oldu.

Kanun tasarısının birinci ikinci madde dışında kalan kısımlarının neşriyle beraber yürürlüğe girmesini istiyoruz. Görüyorum ki, değerli arkadaşım tarafından bu da yanlış anlaşılmıştır. Kanun tasarısının üçüncü maddesi ve diğer bir maddesinde daha tüzük ve yönetmeliklerin çıkarılması âmir hüküm haline getirilmiştir. Kanun tasarısı diyor ki, (hangi ilâçlar kullanılacaktır, hangi araçlar kullanılacaktır, ve hangi usuller tatbik edilecektir? Bunları gösteren tüzükler ve yönetmenliğin yapılması lâzımdır. Bu yönetmelik ve tüzükler ilim adamlarının bir araya gelmesiyle kurulacak komisyonlardan alınacak olan mütalâalardan sonra tanzim edilir) diyor. Bizim isticalimiz, kanun biran evvel bütün maddetriyle yürürlüğe girsin, hemen tatbikatına başlansın da değildir. Komisyonlarda da bunun aksini savunduk. Daima «Mesele resmî organlarca tesbit edilsin, mühim bir tatbikattır, memleketimiz için zararlı olmıyacak bir tatbik yoluna Bakanlık girmiş olmasın. Bakanlığın koymuş olduğu her türlü tedbirde fayda vardır» dedik.

Şimdi, bir kanun kabul ediyoruz. Bu kanunun üçüncü maddesi diyor ki: «Bir tüzük hazırlanır.» bu tüzük bakanlıkça hazırlanacak, bakanlık organlarından geçecek ondan sonra Danıştayın onayından geçecek. Şimdi tüzüklerin ne yolda hazırlanacağına dair 150 nci maddeyi okuyorum: Bakanlar Kurulu kanunun uygulanmasını göstermek, Bakanlığın emrettiği veya kanunun emrettiği işleri belirtmek üzere, kanuna aykırı olmamak şartiyle ve Danıştayın incelemesinden geçirilecek tüzükler çıkarabilir) diyor.

Bir kanun çıkmıştır, tüzük çıkarılmasını âmir maddesi Meclislerin kabul ettiği şekilde henüz yürürlüğe girmemiştir. Yürürlüğe girmemiş olan bir maddeye istinaden Bakanlığın bir tüzük hazırlayıp Danıştaya göndermesi mümkün müdür? Bu sebepledir ki, biz tüzüğün hazırlanabilmesini, müeyyideleri yerine gelmesini sağlamak için, bu maddelerin de diğer maddeler gibi kanunun neşrinden itibaren yürürlüğe girmesini istiyoruz. O maddelerde kanunun neşrinden itibiren yürürlüğe girecek ki, değerli arkadaşımın ve diğer birçok arkadaşlarımın da işaret ettiği gibi, meseleyi Bakanlık, ilmî organlarla bir araya gelmek suretiyle tetkik edecek, memleketimiz için en faydalı olan yolu seçcek, bunların nasıl yapılacağına dair bir tüzük hazırlayıp tanzim edilecek, bu tüzük Danıştaya gidecek, tasdik edilecek ondan sonra tatbikata başlanacaktır. Mesele bundan ibarettir. Yoksa bir ay sonra yürürlüğe girmiş, bu kadar önemli değildir.

Mesleki de eczacı olan çok değerli arkadaşımın kızamık konusunda söylediklerine, konu ile ilgisi olmadığı için cevap vermek imkânından mahrumum. Tahmin ediyorum ki değerli Başkanımız o kadar müsamaha etmiyecektir. Ama kızamık aşısının daha dünyada çok ilerlemiş memleketlerde dahi henüz tabikine başlanabildiğine ve şu yakın günlerde daha kıza-

mıkta müessir olduğu tahmin edilen ve zannedilen bir aşının bulunmuş ve tatbikine başlanmış olduğunu değerli arkadaşım çok iyi bilir. Kızamıktan ölümler kızamıktan dolayı değil, kızamık sonundaki ihtilâtlardan dolayı olduğunu değerli arkadaşım çok iyi bilir. Aslında Türkiye'de kızamıktan mütevellit ölümlerin geri kalmış bir memleket olarak birçok sosyal sebepleri bulunduğunu ve bunların değil bir iktidar devresinde, birkaç iktidar devresinde dahi tamamen önlenebilmesinin çok kolay olmadığını üç devrelik beşer yıllık plânların tanzim edildiğini değerli arkadaşım çok iyi bilirler.

Bu itibarla, derinliğine demiyeceğim ama sadece bir hususu muhterem arkadaşım müsamaha ile karşılamalı idi. Ama bir hususu Yüce Meclis müsamaha ile karşılamalıdır. Karşınızda C. H. P. adına bu kürsüden konuşan bu arkadaşınız bu kanun tasarısının memleket için faydalı olduğu inancı ile bu kürsüde bunu savunmuş olan bir arkadaşınızdır. Bu yüzden kendisi de birçok ithamlarla karşı karşıya bırakılmıştır. Eğer bir arkadaşımız bu kanun tasarısının kanunlaştığı günden bu kanun tasarısının 4 koalisyon Hükümetinin sorumlu kişileri takibetmiş ve benimsemiştir diyorsa bunu fazla görmiyeceğinizi, haklı bulacağınızı kabul ediyorum. Değerli arkadaşlarıma grupum adına yaptığım konuşmalarımın kanun tasarısının müzakeresi sırasında haksız olarak Grupumun muhatap tutulduğu ithamlar sebebiyle yaptığımı belirterek saygılarımı sunarım. (Ortadan alkışlar.)

AHMET BİLGİN (Kırşehir) — Sayın Başkan, Kemal bey madem Grupu adına söz istedi, tümü üzerinde konuştu. Ben de Grup adına söz istiyorum.

BAŞKAN — Ne söyliyecekseniz madde üzerinde buyurun efendim.

AHMET BİLGİN (Kırşehir) — Tümü üzerinde konuşursa ben de söz istiyeceğim demiştim.

ASIM EREN (Niğde) — Madde üzerinde söz istemiştim efendim.

BAŞKAN — Buyurun, madde hakkında sayın Eren.

ASIM EREN (Niğde) — Pek Muhterem arkadaşlarım, iki nokta hakkında mâruzatta bulunacağım ve 10 ncu maddenin bendenizden evvel grupumuz adına konuşan sayın Kemal Demir'e paralel ve onu destekleyici şekilde olarak hakikaten metninin isabetli olmadığını arz edeceğim.

Birinci arz edeceğim nokta şu: Cumhuriyet Senatosunca tadilen kabul edilen ikinci madde metninde bir yönetmelik hazırlanması mecburiyeti vardır. Bu yönetmeliğin hazırlanmasından önce zaten tatbikat yapılamıyacağına göre demek ki, zaman istiyen bir maddedir ve tatbikat ancak bu yönetmeliğin hazırlanmasına bağlıdır. Öyle iken bu ikinci madde birinci maddeyle birlikte hemen yürürlüğe girer denmiş. Buna aksi istikamette içinde tüzük yapılmasını icabettiren bir metin bulunan üçüncü ve diğer maddeler üç ay sonra yürürlüğe girer denmiş. Yani Kanunun tatbiki bakımından vakit istiyen ikinci madde vakit istiyen üçüncü maddenin aynı prosedüre tabi tutulmamış, ikisi de, biri tüzük, biri yönetmelik istediği halde, tüzük istiyen madde üç ay sonra tatbik edilir, denmiş. Yönetmelik istiyen madde hemen tatbik edilir denmiş ki, pratik düşünce ve mantık itibariyle bir insicam maddenin talebinde yok. Yani 10 ncu maddenin 1 ve 2 nci maddeler hemen tatbik edilir demesi üçüncü madde ile çelişmektedir ve doğru değildir. Bu itibarla biri tüzük iki yönetmelik istiyen iki maddeden birisinin hemen uygulanmasını istemek, diğerinin üç ay sonra tatbikini istemek, zannediyorum ki tatbikçi için pek mantıki bir düşünce olmuyor.

İkinci nokta şudur efendim:

Muhterem arkadaşlarım, «yürürlüğe girer» demek «tüzük yapılır» hükmünün de ancak o vakit başlaması demektir. Şimdi üçüncü madde üç ay sonra yürürlüğe gireceğine göre tüzük yapılmasına da üç ay sonra mı başlanacak?

Çünki bir kanunun yürürlüğe girebilmesi için o kanun kesinleşecek, Resmî Gzetede çıkacak, ondan sonra yürürlük tarihinde, bundan (3 ay sonra işe başlıyacak) dendiğine göre 3 ay sonra ancak kanunun o hükmünün emrettiği üniversite hocaları, ilgili uzmanların toplanması filân ele alınabilecek ve bu hususta emir ancak o vakit verilebilecek.

Sayın Bakanlık mensupları bana derlerse ki «hayır, kanun Resmî Gazetede çıkar çıkmaz 3 ayı beklemeyiz, bu komisyonu kurarız, onlarda tüzük hazırlıklarına başlarlar.» bu olmaz, o vakit kanun tatbik edilmeye başlanmış olur. Yani kanun teknik ve anlayışı bakımından maddenin tedvin şekli de hatalıdır kanısındayız. Tüzüğün hemen

hazırlanmasına başlanması demek, bu kanunun meriteyile beraber tatbika girmesi demektir. O halde tüzüğü tutup üç ay sonraki bir meriyet tarihine bağlamak da hani, eski tabirle nefsülemre uygun değildir. O itibarla bu noktada da hata vardır. Bendeniz de grupumuz adına konuşan sayın Kemal Demir arkadaşımın temennisine aynen iştirak ediyorum. Millet Meclisince evvelce kabul edilen metin her bakımdan doğrudur. Haddizatında bendenize sorarlarsa bütün Kanunun tatbikine üç, hattâ altı ay sonra başlanması fikrindeyim. Çünük Türkiye'ye yeni bir sosyal tedbir geliyor. Öyle bir tedbir ki, henüz tecrübe edilmemiş olan bu alanda mukadderatımız bahis konusu. Ama şimdi artık onu münakaşa edecek zamanda değiliz. Madde metni üzerindeki tadilât tekliflerini ancak arzetmekle sınırlı durumdayız. Haddizatında Türkiye'de içinde sterilizasyon yani kısırlaştırmanın her şekli dâhil olmak üzere, rahmin tahliyesi dâhil olmak üzere, türlü türlü çocuk yapma imkânlarını selbetmek meseleleri Türkiye'ye ilk defa giriyor. Belki bir ikisi hastalık sebebiyle eskiden mevcut idi. Ama şimdi sokulan hükümler Türkiye için yepyenidir.

Şunu da kaydetmekti, dünyanın her yerinde bu mücadele halinde olan bir problemdir. Öyle iken şimdi biz bunu çok ileri bir hamle olarak kabul ettik. Bendenize sorsalardı, bu madde altı ay sonra bile uygulanır deselerdi, tümü ile birlikte bu tasarı daha doğru olurdu. Kaldı ki şimdi bir kısmını hemen tatbika geçirmek, yönetmelikle ilgili madde hemen tatbik edilir demek çok tuhaf bir acelecilik olur ve yönetmelik yapılmadan nasıl tatbik edilir, anlamadığım için hakikaten bir anlaşılmaz bir madde halinde karşımızda bulunmaktadır. Bu noktalarda bendeniz temenni ediyorum, sayın Komisyon kabul buyursunlar Millet Meclisinin kabul buyurduğu metni kabul edelim. Böylece hepsi birden meriyete girsin ki yönetmelik ve saire Resmî Gazetede çıkar çıkmaz yapılmasına başlansın ve ondan sonra da tatbikat, hastaneler ve sıhhi müesseselerde yerini bulsun.

Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Madde hakkında söz istiyen?

Açık oylamaya iştirak etmemiş arkadaşımız var mı? 1965 bütçesi harcamalarına yetki veren kanun için oylama işlemi bitmiştir.

Buyurun Sayın Balım.

ALİ İHSAN BALIM (İsparta) — Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım;

Nüfus Plânlaması Kanununun yürürlükle ilgili bu son maddesinde Cumhuriyet Senatosunun getirdiği değiştirişi benimsemekte gerçekten zaruret vardır. Zira insan sağlığı ve hayatla ilgili bu derecede önemli bir kanunda bu kanunun nasıl tatbik edileceği, nasıl yürütüleceğine dair yönetmelikler, tüzükler hazır olmaksızın derhal tatbikata başlarsak pekçok karışıklıklar meydana gelecektir ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığını ilgilendiren yönetmeliği ve tüzükleri hazır olmaksızın çıkarılmış kanunların yürürlüğe konulmasında bundan önceki tatbikatta aksaklıklar olmuştur. Meselâ Haziran 1964 içerisinde bir Hekimlere tazminat Kanunu çıkarılmıştır, Yüce Meclislerden bu kanunun tatbikata konulabilmesi, elde yönetmelik hazır olmadığı için, zannımca 1964 Aralık ayına kadar sallanmıştır. Demek ki elde lüzumlu yönetmelikler ve tüzükler hazır olmaksızın bu derece önemli bir kanunu derhal yürürlüğe koymaya kalkışmak pek çok mahzurları ortaya koyacaktır. Lûtfen hatırlıyalım ki, biz bâzı maddeleri aylar sonra yürürlüğe giren çok kanun ısdar ettik burada. Bilfarz meşhur TRT Kanunu bunlardan biridir. Kanun çıkışından 6 ay sonra yürürlüğe girdi. Sonra, İcra ve iflâs Kanunu da bunlardan birisidir, aylar sonra dahi henüz yürürlüğe girmedi. Meselâ fevkalâde mühim bir kanun olan Sosyal Sigortalar Kanunu da böyledir. Meclislerin bu kanunu ısdar edişinden aylarca sonra yürürlüğe girmek imkânı olabilmiştir. Demek ki, bu kanunun bâzı maddelerinin ancak yönetmelik çıktıktan sonra yürürlüğe girmesi yadırganacak bir hüküm değildir ve başlangıçta arz ettiğim hususlar nazarı dikkate alınırsa Yüce Senatonun yürürlük maddesinde böyle bir hüküm getirmesi bâzı maddelerin uygulanabilmesi için yönetmeliğin ve lüzumlu tüzüğün hazırlanması için birkaç aylık bir zaman ayırması fevkalâde isabetli ve doğrudur.

Sonra diğer bir hususa da müsaadenizle işaret etmek isterim. Çok muhterem eski Sayın Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Kemal Demir Bey buna işaret etmeselerdi gerçekten ben de dokunmıyacaktım. Arkadaşlarım, kanun bu haliyle, kanaatimiz odur ki, kendisinden beklenilen faydaları vermiyecektir ve karşımıza pek çok karışıklıklar getirecektir ve sonunda bu kanun kontraseptif ilâçların rasgele herkes tarafından

alınan ilâçların rasgele herkes tarafından gelişi güzel alınmasından başka bir netice getirmemiştir, şeklinde bir icmal yapar. Birkaç senelik tatbikattan sonra bu kanundan elde edilen neticeler fevkalâde ümidedildiği şekilde başarılı olmamıştır dersek hatalı olmaz. Bu kanun parlak bir istikbal vadetmiyor. Ancak, malûm, kontraseptif ilâçların kullanılmasını gelişi güzel serbest bırakıyor. Çünkü diğer ahkâmı bu binlerce köylere kadar Sağlık Bakanlığının el uzatarak, her ailenin haremine girerek, tatbik edebilmesi konusu fevkalâde güç bir konudur. Kaldı ki, biz bu kanun müzakeresi sırasında Millet Meclisinde bunun esasına, «Bu aile plânlaması olmalıdır, aileleri önplâna almalıyız, hekimler kontrol etsin, bu ilâçlar hekimlerin kontrolu altında verilsin.» dediğimiz zaman buna şiddetle mümanaat edilmiştir ve ferdin lüzum ve ihtiyaç hissettiği anda bu ilâçların alabilmesi esası kabul edilmiştir. Binaenaleyh kanun hakkında fevkalâde iyimser bir durumda olmadığımızı ve Sayın Demir'in iyimserliğine iştirak edemiyeceğimizi de saygı ile arz ederim.

BAŞKAN — Sayın Kırca.

COŞKUN KIRCA (İstanbul) — Efendim, ortada tamamiyle kanun ve mevzuat tedvinine mütaallik teknik bir konu vardır. Gerekçede deniyor ki, «Cumhuriyet Senatosu; yönetmelik ve tüzük hazırlanması zamana ihtiyaç göstereceğinden kanunun birinci ve ikinci maddelerinin üç ay sonra yürürlüğe girmesi esasını kabul etmiştir ve 10 ncu maddede bu şekilde değiştirilmiş, Komisyonumuz da bu değişikliği benimsiyor.»

Şimdi bir kere bu gerekçe ile maddenin yazılışı biribirine katiyen tetabuk etmemektedir. Bu kanuna göre yönetmelik ikinci maddeye göre hazırlanacaktır. İkinci maddenin son fıkrası (Nüfus plânlamasında ilâç ve araçların niteliği ile tatbikata ait yönetmelik Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı tarafından, aralarında Tıp Fakültesi öğretim üyelerinin de bulunduğu bir Komisyondan yazılı mütalâası alınmak suretiyle tesbit edilir.) Şimdi bu noktada gerekçeye göre görülüyor ki, bu yönetmeliğin hazırlanması için zaman bırakılsın, Halbuki maddeye bakılınca bu yönetmeliğin hazırlanması için ayrıca bir zaman bırakılmasının derpiş edilmediği anlaşılıyor. «Madde 10. — Bu kanunun 1 ve 2 nci maddeleri yayını tarihinde yürürlüğe girer.» Şu hale göre madde metni ile kanunun gerekçesi arasında mutabakat yok.

Tüzük ne noktadan hazırlanacak? 3 ncü maddenin son fıkrasında; «Müdahale yolu ile rahmin tahliyesiyle ilgili esaslar, hastalıklar, tahliyenin yapılabileceği yer ve kurumlar ile âcil hallerin nelerden ibaret bulunduğu ve yapılacak ihbarın şekil ve mahiyeti Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca çıkarılacak bir tüzükle düzenlenir.

4 ncü maddenin de ilk fıkrası diyor ki :

«Bir kadının gebe kalmamasını gerektirecek bir hastalık ve arıza ile mâlûl olduğu veya bir erkek veya bir kadının irsen intikal eden vahim bir hastalığı olduğu tıbben sabit olursa bunların çocuk yapma kabiliyetinin cinsi ihtiyaçlarının tatminine mâni olmadan izalesi için gerekli müdahaleler Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının yetkili kılacağı kurulların objektif âraza dayanan gerekçeli raporlariyle yapılabilir.

Bu hususla ilgili esaslar, hastalıklar ve müdahalenin yapılabileceği yerler üçüncü maddede çıkarılacağı bildirilen tüzükle belli edilir.»

Şimdi işte 3 ncü maddenin son fıkrasında ve 4 ncü maddenin ilk fıkrasında yer alan hususlar tüzükle düzenlenecek..

Bu üçüncü maddede bir maddi hata da var. Artık geçti, kabul edildi, üzerinde durulmaz, tashih bakımından söylüyorum : Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı tarafından tüzük çıkarılmaz, Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılır, olsa olsa bu tüzüğü Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı tasarı olarak hazırlar. Bakanlar Kuruluna sevk eder, o da Danıştaya gönderir.

Şimdi bir kanun maddesi yürürlüğe girdiği anda kanuniyet kesbeder. Kanuniyet kesbetmeden ne idare için, ne Bakanlar Kurulu için tüzük çıkarmak ve hazırlamak mecburiyeti doğar, ne de Danıştay henüz kanunlaşmamış olan hususların tüzükle tanzimi hususlarında hazırlanan tasarıyı inceliyebilir, Anayasanın 107 nci maddesi (Bakanlar Kurulu kanunun uygulanmasını göstermek veya kanunun emrettiği işleri belirtmek üzere kanunlara aykırı olmamak şartiyle Danıştayın incelemesinden geçirmek suretiyle tüzükler çı-

karabilir) diyor. 10 ncu madde Senatodan geldiği gibi aynen kanunlaşırsa ne zaman kanuniyet kesbedecektir? Neşrinden 3 ay sonra. Binaenaleyh neşrinden ancak 3 ay sonra bu tüzüğü hazırlamak mükellefiyeti doğar, bir. Bu bakımdan beklenen zaman tasarrufu da sağlanmaz, bu mükellefiyet üç ay sonra ertelenmiş olur.

İkincisi Danıştay zannedildiği gibi 3 ay geçmeden önce kendisine gönderilecek tüzük tasarısını o anda tatbiki mevzuubahsolmıyan, kanuniyet kesbetmemiş bir kanun hükmünü incelemek üzere çalışma yapamaz. Binaenaleyh, burada istical diye bir şey yok. Zaten istical diye bir şey olması da mevzuubahis değildir. Bakınız, yönetmeliğe ve tüzüğe mütaallik hükümler yakından incelendiği zaman anlaşılır ki, esasen bu kanunun bütün maddeleri neşri anında yürürlüğe girse bile bu kanunun mevkii tatbika intikali ancak 3 ncü maddede gerekli yönetmeliğin 3 ncü ve 4 ncü maddelerde bahis mevzuu olan tüzüklerin yapılabilmesine bağlıdır. Ne diyor? Nüfus plânâlamasında kullanılacak ilâç ve araçların niteliği ile tatbikata ait yönetmelik Sağlık Bakanlığı tarafından hazırlanır, diyor. Bu ilâç ve araçlar belli olmadan bu kanunu tatbike imkân var mı? Yok. Binaenaleyh, bu kanun fiilen ne zaman tatbik edilecektir? Şu yönetmelik hazırlanınca tatbik edilecektir, yürürlüğe girince tatbik edilecektir. Bu üçüncü maddenin, üçüncü fıkrası hükümlerine ne zaman tatbik edilebilecektir? Tüzük yürülüğe girince. Dördüncü maddenin 1 nci fıkrası da ancak bu tüzük yürürlüğe girince tatbik edilecektir. Bunlar zaten bu maddelerin kendi hükümleri icabıdır. Şu halde kanunun bütün maddeleri nesri ânında yürürlüğe girer demek kanun fiilen tatbik edildiği anda yürürlüğe girer demektedir. Ve tüzükler yönetmelikler hazırlanmadığı için bundan türlü mahzurlar doğar demek değildir. Çünkü kanun o Yönetmelik ve Tüzükler Resmî Gazetede intişar edip yürürlüğe girmeden zaten mevkii tatbike konamayacatır. Ancak eğer onuncu madde Senatodan geldiği şekilde benimsenirse ne idare bu tüzüğü zamanında hazırlamak için mükellefiyetine zamanında kavuşabilecektir, ne de Danıştay 3 ay sonra yürürlüğe girmeden üç aydan evvel kendisine sevk edilecek bu Tüzük tasarısını incelemek mevkiinde olacaktır.

Şimdi kaldı ki, bu Cumhuriyet Senatosu maddesinin benimsenmesi demek, bu maddenin Karma Komisyona havalesi demektir. Karma Komisyonun getireceği metin de behemehal bu kanun aynı anda yürürlüğe girecektir şeklinde olmak şart değildir. Doğru bir tedvin tarzı Balım arkadaşımızın biraz evvel bahsettiği gibi hiç de meşhur olmaması icabeden meşhur TRT Kanunu dolayısiyle olduğu gibi tüzük şu kadar zamanda hazılanır, denir, tüzük şu kadar zamanda hazırlanır ve madde de, tüzük hazırlanınca yürürlüğe girer diyerek tanzim edilirse, hem Balım arkadaşımız tatmin edilmiş olur, hem de tüzük daha evvelden hazırlanıp Danıştayca da incelenmek imkânı hâsıl olur. Binaenaleyh Karma Komisyonun asıl getirmesi gereken metin, bu kanunun bütün maddeleri aynı zamanda yürürlüğe girer diyen bir metin de değildir. Tamamiyle onun dışında bir metin de olabilir ve benim kanaatimce böyle olmalıdır. Ama şu kanuni tesbit zaruretinden doğan hususun kabulü de bize elzem gibi görülmektedir. Bu kabul edilmediği takdirde asıl lüzumsuz gecikmeler doğacaktır ve her halûkârda tüzük yine de zamanında hazırlanamıyacaktır.

BAŞKAN — Madde hakkında başka söz istiyen? Yok.

Efendim Kemal Demir arkadaşımız grupu adına maddenin benimsenip benimsenmemesi hakkında bir temennileri var. Fakat komisyonun metni üzerinde müzakerelerimiz cereyan ettiği için zaten benimsenip benimsenmemeyi oyunuza sunacağım. Heyet benimsediği takdirde arzularınız yerine gelmiş olur. Onun için önergenizi oya koyamıyacağım.

Efendim, 10 ncu maddenin Cumhuriyet Senatosunca tedvin edilen şeklini komisyonumuz benimsemiştir. Benimsemeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Benimseme kabul edilmiştir.

Tasarı kanunlaşmıştır. Memlekete millete hayırlı olsun.

SABRİ KESKİN (Kastamonu) — Bundan sonra gelen Kanunu da görüşelim. Zaten bir maddelik kısa bir kanun.

BAŞKAN — Evet görüşeceğiz. Senatodan gelen bir iştir ve bir maddeliktir.

3. — Cumhuriyet Senatosu Kastamonu Üyesi Ahmet Nusret Tuna'nın, Anayasayı ihlâl suçundan Yüksek Adalet Divanınca mahkûm edilenlerin cezalarının kısmen affı hakkındaki 78 sayılı Kanunun 2 nci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkındaki kanun teklifine dair Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı tezkeresi ve Cumhuriyet Senatosunca yapılan değişiklikler hakkında Millet Meclisi Adalet Komisyonu raporu (Millet Meclisi 2/771; Cumhuriyet Senatosu 2/152) (Millet Meclisi S. Sayısı : 814 e 1 nci ek, Cumhuriyet Senatosu S. Sayısı: 554)

BAŞKAN — Raporu okutuyorum.

(Adalet Komisyonu raporu okundu.)

EMİN PAKSÜT (Ankara) — Efendim, bu kadar az arkadaşla bu kanunu neden görüşelim? Yarın görüşürüz. Ekseriyet olmadan görüşmiyelim. (C. H. P. sıralarından beş kişi ayağa kalktı ve ekseriyetin olmadığını söyleyip yoklama yapılmasını istedi.)

BAŞKAN — Ekseriyetin olmadığını mı söylüyorsunuz? Beş kişi ekseriyetin olmadığını söylüyor. Peki arkadaşlarımızın iddia ettiği gibi ekseriyetin olmadığını esasen biz de görüyoruz. Onun için tasarının konuşulmasını gelecek birleşime bırakıyorum.

Açık oylamaları okutuyorum. Bir dakika lûtfedin.

Yüksek Başkanlığa

Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları Türk Anonim Şirketindeki yolsuzluk iddialarını incelemek üzere kurulması kabul edilen Meclis Araştırma Komisyonu üye seçimine 199 üye katılmış ve neticede aşağıda isimleri yazılı üyeler hizalarında gösterilen oyları almışlardır.

Arz olunur.

Üye Kemal Ataman — Üye Haldun Kısayol

Üye Nuri Ahıskalıoğlu

Nihat Berkkan	:	136
Sait Mutlu	:	56
Fuat Ümit	:	7
		199

BAŞKAN — Aranan nısap temin edilemediği için gelecek birleşimde tekrarlanacaktır.

Açık oylama sonucunu okutuyorum:

1965 malî yılı bütçeleri kanunlaşıncaya kadar Devlet harcamalarına yetki veren 19.2.1965 günlü ve 544 sayılı Kanunda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısına oy veren milletvekilleri sayısı 78 dir. 74 kabul, 2 ret ve 2 çekinser oy çıkmıştır.

Aranılan nısap temin edilemediğinden gelecek birleşimde oylama tekrarlanacaktır.

Vaktin gecikmiş olması sebebiyle 2 Nisan Cuma günü saat 15 te toplanılmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma saati : 18,55

1965 malî yılı bütçeleri konunlaşıncaya kadar Devlet harcamalarına yetki veren 19 . 2 . 1965 günlü ve 544 sayılı Kanunda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısına verilen oyların sonucu

(Nısap yoktur.)

Üye sayısı :	450
Oy verenler :	78
Kabul edenler :	74
Reddedenler :	2
Çekinserler :	2
Oya katılmıyanlar :	359
Açık üyelikler :	13

[Kabul edenler]

ADANA
Yusuf Aktimur
Ahmet Savrun

ANKARA
Burhan Apaydın
Raif Aybar
İsmail Gence
İbrahim İmirzalıoğlu
Emin Paksüt
Zühtü Pehlivanlı
Ahmet Üstün
Ferhat Nuri Yıldırım

ANTALYA
Etem Ağva
İhsan Ataöv
Hasan Fehmi Boztepe

ARTVİN
Nihat Ata

AYDIN
Orhan Apaydın

BİTLİS
Nafiz Giray

BOLU
Kemal Demir
Kâmil İnal

BURSA
Hikmet Akalın
Cevdet Perin
İsmail Yılmaz

ÇANAKKALE
Burhan Arat
Şefik İnan

ÇANKIRI
Rahmi İnceler

ÇORUM
Nuri Ahıskalıoğlu

DENİZLİ
Mehmet Çobanoğlu
Remzi Şenel

EDİRNE
İlhami Ertem
Nazmi Özoğul

ERZURUM
Nihat Diler
Gıyasettin Karaca

ESKİŞEHİR
Celâlettin Uzer

GÜMÜŞANE
Sabahattin Savacı

İSPARTA
Ali İhsan Balım

İSTANBUL
İbrahim Abak
Ziya Altınoğlu
Nurettin Bulak
Ratip Tahir Burak
Ali Coşkun Kırca
İsmail Hakkı Tekinel

İZMİR
Şükrü Akkan
Mehmet Ali Aytaş
Muzaffer Döşemeci
Ziya Hanhan
Nihad Kürşad
Kadri Özek

KARS
Kemal Güven
Kemal Kaya

KASTAMONU
Sabri Keskin
Osman Zeki Oktay

KIRKLARELİ
Abdurrahman Altuğ

KIRŞEHİR
Ahmet Bilgin

KONYA
Kemal Ataman
İhsan Kabadayı
Kadircan Kaflı

KÜTAHYA
Sezai Sarpaşar
Sadrettin Tosbi

MUĞLA
Adnan Akarca
Hilmi Baydur
Cevdet Oskay
İlhan Tekinalp

NİĞDE
Asım Eren
Ruhi Soyer

ORDU
Ferda Güley

SAKARYA
Ekrem Alican

TOKAT
H. Ali Dizman
Zeyyat Kocamemi

URFA
Osman Ağan
Bekir Sami Karahanlı

UŞAK
Ahmet Tahtakılıç

VAN
İhsan Bedirhanoğlu

YOZGAT
İsmet Kapısız
Turgut Nizamoğlu

ZONGULDAK
Mehmet Ali Pestilci

[Reddedenler]

İSTANBUL
Reşit Ülker

TEKİRDAĞ
Turhan Kut

[Çekinserler]

ANTALYA
Nihat Su

KIRŞEHİR
Halil Özmen

[Oya katılmıyanlar]

ADANA
Hasan Aksay
Ali Bozdoğanoğlu
Mehmet Geçioğlu
Kasım Gülek
Ahmet Karamüftüoğlu
Melih Kemal Küçüktepepınar
Cavit Oral
Kemal Sarıibrahimoğlu
İbrahim Tekin
Ahmet Topaloğlu (B.)

ADIYAMAN
Arif Atalay
Mahmut Deniz
Mehmet Özbey
Ali Turanlı

AFYON KARAHİSAR
Halûk Nur Bâki
Veli Başaran
Hasan Dinçer (B.)
Şevki Güler
Mehmet Turgut (B.)
Asım Yılmaz
Şükrü Yüzbaşıoğlu

AĞRI
Nevzat Güngör
Kerem Özcan
Rıza Polat

AMASYA
Reşat Arpacıoğlu
Mustafa Kemal Karan
İsmail Sarıgöz
Nevzat Şener

ANKARA
İsmail Rüştü Aksal
Hüseyin Ataman (B.)
Nihat Berkkan
Osman Bölükbaşı
Fuat Börekçi
Bülent Ecevit
Mustafa Kemal Erkovan
Muhlis Ete
İbrahim Sıtkı Hatipoğlu
İhsan Köknel
Mehdi Mıhçıoğlu
İlyas Seçkin
Abdülhak Kemal Yörük

ANTALYA
Ömer Eken
Rafet Eker
Nazmi Kerimoğlu

ARTVİN
Sabit Osman Avcı
Saffet Eminağaoğlu

AYDIN
Hilmi Aydınçer
Melâhat Gedik
Mustafa Şükrü Koç
Nedim Müren
Reşat Özarda
İsmet Sezgin

BALIKESİR
Cihat Bilgehan (B.)
Ahmet Aydın Bolak
Kaya Bulut
Mithat Şükrü Çavdaroğlu
Gökhan Evliyaoğlu
Fenniî İslimyeli
Cevat Kanpulat
Ahmet İhsan Kırımlı
Süreyya Koç
Mehmet Tiritoğlu
Cihat Turgut

BİLECİK
Şadi Binay
Orhan Tuğrul

BİNGÖL
M. Sıddık Aydar
Halit Rıza Ünal

BİTLİS
Müştak Okumuş

BOLU
Zeki Baltacıoğlu
Turgut Çulha
Ahmet Çakmak
Fuat Ümit

BURDUR
Fethi Çelikbaş
Mehmet Özbey
Nadir Yavuzkan

BURSA
Edip Rüştü Akyürek
Sadrettin Çanga
İbrahim Öktem
Ekrem Paksoy
Mustafa Tayyar
Ahmet Türkel
Ziya Uğur
Baha Cemal Zağra

ÇANAKKALE
Ahmet Nihat Akay
Süreyya Endik
Refet Sezgin

ÇANKIRI
Kâzım Arar
Şaban Keskin
Nurettin Ok (Bşk. V.)

ÇORUM
Muzaffer Dündar
Abdurrahman Güler
Hilmi İncesulu
Faruk Küreli
Necmi Ökten
İhsan Tombuş

DENİZLİ
Sinan Bosna
İsmail Ertan
İbrahim Kocatürk
Hüdai Oral (İ.)
Âtıf Şohoğlu

DİYARBAKIR
Adnan Aral
Şehmus Arslan
Yusuf Azizoğlu
Hilmi Güldoğan
Recai İskenderoğlu (B.)
Vefik Pirinççioğlu
Alp Doğan Şen

EDİRNE
Talât Asal
Süleyman Bilgen (İ. Ü.)
Fahir Giritlioğlu

ELÂZIĞ
Nurettin Ardıçoğlu
Naci Güray
Hürrem Müftügil
Ömer Faruk Sanaç
Kemal Satır

ERZİNCAN
Hüsamettin Atabeyli
Zeynel Gündoğdu
Sadık Perinçek
Naci Yıldırım

ERZURUM
Ertuğrul Akça
Turhan Bilgin
Cevat Dursunoğlu
Şerafettin Konuray
Adnan Şenyurt
Tahsin Telli

ESKİŞEHİR
Şevket Asbuzoğlu
İbrahim Cemalcılar
Ertuğrul Gazi Sakarya
Seyfi Öztürk (B.)
Aziz Zeytinoğlu

GAZİANTEP
Osman Orhan Bilen
Muzaffer Canbolat
Ali İhsan Göğüş
Hüseyin İncioğlu
Kudret Mavitan
Mithat San (B.)
Süleyman Ünlü

GİRESUN
Ali Cüceoğlu
Mustafa Kemal Çilesiz
Nizamettin Erkmen
İbrahim Etem Kılıçoğlu
Ali Köymen
Naim Tirali

GÜMÜŞANE
Halis Bayramoğlu
Necmeddin Küçüker
Nureddin Özdemir

HAKKÂRİ
Ahmet Zeydan

HATAY
Bahri Bahadır
Ali Muhsin Bereketoğlu
Abdullah Cilli
Ahmet Sırrı Hocaoğlu
Şekip İnal (B.)
Sâki Zorlu

İÇEL
Mazhar Arıkan
Mehmet Ali Arslan
Burhan Bozdoğan
Yahya Dermancı
Celâl Kılıç
Sadık Kutlay
İhsan Önal

İSPARTA
Lokman Başaran
Sadettin Bilgiç

İSTANBUL
Cihad Baban
Suphi Baykam
Ferruh Bozbeyli
(Bşk. V.)
Tahsin Demiray
Ömer Zekâi Dorman
(B.)
Saadet Evren
Orhan Eyüboğlu
Fahrettin Kerim Gökay
Muhiddin Güven
Hilmi Oben
Ahmet Oğuz
Oğuz Oran
Şahabettin Orhon
Naci Öktem
Vahyi Özarar
İlhami Sancar
Selim Sarper
Hüsamettin Tiyanşan
Sabri Vardarlı
Abdurrahman Yazgan
Mâlik Yolaç
Zeki Zeren

İZMİR
Osman Sabri Adal
Şeref Bakşık
Ali Naili Erdem (B.)
Arif Ertunga
İhsan Gürsan (B.)
Saim Kaygan
Necip Mirkelâmoğlu
Şinasi Osma
Mustafa Uyar
Lebit Yurdoğlu

KARS
Necmettin Akan
Lâtif Aküzüm
Hasan Erdoğan
Kemal Okyay
Sırrı Öktem
Bahtiyar Vural
Rıza Yalçın

KASTAMONU
Avni Doğan
Fethi Doğançay
İhsan Şeref Dura
Ali Özdikmenli
İsmail Hakkı Yılanlıoğlu

KAYSERİ
Abdülhalim Aras
Turhan Feyzioğlu
Mehmet Göker
Hüsamettin Gümüşpala
Vedat Âli Özkan
Mehmet Sağlam
Bahri Yazır
Mehmet Yüceler

KIRKLARELİ
Mehmet Alâeddin Eriş
Fikret Filiz
Hasan Tahsin Uzun

KIRŞEHİR
Memduh Erdemir

KOCAELİ
Şahabettin Bilgisu
Nihat Erim
Hâldan Kısayol
Süreyya Sofuoğlu

KONYA
Selçuk Aytan
İrfan Baran (B.)
Ahmet Gürkan
Ömer Kart
Mekki Keskin Bşk. V.)
Abdüssamet Kuzucu
Rüştü Özal
Fakih Özfakih
Fakih Özlen
Faruk Sükan (B.)
Vefa Tanır
Cahit Yılmaz
Sait Sına Yücesoy

KÜTAHYA
Ahmet Bozbay
Ali Erbek
Mehmet Kesen
Rauf Kıray

MALATYA
H. Avni Akşit
Nurettin Akyurt
Mehmet Delikaya
Ahmet Fırat
İsmet İnönü
Halit Ziya Özkan

MANİSA
Neriman Ağaoğlu
Süleyman Çağlar
Muammer Erten
Şevket Raşit Hatipoğlu
Yakup Kadri Karaosmanoğlu
Nusret Köklü
Hurrem Kubat
Hilmi Okçu
Yakup Yakut
Nahit Yenişehirlioğlu

MARAŞ
Kemal Bağcıoğlu
Kemalî Bayazıt
Hasan Fehmi Evliya
Ali Hüdayioğlu
Enver Kaplan
Adnan Karaküçük

MARDİN
Mehmet Ali Arıkan
Esat Kemal Aybar
Şevki Aysan
Vahap Dizdaroğlu
Seyfi Güneştan
Talât Oğuz

MUĞLA
Turan Şahin

MUŞ
Sait Mutlu
Sami Öztürk

NEVŞEHİR
Halit Fikret Aka
Ramazan Demirsoy
Ali Baran Numanoğlu

NİĞDE
Mehmet Altınsoy (B.)
Haydar Özalp
Oğuzdemir Tüzün

ORDU
Yusuf İzzettin Ağaoğlu
Refet Aksoy
Ata Bodur
Orhan Naim Hazinedar
Arif Hikmet Onat
Şadi Pehlivanoğlu
Ata Topaloğlu

RİZE
Erol Yılmaz Akçal
Arif Hikmet Güner
Fuad Sirmen (Başkan)
Cevat Yalçın

SAKARYA
Burhan Akdağ
Nuri Bayar
Muslihittin Gürer
Hami Tezkan
Yusuf Ulusoy

SAMSUN
Ali Fuat Alişan
Mehmet Başaran
Nurettin Ceritoğlu
Fevzi Ceylân
Bahri Cömert
Kâmran Evliyaoğlu
Fevzi Geveci
Hâmit Kiper
İlyas Kılıç

Hüseyin Özalp
Osman Şahinoğlu

SİİRT

Cevdet Aydın
Süreyya Öner
Hayrettin Özgen
Adil Yaşa

SİNOP

Mahmut Alicanoğlu
Mustafa Kaplan
Cemil Karahan
Haşim Tarı (İ.)

SİVAS

Adil Altay
Rahmi Çeltekli
İbrahim Göker
Rahmi Günay
Sebati Hastaoğlu
Ahmet Kangal
Cevad Odyakmaz
Güner Sarısözen
Reşat Turhan
Tahsin Türkay
Mahmut Vural

TEKİRDAĞ

Fethi Mahramlı
Hayri Mumcuoğlu
Orhan Öztrak

TOKAT

Sabahattin Baybura
Mehmet Kazova
Reşit Önder
Bekir Şeyhoğlu
Ali Rıza Ulusoy

TRABZON

Ali Şakir Ağanoğlu
Ekrem Dikmen
Selâhattin Güven
Nazmi Ökten
Ahmet Şener
Kâmuran Ural
Ali Rıza Uzuner
Zeki Yağmurdereli

TUNCELİ

Vahap Kışoğlu
Fethi Ülkü

URFA

Atalay Akan
Kemal Badıllı
Kadri Eroğan
Sabri Kılıç
Celâl Öncel

UŞAK

Ali Rıza Akbıyıkoğlu
İbrahim Bulanalp

VAN

Müslih Görentaş (İ. Ü.)
Şükrü Kösereisoğlu

YOZGAT

İsmail Hakkı Akdoğan (B.)
Mustafa Kepir
Celâl Sungur
Veli Uyar

ZONGULDAK

Ahmet Fuat Ak
Kenan Esengin
Feyzi Fırat
Ramiz Karakaşoğlu
Sadık Tekin Müftüoğlu
Yusuf Ziya Yücebilgin

[Açık üyelikler]

Aydın	1	Manisa	1
Erzurum	1	Muş	1
Hatay	1	Trabzon	1
İsparta	1	Zonguldak	2
İstanbul	1		
İzmir	2		
Kocaeli	1	Yekûn	13

Millet Meclisi
GÜNDEMİ

85. BİRLEŞİM

1 . 4 . 1965 Perşembe

Saat : 15,00

I

A - BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — Aydın Milletvekili Reşat Özarda'nın, Ereğli Demir ve Çelik fabrikaları Türk Anonim Şirketindeki yolsuzluk iddialarını incelemek üzere, Anayasanın 88 nci maddesi gereğince kurulması kabul edilen Meclis Araştırma Komisyonuna bir üye seçimi.

2. — Giresun Milletvekili İ. Etem Kılıçoğlu'nun, İstanbul Emniyet Teşkilâtında kaçakçılık, hırsızlık, uyuşturucu madde, beyaz kadın ticareti ve bunlarla ilgili konularda inceleme yapmak üzere, Anayasanın 88 nci maddesi gereğince kurulması kabul edilen Meclis Araştırma Komisyonuna üye seçimi (10/19)

3. — Antalya Milletvekili İhsan Ataöv'ün, Devlet Radyosunun TRT Kanunu hükümlerini ihlâl edici tarafsız radyo olmaktan çıkıcı partizan bir davranış içerisinde bulunduğu iddia ve isnatlarının gerçek olup olmadığı hususunu incelemek üzere Anayasanın 88 nci maddesi gereğince bir Meclis Araştırma Komisyonu kurulmasına dair önergesi (10/20)

B - İKİNCİ DEFA OYA KONULACAK İŞLER

II

SORULAR, GENSORULAR VE GENEL GÖRÜŞME

ÖNCELİKLE GÖRÜŞÜLMESİ KARARLAŞTIRILAN İŞLER

× 1. — 1965 malî yılı bütçeleri kanunlaşıncaya kadar Devlet harcamalarına yetki veren 19 . 2 . 1965 günlü ve 544 sayılı Kanunda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı ve Cumhuriyet Senatosunca yapılan değişiklikler hakkında Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı tezkeresi ile Karma Bütçe Komisyonu raporu (M. Meclisi 1/822, C. Senatosu 1/454) (S. Sayısı : 923) [Dağıtma tarihi : 27 . 3 . 1965]

2. — Nüfus plânlaması hakkında kanun tasarısı dair Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı tezkeresi ve Cumhuriyet Senatosunca yapılan değişiklikler hakkında Millet Meclisi Plân Komisyonu raporu (Millet Meclisi 1/480; Cumhuriyet Senatosu 1/438) (S. Sayısı : 388); (Millet Meclisi S. Sayısı : 388 e 1 nci ek; Cumhuriyet Senatosu S. Sayısı : 530) [Dağıtma tarihi : 30 . 3 . 1965]

3. — Cumhuriyet Senatosu Kastamonu Üyesi Ahmet Nusret Tuna'nın, Anayasayı ihlâl suçundan Yüksek Adalet Divanınca mahkûm edilenlerin cezalarının kısmen affı hakkındaki 78 sayılı Kanunun 2 nci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkındaki kanun teklifine dair Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı tezkeresi ve Cumhuriyet Senatosunca yapılan değişiklikler hakkında Millet Meclisi Adalet Komisyonu raporu (Millet Meclisi 2/771; Cumhuriyet senatosu 2/152) (Millet Meclisi S. Sayısı : 814 e 1 nci ek, Cumhuriyet Sennatosu S. Sayısı : 554) [Dağıtma tarihi : 30 . 3 . 1965]

4. — Siyasi Partiler kanunu tasarısı ile Adana Milletvekilleri Kasım Gülek ve Kemal Sarıibrahimoğlu'nun, Siyasi partiler kanun teklifleri ve Geçici Komisyon raporu (1/560, 2/378, 2/591) (S. Sayısı : 527) [Dağıtma tarihi : 27 . 11 . 1963]

5. — Cumhuriyet Senatosu Adana Üyesi Mehmet Ünaldı ve iki arkadaşının, Cumhuriyet Senatosu Teşkilât kanunu teklifi ile Millet Meclisi İdare Âmirlerinin Türkiye Büyük Millet Meclisi Memurları Teşkilâtı hakkındaki 5509 sayılı Kanunu değiştiren 231 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin değiştirilmesine ve bu kanuna bâzı hükümler eklenmesine dair kanun teklifi ve Anayasa Komisyonu mütalâası ile Plân Komisyonu ve Maliye Komisyonu raporları (2/13, 2/85) (S. Sayısı : 655 e 1 nci ek) [Dağıtma tarihi : 22 . 2 . 1965]

(Devamı arkada)

IV

A - HAKLARINDA İVEDİLİK KARARI VERİLEN İŞLER

B - TÜZÜK GEREĞİNCE BİR DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

V

İKİ DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

A - İKİNCİ GÖRÜŞÜLMESİ YAPILACAK İŞLER

B - BİRİNCİ GÖRÜŞÜLMESİ YAPILACAK İŞLER

Dönem : 1
Toplantı : 4 **MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 388 e | nci ek**

Nüfus plânlaması hakkında kanun tasarısına dair Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı tezkeresi ve Cumhuriyet Senatosunca yapılan değişiklikler hakkında Millet Meclisi Plân Komisyonu raporu (Millet Meclisi 1/480; Cumhuriyet Senatosu 1/438)

(Not : Cumhuriyet Senatosu S. Sayısı : 530)

Cumhuriyet Senatosu
Genel Sekreterliği
Kanunlar Müdürlüğü
Sayı : 4545

23 . 3 . 1965

Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 19.12.1964 gün ve 5889 - 35395 sayılı yazınıza karşılıktır :

Nüfus plânlaması hakkındaki kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni, Cumhuriyet Senatosu Genel Kurulunun 22.3.1965 tarihli 58 nci Birleşiminde değişerek ve açık oyla kabul edilmiş, dosya ilişikte sunulmuştur.

Arz ederim.

Saygılarımla.

Enver Aka
Cumhuriyet Senatosu Başkanı

Not : Açık oya arz edilen maddeler.
Madde : 2,3,4,5,6,7,9,10 ve tümü
Açık oy puslaları ilişiktir.
Bu tasarı Genel Kurulun 17.3.1965, 18.3.1965, 19.3.1965, 22.3.1965 tarihli 55, 56, 57 ve 58 nci birleşimlerinde görüşülmüştür.

Bütçe ve Plân Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Bütçe ve Plân Komisyonu
Esas No : 1/480, C. S. 1/438
Karar No : 31

26 . 3 . 1965

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Cumhuriyet Senatosunca değiştirildiğinden dolayı Komisyonumuza havale edilmiş bulunan, «Nüfus plânlaması hakkındaki kanun tasarısı» ilgili Hükümet temsilcilerinin de iştirakiyle incelendi ve görüşüldü.

Cumhuriyet Senatosu, Millet Meclisince kabul edilen Nüfus plânlaması kanun tasarısının 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9 ve 10 ncu maddelerinde aşağıda belirtilen değişiklikleri yapmıştır

1. İkinci maddeye nüfus plânlamasında kullanılacak ilâç ve araçların niteliği ile tatbikata ait işlemler için aralarında tıp fakülteleri öğretim üyelerinin de bulunduğu bir komisyonun mütalâası alınarak hazırlanacak bir yönetmelik yapılmasına bir fıkra eklenmiştir.

2. Üçüncü maddede sağlık müdürlüğü, sağlık ve sosyal yardım müdürlüğü olarak değiştirilmiştir. Başka değişiklik yoktur.

3. Dördüncü maddedeki bir maddi hata dördüncü kelimesi yerine üçüncü olarak değiştirilmek suretiyle giderilmiştir.

4. Beşinci madde vesayet altında olup da fark'ı mümeyyiz ve reşidolanlar madde hükmü dışında tutacak ve âcil hallerde yapılacak işlemi vuzuha kavuşturacak şekilde değiştirilmiştir.

5. Altıncı madde ceza hükümleridir. Bu madde de yapılan tadil ile ticari bir maksat gütmeksizin, kendi şahsı için yurda gebeliği önleyici ilâç ve araç sokanlar (Turistler gibi) ceza görmemesi için bir tadil yapılmış ve reklâm hususunda 1262 sayılı Kanuna atıf yapılmıştır.

6. Yedinci maddede yapılan değiştirme ile sadece âcil halleri haber vermiyenlerin değil bu kanunun 3, 4 ve 5 nci maddelerin aleyhine hareket edenlerin çarptırılacakları cezalar tesbit edilmiştir.

7. Dokuzuncu made, yapılan tadilin sonucu Millet Meclisinde kabul edilen şeklin aynıdır. Yalnız Cumhuriyet Senatosunun tadili Türk Ceza Kanunu bakımından zorunlu görülmüştür.

8. Cumhuriyet Senatosu, yönetmelik ve tüzük hazırlanması zamana ihtiyaç göstereceğinden Kanunun 1 ve 2 nci maddelerinin 3 ay sonra yürürlüğe girmesi esasını kabul etmiştir. 10 ncu madde de bu şekilde değiştirilmiştir.

Yapılan bilûmum değişiklikler Komisyonumuzca da benimsenmiştir.

Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan	Başkan V.	Sözcü	**Kâtip**
Aydın	Gümüşane	Sakarya	Nevşehir
İ. Sezgin	*N. Küçüker*	N. Bayar	*A. B. Numanoğlu*
		İmzada bulunamadı	
Ankara	Ankara	Aydın	Balıkesir
İ. Seçkin	M. Ete	*O. Apaydın*	*A. A. Bolak*
	İmzada bulunamadı		
Bursa	Diyarbakır	Erzincan	Erzurum
A. Türkel	*H. Güldoğan*	*H. Atabeyli*	*A. Şenyurt*
İmzada bulunamadı			
Erzurum	Giresun	Kars	Konya
N. Diler	*İ. E. Kılıçoğlu*	*K. Okyay*	R. Özal
İmzada bulunamadı			İmzada bulunamadı
Mardin	Mardin	Rize	Sakarya
E. K. Aybar	*Ş. Aysan*	*E. Y. Akçal*	*M. Gürer*

Millet Meclisinin kabul ettiği metin	Cumhuriyet Senatosunun kabul ettiği metin
Nüfus plânlaması hakkında kanun tasarısı	*Nüfus plânlaması hakkında Kanun*
MADDE 2. — Nüfus plânlaması zaruretinin halka duyurulması ve bu hususlarla ilgili eğitim, öğretim ve uygulama, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı, tesbit edeceği esaslara göre ve askerî, resmî ve gönüllü teşekküllerle işbirliği yaparak yürütür.	MADDE 2. — Nüfus plânlaması zaruretinin halka duyurulması ve bu hususlarla ilgili eğitim, öğretim ve uygulama, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca hazırlanacak bir yönetmelik esaslarına göre askerî, resmî ve gönüllü teşekkülleri ile işbirliği yaparak yürütülür.
Bu maksatla Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı özel teşkilât kurmaya ve gebeliği önleyici ilâç ve araçları muhtacolanlara parasız veya maliyetinden ucuz fiyatla dağıtmaya veya dağıttırmaya veya sattırmak için tedbir almaya yetkilidir.	Bu maksatla Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı özel teşkilât kurmaya ve gebeliği önleyici ilâç ve araçları muhtacolanlara parasız veya maliyetinden ucuz fiyatla vermeye veya verdirmeye veya sattırmak için tedbir almaya yetkilidir.
	Nüfus plânlamasında kullanılacak ilâç ve araçların niteliği ile tatbikata ait yönetmelik Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı tarafından, aralarında Tıp fakülteleri öğretim üyelerinin de bulunduğu bir komisyonun yazılı mütalâası alınmak suretiyle tesbit edilir.
II - Tıbbi zaruret halinde gebeliğin sona erdirilmesi ve sterilizasyon yapılmasiyle ilgili hükümler	*II - Tıbbi zaruret halinde gebeliğin sona erdirilmesi ve sterlizasyon yapılmasiyle ilgili hükümler*
MADDE 3. — Gebeliğin ana hayatını tehdidettiği veya edeceği, rüşeymin veya ceninin normal gelişmesini imkânsız kılan veya doğacak çocuk ile onu takibedecek nesiller için ağır mâlûliyet sebebi teşkil edecek hallerde Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının yetkili kılacağı kurulların objektif ârazlara dayanan gerekçeli raporları üzerine rahim tahliye edilebilir.	MADDE 3. — Gebeliğin ana hayatını tehdettiği veya edeceği, rüşeymin veya ceninin normal gelişmesini imkânsız kılan veya doğacak çocuk ile onu takibedecek nesiller için ağır mâlûliyet sebebi teşkil edecek hallerde Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının yetkili kılacağı kurulların objektif ârazlara dayanan gerekçeli raporları üzerine rahim tahliye edilebilir.
Derhal müdahale edilmediği takdirde hayatı veya hayati organlardan birisini tehdideden âcil hallerde, durumu tesbit eden yetkili hekim tarafından da gerekli müdahale yapılarak rahim tahliye edilebilir.	Derhal müdahale edilmediği takdirde hayatı veya hayati organlardan birisini tehdideden âcil hallerde, durumu tesbit eden yetkili hekim tarafından da gerekli müdahale yapılarak rahim tahliye edilebilir.
Ancak, hekim bu müdahaleyi yapmadan evvel veya mümkün olmadığı ahvalde en geç yirmidört saat içinde yapılan müdahale ile müdahaleyi icabettiren gerekçeleri illerde sağlık müdürlüklerine, ilçelerde Hükümet tabipliklerine bildirmeye mecburdur.	Ancak, hekim bu müdahaleyi yapmadan evvel veya mümkün olmadığı ahvalde en geç yirmidört saat içinde yapılan müdahale ile müdahaleyi icabettiren gerekçeleri illerde Sağlık ve Sosyal Yardım müdürlüklerine, ilçelerde Hükümet tabipliklerine bildirmeye mecburdur.
Müdahale yoliyle rahmin tahliyesiyle ilgili esaslar, hastalıklar, tahliyenin yapılabileceği	Müdahale yoliyle rahmin tahliyesiyle ilgili esaslar, hastalıklar, tahliyenin yapılabileceği

Bütçe ve Plân Komisyonunun değiştirişi

Nüfus plânlaması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Kesinleşmiştir.

MADDE 2. — Cumhuriyet Senatosunun değiştirişi benimsenmiştir.

MADDE 3. — Cumhuriyet Senatosunun değiştirişi benimsenmiştir.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin	Cumhuriyet Senatosunun kabul ettiği metin
yer ve kurumlar ile âcil hallerin nelerden ibaret bulunduğu ve yapılacak ihbarın şekil ve mahiyeti Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı tarafından çıkarılacak bir tüzükle düzenlenir.	yer ve kurumlar ile âcil hallerin nelerden ibaret bulunduğu ve yapılacak ihbarın şekil ve mahiyeti Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı tarafından çıkarılacak bir tüzükle düzenlenir.
MADDE 4. — Bir kadının gebe kalmamasını gerektirecek bir hastalık veya ârıza ile mâlûl olduğu veya bir erkek veya kadının irsen intikal eden vahîm bir hastalığa müptalâ olduğu tıbben sabit olursa, bunların çocuk yapma kabiliyetinin cinsî ihtiyaçlarını tatmine mâni olmadan izale için gerekli müdahaleler Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının yetkili kılacağı kurulların objektif âraza dayanan gerekçeli raporu ile yapılabilir. Bu hususla ilgili esaslar, hastalıklar ve müdahalenin yapılabileceği yerler dördüncü maddede çıkarılacağı bildirilen tüzükle belirtilir.	MADDE 4. — Bir kadının gebe kalmamasını gerektirecek bir hastalık veya ârıza ile mâlûl olduğu veya bir erkek veya kadının irsen intikal eden vahîm bir hastalığı olduğu tıbben sabit olursa, bunların çocuk yapma kabiliyetinin cinsî ihtiyaçlarını tatmine mâni olmadan izalesi için gerekli müdahaleler Sağlık ve Sosyal Yadım Bakanlığının yetkili kılacağı kurulların objektif âraza dayanan gerekçeli raporu ile yapılabilir. Bu hususla ilgili esaslar, hastalıklar ve müdahalenin yapılabileceği yerler 3 ncü maddede çıkarılacağı bildirilen tüzükle belirtilir.
Her hangi bir hastalığın tedavisi için yapılan ve mahiyetleri itibariyle sterilizasyon veya kastrasyonu intaceden müdahaleler bu hükmün dışındadır.	Her hangi bir hastalığın tedavisi için yapılan ve mahiyetleri itibariyle sterilizasyon veya kastrasyonu intaceden müdahaleler bu hükmün dışındadır.
MADDE 5. — Üçüncü ve dördüncü maddelerde belirtilen müdahaleler, alâkalı şahsın yazılı rızasiyle, reşidolmıyan veya vesayet altında bulunan şahıslar üzerinde yapılacak müdahaleler küçüklerde velinin, vesayet altındaki şahıslarda, sulh mahkemesinin izin vermesine bağlıdır.	MADDE 5. — Üçüncü ve dördüncü maddelerde belirtilen müdahaleler, alâkalı şahsın yazılı rızasına, küçüklerde velinin, vesayet altında bulunup da reşit veya mümeyyiz olmıyan şahıslarda Sulh Mahkemesinin izin vermesine bağlıdır. Veli veya Sulh Mahkemesinden izin alma zamana ihtiyaç gösterdiği ve derhal müdahale edilmediği takdirde hayatı veya hayati organlardan birisini tehdideden âcil hallerde izin şart değildir.
III - Ceza hükümleri :	*III - Ceza hükümleri :*
MADDE 6. — Sağlık ve Soyal Yardım Bakanlığı tarafından müsaade edilmiyen gebeliği önleyici ilâç ve araçları yurda sokanlar veya memleket içinde imal edenler veya dağıtanlar veya satanlar yedi aydan iki seneye kadar hapis ve ikibin liradan az olmamak şartiyle sağladıkları menfaatin beş misli ağır para cezasına çarptırılırlar. Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının müsaadesini almadan veya Bakanlığın tesbit ettiği esaslardan farklı olarak yukardaki ilâç ve araçların reklâmını yaptıranlar bir aydan altı	MADDE 6. — Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca bu kanunun 2 nci maddesine göre gebeliği önleyici nitelikte oldukları kabul edilmiyen ilâç ve araçları yurt içinde imal edenler veya satanlar veya her ne suretle olursa olsun dağıtanlar veya ticaret maksadiyle yurda sokanlar veya bu maksatla bulunduranlar 7 aydan 2 yıla kadar hapis ve 2 000 liradan 10 000 liraya kadar ağır para cezasına çarptırılırlar, imalâthaneler kapatılır ilâç ve araçlar müsadere olunur. Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca bu

Bütçe ve Plân Komisyonunun değiştirişi

MADDE 4. — Cumhuriyet Senatosunun değiştirişi benimsenmiştir.

MADDE 5. — Cumhuriyet Senatosunun değiştirişi benimsenmiştir.

MADDE 6. — Cumhuriyet Senatosunun değiştirişi benimsenmiştir.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin	Cumhuriyet Senatosunun kabul ettiği metin
aya kadar hapis ve beşyüz liradan ikibin liraya kadar ağır para cezasına çarptırılırlar.	kanunun 2 nci maddesine göre gebeliği önleyici nitelikte oldukları kabul edilen ilâç ve araçların reklâm ve propagandası 1262 sayılı Kanunun 13 ncü maddesine yöre yapılır. Buna aykırı hareket edenler 1 aydan 6 aya kadar hapis ve 500 liradan 2 000 liraya kadar, ağır para cezasına çarptırılırlar.
MADDE 7. — Âcil hallerde yaptıkları müdahaleyi zamanında yetkili sağlık teşkilâtına bildirmiyen hekimler beşyüz liradan bin liraya kadar ağır para cezasına çarptırılırlar.	MADDE 7. — Bu kanunun 3, 4 ve 5 nci maddeleri hükümlerine aykırı fiil ve hareketlerde bulunanlar, T. C. K. ile ceza hükümleri ihtiva eden diğer kanunlarda daha ağır cezalar tâyin edilmemiş ise 500 liradan 1 000 liraya kadar ağır para cezasına çarptırılırlar.
MADDE 9. — 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 3038 sayılı Kanunla değiştirilen 471 nci maddesinin ikinci fıkrası kaldırılmıştır.	MADDE 9. — 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 3038 sayılı Kanunla değiştirilen 471 nci maddesinin 2 nci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir : Birinci fıkrada yazılı fiil ve hareketlerin işlenmesini teşvik eden veya bu fiil ve hareketlerin işlenmesi için propaganda yapan bir seneye kadar hapis veya bin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır. Eğer fiil kazanç gayesiyle işlenmiş ise her iki ceza birikte hükmolunur.
MADDE 10. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.	MADDE 10. — Bu kanunun 1 nci ve 2 nci maddeleri yayımı tarihinde ve diğer hükümleri yayımından üç ay sonra yürürlüğe girer.

Bütçe ve Plân Komisyonunun değiştirişi

MADDE 7. — Cumhuriyet Senatosunun değiştirişi benimsenmiştir.

MADDE 8. — Kesinleşmiştir.

MADDE 9. — Cumhuriyet Senatosunun değiştirişi benimsenmiştir.

MADDE 10. — Cumhuriyet Senatosunun değiştirişi benimsenmiştir.

MADDE 11. — Kesinleşmiştir.

Dönem : 1
Toplantı : 4

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 923

1965 malî yılı bütçeleri kanunlaşıncaya kadar Devlet harcamalarına yetki veren 19 . 2 . 1965 günlü ve 544 sayılı Kanunda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı ve Cumhuriyet Senatosunca yapılan değişiklikler hakkında Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı tezkeresi ile Karma Bütçe Komisyonu raporu (Millet Meclisi 1/822; Cumhuriyet Senatosu 1/554)

(Not : Cumhuriyet Senatosu S. Sayısı : 569)

Cumhuriyet Senatosu
Genel Sekreterliği
Kanunlar Müdürlüğü
Sayı : 4888

24 . 3 . 1965

Karma Bütçe Komisyonu Başkanlığına

İlgi : 18 . 3 . 1965 gün ve 1/822-34 sayılı yazınıza karşılıktır:

1965 malî yılı bütçeleri kanunlaşıncaya kadar Devlet harcamalarına yetki veren 19 . 2 1965 günlü ve 544 sayılı Kanunda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısının Karma Bütçe Komisyonunca kabul olunan metni, Cumhuriyet Senatosu Genel Kurulunun 23 . 3 . 1965 tarihli 59 ncu Birleşiminde değişerek kabul edilmiş, dosya ilişikte sunulmuştur.

Saygılarımla.

Enver Aka
Cumhuriyet Senatosu Başkanı

Not :

Açık oy neticesi : (124) Tümü

Kabul	:	80
Ret	:	41
Çekinser	:	3

Karma Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M. —
Karma Bütçe Komisyonu
Esas No : 1/822, C. S. 1/524
Karar No. : 35

25 . 3 . 1965

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Cumhuriyet Senatosunca değiştirilerek komisyonumuza havale edilmiş bulunan, «1965 malî yılı bütçeleri kanunlaşıncaya kadar Devlet harcamalarına yetki veren 19 . 2 . 1965 günlü ve 544 sayılı Kanunda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı» ilgili Hükümet temsilcilerinin iştirakiyle incelendi ve görüşüldü:

Cumhuriyet Senatosunun 1 ve 3 ncü maddelerde yaptığı değişiklikler komisyonumuzca da benimsenmiştir.

Genel Kurulun tasvibine arz olunmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan	Sözcü	Kâtip	Adana
Aydın	Sakarya	Nevşehir	Söz hakkım mahfuzdur
İ. Sezgin	N. Bayar	*A. B. Numanoğlu*	*K. Sarıibrahimoğlu*
	İmzada bulunamadı		
Ankara	Ankara	Ankara	Aydın
Muhalefet şerhi ekli	*M. Ulusoy*	*M. Ete*	Söz hakkım mahfuzdur
İ. Seçkin			*O. Apaydın*
Balıkesir	Bursa	Denizli	Diyarbakır
Muhalefet şerhi ekli	*A. Türkel*	C. Akyar	*H. Güldoğan*
A. A. Bolak		İmzada bulunamadı	
Erzincan	Erzurum	Erzurum	Giresun
H. Atabeyli	Söz hakkım mahfuzdur	*N. Diler*	Müstenkif
	A. Şenyurt		*İ. E. Kılıçoğlu*
Gümüşane	Kars	Konya	Mardin
N. Küçüker	Muhalefet şerhi ekli	Muhalefet şerhi eklidir	*E. K. Aybar*
	K. Okyay	*R. Özal*	
Mardin	Tabiî Üye	Rize	Sakarya
Söz hakkım mahfuzdur	S. Küçük	E. Y. Akçal	*K. Yurdakul*
Ş. Aysan	İmzada bulunamadı	İmzada bulunamadı	

Sakarya
M. Gürer

Van
Muhalefet şerhi ekli
F. Melen

Muhalefet şerhi

Yüce Senatonun 1 nci maddesinin son fıkrasında yaptığı değişiklik, kuvvetler ayrılığı esasına aykırılığı gidermemiş ancak icranın tarzı terekkübü düşüncesi ile yapıldığı kanaati veren bir sureti halle müntehi olmuştur. Maliye Bakanlığı yerine Bakanlar Kuruluna yetki verilmesinde, Bütçe ve Anayasa hukukuna aykırılık devam etmekte olması sebebiyle tasarıya muhalifiz.

Van Senatörü	Ankara Milletvekili	Kars Milletvekili	Konya Milletvekili
F. Melen	*İ. Seçkin*	*K. Okyay*	*R. Özal*

Balıkesir Milletvekili
A. A. Bolak

Hükümet tasarısı

1965 malî yılı bütçeleri kanunlaşıncaya kadar Devlet harcamalarına yetki veren 19.2.1965 günlü ve 544 sayılı Kanunda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı

MADDE 1. — 19.2.1965 günlü ve 544 sayılı Kanunun birinci maddesine ekli (2) sayılı cetvelden aşağıdaki tertip numaraları ve ibareler çıkarılmıştır.

Bölüm	Madde	Ödeneğin çeşidi
13.000	13.352	Tarımsal mücadele sağlık araç, gereç ve ilâç alımları ve giderleri
14.000	14.827	İhale ile yapılacak mücadele işleri giderleri
16.000	16.450	Dış memleketlerde Türk kültür varlığı koruma ve tanıtma giderleri
21.000 22.000 23.000		Teknik personel ücretleri
36.000	36.110—36.140	İç Devlet borçları
36.000	36.210—36.230	Dış Devlet borçları
36.000	36.300	Geçen yıllar borçları
36.000	36.400	İlâma bağlı borçlar
36.000	36.601—36.602	Geriverilecek paralar
Aynı cetvele aşağıdaki tertipler eklenmiştir :		
14.000	14.510	Kurs giderleri
14.000	14.520	Burs giderleri
16.000	16.450	Dış memleketlerde Türk kültür varlığını koruma ve tanıtma giderleri «(R) işaretli cetvelde Maliye Bakanlığına tanınan aktarma yetkisi saklıdır.»
16.000	16.610	Örtülü ödenek
16.000	16.620	Gizli haber alma giderleri
16.000	16.810—16.861	Bakım ve küçük onarım giderleri
32.000	32.100	Kamulaştırma ve satınalma giderleri
16.000	16.810—16.861	Bakım ve küçük onarım giderleri
32.000	32.100	Kamulaştırma ve satınalma bedelleri
34.000	34.310	İl özel idarelerine transfer (Köy içme suları için nakdî ve aynî yardım miktarı Bayındırlık Bakanlığınca tesbit olunur.)
36.000		Borç ödemeleri bölümüne dâhil tertipler
—	—	Hastalıklarla savaş ve tarımsal mücadele hizmetleriyle ilgili «Ulaştırma», «Taşıt işletme ve onarma giderleri» ile bu hizmetlerle alâkalı «Geçici görev yollukları»
—	—	5 nci maddede taahhüde girişme yetkisine konu olan tertipler.

Bu cetvelde yer almıyan tertiplerde onikide bir tahdidinin kaldırılmasını gerektiren zorunlu sebeplerin zuhuru takdirinde harcama limitini belirtmeye Maliye Bakanlığı yetkili kılınmıştır.

MADDE 2. — Aynı kanunun ikinci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

1965 malî yılından önce yapılmış yatırım ihalelerine, başlanmış emanet usulü ile yapılmakta olan işlere ve harcaması yatırım bütçelerinden yapılan etüt, proje, atelye, şantiye ve işletme hizmetleri, makina, teçhizat ve taşıt onarımları gibi devamlı ve mûtat faaliyetlerin gerektirdiği, (R) işaretli cetvele uygun gider ve alımlara, işçi istihkakları ve yolluklarına ayrıca 21 000, 22 000 ve 23 000 nci bölümlere dâhil teknik personel ücretlerine ve geçici görev yolluklarına ait ödemelere devam olunur.

Tabiî âfetler sonucu hâsıl olan hasarın telâfisi amaciyle yeniden girişilecek emaneten inşaat ve büyük onarım işleri için gerekli ödemeler, malî yıldan önce başlanmış olma kaydından müstesnadır.

Bakanlar Kurulu, 1965 programına dâhil yatırımlardan derhal başlanmasında zaruret ve fayda görülenler hakkında dairelere, taahhüde girişmek veya emaneten başlamak ve gerekli harcamaları yapmak için yetki verebilir.

Millî Eğitim Bakanlığı bütçesinin 22 891. maddesinden Orta - Doğu Teknik Üniversitesine, Sanayi Bakanlığı bütçesinin 21 210. maddesinden Maden Tetkik ve Arama Enstitüsüne, aynı bütçenin 21 410. maddesinden Elektrik İşleri Etüt İdaresine, Karayolları Genel Müdürlüğü bütçesinin 22 564. İl ve Köy yolları yapımı maddesinden valiliklere, 1965 programındaki miktarları geçmemek kaydiyle ihtiyaç nisbetinde ödeme yapılır.

Millî Savunma Bakanlığı bütçesinin 22 620 nci «Enfrastrüktürün gerektirdiği her türlü giderler» maddesinden yapılacak harcamalara devam olunur. Bu madde unvanında Maliye Bakanına tanınan aktarma yetkisi saklıdır.

MADDE 3. — Aynı kanunun üçüncü maddesinin (B) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

B) 1964 malî yılı Bütçe kanunlarına bağlı (D), (N) ve (S) işaretli cetvellere dâhil kadrolar ile (E) işaretli cetvellerde gösterilmiş tertiplerden 1964 malî yılı için Bakanlar Kurulu kararı ile alınmış geçici hizmetli kadroları 1965 yılı bütçesi kanunlaşıncaya kadar yürürlükte kalır.

MADDE 4. — Aynı kanunun dördüncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Yürürlükteki mevzuat gereğince Devlet gelirlerinin (Katma bütçeler gelirleri dahil) yıllık olarak tarh, tahakkuk ve tahsiline devam olunur. Tahsilâtın irat kaydedileceği tertipler Maliye Bakanlığınca belli edilir.

MADDE 5. — Aynı kanunun sekizinci maddesinde, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından Hazineye açılacak kısa vâdeli avans limitini artıran nisbet % 50 olarak değiştirilmiştir.

MADDE 6. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 7. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

11 . 3 . 1965

Başbakan *S. H. Ürgüplü*	**Devlet Bakanı ve Başb. Yardımcısı** *S. Demirel*	**Devlet Bakanı** *H. Ataman*	**Devlet Bakanı** *M. Altınsoy*
Devlet Bakanı *Ş. İnal*	**Adalet Bakanı** *İ. Baran*	**Millî Savunma Bakanı** *H. Dinçer*	**İçişleri Bakanı** *İ. H. Akdoğan*
Dışişleri Bakanı *H. Işık*	**Maliye Bakanı** *İ. Gürsan*	**Millî Eğitim Bakanı** *C. Bilgehan*	**Bayındırlık Bakanı** *O. Alp*
Ticaret Bakanı *M. Zeren*	**Sağ. ve Sos. Yar. Bakanı** *F. Sükan*	**Güm. ve Tekel Bakanı** *A. Topaloğlu*	**Tarım Bakanı** *T. Kapanlı*
Ulaştırma Bakanı *M. San*	**Çalışma Bakanı** *İ. S. Çağlayangil*	**Sanayi Bakanı** *A. N. Erdem*	**En. ve Ta. Kay. Bakanı** *M. Turgut*
Turizm ve Ta. Bakanı *Ö. Z. Dorman*	**İmar ve İskân Bakanı** *R. İskenderoğlu*	**Köy İşleri Bakanı** *S. Öztürk*	

Karma Bütçe Komisyonunun değiştirişi

1965 malî yılı bütçeleri kanunlaşıncaya kadar Devlet harcamalarına yetki veren 19.2.1965 günlü ve 544 sayılı Kanunda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı

MADDE 1. — 19.2.1965 günlü ve 544 sayılı Kanunun birinci maddesine ekli (1) sayılı cetvelden aşağıdaki tertip numaraları ve ibareler çıkarılmıştır.

Bölüm	Madde	Ödeneğin çeşidi
31.000	31.210	Köy elektriklendirilmesi için döner sermaye teşkil etmek üzere Etibanka

Aynı kanunun birinci maddesine ekli (2) sayılı cetvelden aşağıdaki tertip numaraları ve ibareler çıkarılmıştır.

13.000	13.352	Tarımsal mücadele sağlık araç, gereç ve ilâç alımları ve giderleri
14.000	14.827	İhale ile yapılacak mücadele işleri giderleri
16.000	16.450	Dış memleketlerde Türk kültür varlığını koruma ve tanıtma giderleri
21.000 22.000 23.000		Teknik personel ücretleri
36.000	36.110—36.140	İç Devlet borçları
36.000	36.210—36.230	Dış Devlet borçları
36.000	36.300	Geçen yıllar borçları
36.000	36.400	İlâma bağlı borçlar
36.000	36.601—36.602	Geriverilecek paralar

Aynı cetvele aşağıdaki tertipler eklenmiştir :

14.000	14.510	Kurs giderleri
14.000	14.520	Burs giderleri
16.000	16.450	Dış memleketlerde Türk kültür varlığını koruma ve tanıtma giderleri «(R) işaretli cetvelde Maliye Bakanlığına tanınan aktarma yetkisi saklıdır.»
16.000	16.610	Örtülü ödenek
16.000	16.620	Gizli haber alma giderleri
16.000	16.810—16.861	Bakım ve küçük onarım giderleri
31.000	31.210	Köy elektriklendirilmesi için döner sermaye teşkil etmek üzere Etibanka
32.000	32.100	Kamulaştırma ve satınalma bedelleri
34.000	34.310	İl özel idarelerine transfer (Köy içme suları için nakdi ve aynî yardım miktarı Bayındırlık Bakanlığınca tesbit olunur)
36.000		Borç ödemeleri bölümüne dâhil tertipler
—	—	Hastalıklarla savaş ve tarımsal mücadele hizmetleriyle ilgili «Ulaştırma», «Taşıt işletme ve onarma giderleri» ile bu hizmetlerle alâkalı «Geçici görev yollukları»
—	—	5 nci maddede taahhüde girişme yetkisine konu olan tertipler.

Bu cetvelde yer almıyan tertiplerde onikide bir tahdidinin kaldırılmasını gerektiren zorunlu sebeplerin zuhuru takdirinde harcama limitini belirtmeye Maliye Bakanlığı yetkili kılınmıştır.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Tasarının 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Tasarının 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Tasarının 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Tasarının 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Cumhuriyet Senatosunun kabul ettiği metin

1965 malî yılı bütçeleri kanunlaşıncaya kadar Devlet harcamalarına yetki veren 19.2.1965 günlü ve 544 sayılı Kanunda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı

MADDE 1. — 19.2.1965 günlü ve 544 sayılı Kanunun birinci maddesine ekli (1) sayılı cetvelden aşağıdaki tertip numarası ve ibare çıkartılmıştır.

Bölüm	Madde	Ödeneğin çeşidi
31.000	31.210	Köy elektriklendirilmesi için döner sermaye teşkil etmek üzere Etibanka

Aynı kanunun birinci maddesine ekli (1) sayılı cetvelden aşağıdaki tertip numaraları ve ibareler çıkarılmıştır.

13.000	13.352	Tarımsal mücadele sağlık araç, gereç ve ilâç alımları ve giderleri
14.000	14.827	İhale ile yapılacak mücadele işleri giderleri
16.000	16.450	Dış memleketlerde Türk kültür varlığını koruma ve tanıtma giderleri
21.000 22.000 23.000		Teknik personel ücretleri
36.000	36.110—36.140	İç Devlet borçları
36.000	36.210—36.230	Dış Devlet borçları
36.000	36.300	Geçen yıllar borçları
36.000	36.400	İlâma bağlı borçlar
36.000	36.601—36.602	Geriverilecek paralar

Aynı cetvele aşağıdaki tertipler eklenmiştir :

14.000	14.510	Kurs giderleri
14.000	14.520	Burs giderleri
16.000	16.450	Dış memleketlerde Türk kültür varlığını koruma ve tanıtma giderleri «(R) işaretli cetvelde Maliye Bakanlığına tanınan aktarma yetkisi saklıdır.»
16.000	16.610	Örtülü ödenek
16.000	16.620	Gizli haber alma giderleri
16.000	16.810—16.861	Bakım ve küçük onarım giderleri
31.000	31.210	Köy elektriklendirilmesi için döner sermaye teşkil etmek üzere Etibanka
32.000	32.100	Kamulaştırma ve satınalma bedelleri
34.000	34.310	İl özel idarelerine transfer (Köy içme suları için nakdî ve aynî yardım miktarı Bayındırlık Bakanlığınca tesbit olunur)
36.000		Borç ödemeleri bölümüne dâhil tertipler
—	—	Hastalıklarla savaş ve tarımsal mücadele hizmetleriyle ilgili «Ulaştırma», «Taşıt işletme ve onarma giderleri» ile bu hizmetlerle alâkalı «Geçici görev yollukları»
—	—	5 nci maddede taahhüde girişme yetkisine konu olan tertipler.

Bu cetvelde yer almıyan tertiplerle onikide bir tahdidinin kaldırılmasını gerektiren zorunlu sebeplerin zuhuru takdirinde harcama limitini belirtmeye Bakanlar Kurulu yetkili kılınmıştır.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Aynı kanunun üçüncü maddesinin (B) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

B) 1964 malî yılı Bütçe kanunlarına bağlı (D), (N) ve (S) işaretli cetvellere dâhil kadrolar ile (E) işaretli cetvellerde gösterilmiş tertiplerden 1964 malî yılı için Bakanlar Kurulu kararı ile alınmış geçici hizmetli kadroları tam 12 aylık alınmamış olsa bile 1965 yılı bütçesi kanunlaşıncaya kadar yürürlükte kalır.

MADDE 4. — Tasarının 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Tasarının 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Tasarının 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Tasarının 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Karma Bütçe Komisyonunun kabul ettiği metin

1965 malî yılı bütçeleri kanunlaşıncaya kadar Devlet harcamalarına yetki veren 19 . 2 . 1965 günlü 544 sayılı Kanunda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı

MADDE 1. — Cumhuriyet Senatosunun değiştirişi benimsenmiştir.

MADDE 2. — Cumhuriyet Senatosunca kabul edilen Karma Bütçe Komisyonu maddesi aynen.

MADDE 3. — Cumhuriyet Senatosunun değiştirişi benimsenmiştir.

MADDE 4. — Cumhuriyet Senatosunca kabul edilen Karma Bütçe Komisyonu maddesi aynen.

MADDE 5. — Cumhuriyet Senatosunca kabul edilen Karma Bütçe Komisyonu maddesi aynen.

MADDE 6. — Cumhuriyet Senatosunca kabul edilen Karma Bütçe Komisyonu maddesi aynen.

MADDE 7. — Cumhuriyet Senatosunca kabul edilen Karma Bütçe Komisyonu maddesi aynen.